

2015

Projekt „Instrument Szybkiego Reagowania”

**RAPORT Z OCENY STOPNIA ZAGROŻENIA
PRZEDSIĘBIORSTW UPADŁOŚCIĄ
– KOMPONENT MIKROEKONOMICZNY – Raport XIV**

Małopolska Szkoła Administracji Publicznej
Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie
Kraków, styczeń 2015 r.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

SPIS TREŚCI.....	2
I. SYNTEZA WYNIKÓW BADAŃ W OBSZARZE MIKROEKONOMICZNYM – PRZEDSIĘBIORSTWA ŚREDNIE I DUŻE	4
1.1. POSTĘPOWANIA UPADŁOŚCIOWE PRZEDSIĘBIORSTW	6
1.2. STOPIEŃ ZAGROŻENIA UPADŁOŚCIĄ, CHARAKTERYSTYKA ZBIOROWOŚCI, POTENCJAŁ EKONOMICZNY I WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW.....	7
Stopień zagrożenia	7
Zbiorowość przedsiębiorstw.....	10
Potencjał ekonomiczny	10
Wyniki finansowe.....	11
II. RAPORT Z BADAŃ W OBSZARZE MIKROEKONOMICZNYM – PRZEDSIĘBIORSTWA ŚREDNIE I DUŻE.....	14
1. CEL I PRZEDMIOT BADAŃ W ZAKRESIE SWO W OBSZARZE MIKROEKONOMICZNYM	14
2. ANALIZA STANU I ZMIAN STOPNIA ZAGROŻENIA PRZEDSIĘBIORSTW UPADŁOŚCIĄ – POZIOM OGÓLNY	15
2.1. PRZEDSIĘBIORSTWA ŚREDNIE.....	15
2.2. PRZEDSIĘBIORSTWA DUŻE.....	20
3. ANALIZA ZMIAN STANU ZAGROŻENIA UPADŁOŚCIĄ PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG DZIAŁÓW PKD.....	24
3.1. PRZEDSIĘBIORSTWA ŚREDNIE.....	24
3.2. PRZEDSIĘBIORSTWA DUŻE.....	34
4. ANALIZA ZJAWISKA UPADŁOŚCI PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W POLSCE.....	44
ZAŁĄCZNIK A. ANALIZA ZMIAN LICZBY I POTENCJAŁU PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W POLSCE....	48
ZAŁĄCZNIK B. ZMIANY WIELKOŚCI PODSTAWOWYCH WSKAŹNIKÓW EKONOMICZNO-FINANSOWYCH PRZEDSIĘBIORSTW W POLSCE.....	56
SŁOWNIK POJĘĆ I TERMINÓW	63
SPIS TABEL.....	69
SPIS RYSUNKÓW	70

Autorzy:

prof. UEK dr hab. Jarosław Kaczmarek, Ekspert wiodący ds. analiz mikroekonomicznych¹

dr inż. Konrad Kolegowicz, Ekspert ds. przetwarzania danych mikroekonomicznych²

dr Paweł Krzemiński, Ekspert ds. analiz mikroekonomicznych³

mgr Kamil Fijorek, Ekspert ds. metody i narzędzi monitorowania w komponencie mikroekonomicznym⁴

¹ Katedra Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie.

² Katedra Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie.

³ Katedra Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie.

⁴ Katedra Statystyki, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie.

I. SYNTEZA WYNIKÓW BADAŃ W OBSZARZE MIKROEKONOMICZNYM – PRZEDSIĘBIORSTWA ŚREDNIE I DUŻE

Celem badania kondycji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstw w komponencie mikroekonomicznym jest ujawnianie symptomów pogarszającej się sytuacji ekonomiczno-finansowej podmiotów, wraz ze wskazaniem wielkości i obszarów zagrożenia upadłością. Dla potrzeb identyfikacji stanu przedsiębiorstw zbudowano modele predykcyjne, opisujące związek między wielowymiarowym stanem wskaźników opisujących kondycję ekonomiczno-finansową przedsiębiorstw a prawdopodobieństwem ich upadłości.

Przyjęte definicje uznają przedsiębiorstwo za upadłe, jeżeli bez zewnętrznej pomocy nie jest w stanie samo kontynuować działalności – skutkuje to wycofaniem się przedsiębiorstwa z aktywności gospodarczej – to upadłość ekonomiczna (upadłość *sensu largo*). W podejściu ekonomicznym mieści się ujęcie prawne upadłości (upadłość *sensu stricto*), tzn. postępowanie upadłościowe przewidziane w przepisach Prawa upadłościowego i naprawczego, prowadzone przez sąd powszechny w stosunku do przedsiębiorstwa-dłużnika (zwanego „upadłym”), które stało się niewypłacalnym.

Zakres podmiotowy badań dotyczy jednostek statystycznych, zaliczanych – zgodnie z definicją statystyki publicznej (GUS) – do sektora przedsiębiorstw niefinansowych, w podziale na klasy wielkości. W zakresie rodzaju prowadzonej działalności wyróżnione zostały trzy grupy przedsiębiorstw: produkcyjne, handlowe i usługowe, a dalej sekcje i działy PKD.

Całość prac analitycznych, będących podstawą wnioscowania i budowania ocen, została obecnie oparta na indywidualnych bazach danych, opracowanych i przetwarzanych z zachowaniem zasad tajemnicy statystycznej (dane pierwotne, indywidualne), pochodzących ze statystyki publicznej (GUS w Warszawie), oraz na zbiorach niepublicznych.

Istotną wartością prowadzonego badania jest zbudowanie i wykorzystanie unikatowych w skali kraju modeli regresji logistycznej, których miarą jest stopień zagrożenia upadłością (MW). W wyniku zastosowania oszacowanych modeli regresji logistycznej uzyskuje się indywidualne dla każdego przedsiębiorstwa objętego badaniem, ustalone w warunkach bieżącego okresu badawczego (zgodnego z okresem danego raportu badawczego) i bieżącego stanu kondycji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstw, wartości prawdopodobieństw wystąpienia stanu upadłości przedsiębiorstw w perspektywie jednego roku. Agregacja indywidualnych prawdopodobieństw jest podstawą wyznaczenia wartości odsetka upadłości przedsiębiorstw, skalowanego względem liczby sądowych postępowań upadłościowych⁵.

Stosowane miary w postaci stopnia zagrożenia upadłością (MW), odsetka upadłości (OU) i branżowego barometru upadłości (BBU) są sprowadzone do wspólnej podstawy koncepcyjnej i skali wartości, będąc właściwymi dla analizy zjawiska upadłości *sensu stricto*. Prezentacja wartości miary stopnia zagrożenia upadłością (MW) oraz odsetka upadłości (OU) dokonywana jest z zastosowaniem przeliczenia na 10.000 przedsiębiorstw (skala ilorazowa).

⁵ Zagadnienia te są także przedmiotem omówienia w Załączniku C, zamieszczonym w **Raporcie podstawowym**, półrocznym (Raport 13).

Dla oceny stopnia zagrożenia upadłością, na poziomie ogółem, rodzajów działalności oraz sekcji PKD, przyjęto trzy jego stopnie: od 0 do 160 – poziom niski (akceptowalny), powyżej 160 do 200 – poziom ostrzegawczy oraz powyżej 200 – poziom wysoki. Prognozowanie wystąpienia sytuacji zagrożenia upadłością objęło zmienne opisujące kondycję ekonomiczno-finansową przedsiębiorstw, wykorzystywane następnie w estymowanych modelach regresji logistycznej⁶.

Podlegające analizie w niniejszym Raporcie wyniki oszacowania stopnia zagrożenia upadłością zostały obliczone na wielkościach indywidualnych dla zbioru przedsiębiorstw niefinansowych: **średnich** (liczba pracujących 50-249 osób) – 13.559 podmiotów oraz **dużych** (250 i więcej pracujących) – 3.150 podmiotów. Niniejszy Raport stanowi zatem kontynuację badania stopnia zagrożenia upadłością z periodyzacją kwartalną dla dostępnych informacji w przekroju klas wielkości przedsiębiorstw (uzupełniający względem Raportu półrocznego – Raport 13).

Zakres, struktura i metody badań objęte bieżącym raportem (Raport 14)

– uwagi porządkujące –

- podmiot badań – przedsiębiorstwa niefinansowe o liczbie pracujących od 50 osób, które złożyły obowiązkowe sprawozdanie statystyczne (oznaczane jako F-01/-01 oraz F-02 i SP) – tożsamy dla parzystych edycji raportów 1-14,
- struktura podmiotu badań (klasy wielkości) oraz przedmiotu badań (rodzaje działalności, sekcje PKD, działy PKD) – tożsamy dla parzystych edycji raportów 1-14,
- okres analizy: I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (ujęcie retrospektywne) oraz II kw. 2014 r. – I kw. 2015 r. (ujęcie prospektywne), przedsiębiorstwa średnie i duże - tożsamy dla parzystych edycji raportów 1-14,
- zakres oceny zjawiska upadłości przedsiębiorstw w ujęciu prawnym (liczba, odsetek i rodzaje postępowań, działy PKD) – tożsamy dla parzystych edycji raportów 1-14,
- metoda oceny zjawiska upadłości przedsiębiorstw w ujęciu prawnym – tożsamy dla parzystych edycji raportów 1-14,
- zakres oceny stopnia zagrożenia finansowego kontynuacji działalności i upadłości przedsiębiorstw (rodzaje działalności, sekcje PKD, działy PKD) – tożsamy dla parzystych edycji raportów 1-14,
- metoda oceny stopnia zagrożenia finansowego kontynuacji działalności i upadłości przedsiębiorstw – modele predykcyjne klasy SZU (edycja raportów 1-10) oraz modele klasy MW (edycja raportów 11-14),
- metoda klasyfikowania i porządkowania działów PKD względem stopnia zagrożenia – iloczyn logiczny trójkryterialny (edycja raportów 1-10) oraz syntetyczna miara oceny MSO (edycja raportów 11-14).

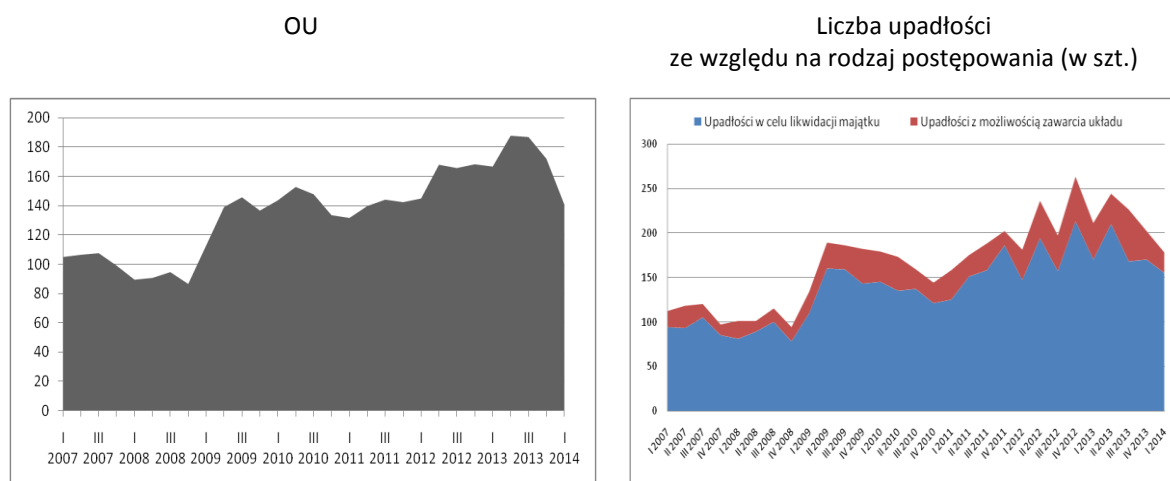
Powyższe uwagi znajdują swoje rozwinięcie w rozdziale II.1 oraz II.2 „Raport z badań w obszarze mikroekonomicznym”, a także w załączniku C.1 oraz C.2 „Metody analizy stopnia zagrożenia upadłością – uwarunkowania, konstrukcja, interpretacja” zamieszczonym w **Raporcie podstawowym**, półrocznym (Raport 13).

⁶ Szczegółowe omówienia, w tym charakterystykę przebiegu oraz konstrukcję metod i narzędzi analitycznych, zawierają opracowania źródłowe w postaci: *Metody i narzędzia monitorowania gospodarki w komponencie mikroekonomicznym* oraz *Raport z oceny stopnia zagrożenia upadłością – komponent mikroekonomiczny, Cykl 1, Raport 1*.

1.1. POSTĘPOWANIA UPADŁOŚCIOWE PRZEDSIĘBIORSTW

W I kw. 2014 r. w porównaniu do I kw. 2013 r. odnotowano zmniejszenie liczby postępowań upadłościowych o 33. Odnotowano zmniejszenie r/r liczby postępowań z możliwością zawarcia układu i liczby postępowań w celu likwidacji majątku. Wartość OU w I kw. 2014 r. znacząco zmniejszyła się w porównaniu do maksymalnego poziomu od początku analizowanego okresu, który odnotowano w II kw. 2013 r., była ona również niższa w porównaniu r/r. I kw. 2014 r. jest drugim kwartałem, w którym zauważalne jest przełamanie **silnej tendencji wzrostu OU**. Analogiczna sytuacja obserwowana jest również we wszystkich rodzajach działalności, w których (z wyjątkiem handlu) odnotowano **ujemne wartości tempa OU**.

Rysunek 1. Odsetek upadłości (OU) przedsiębiorstw oraz liczba upadłości ze względu na rodzaj postępowania w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r.

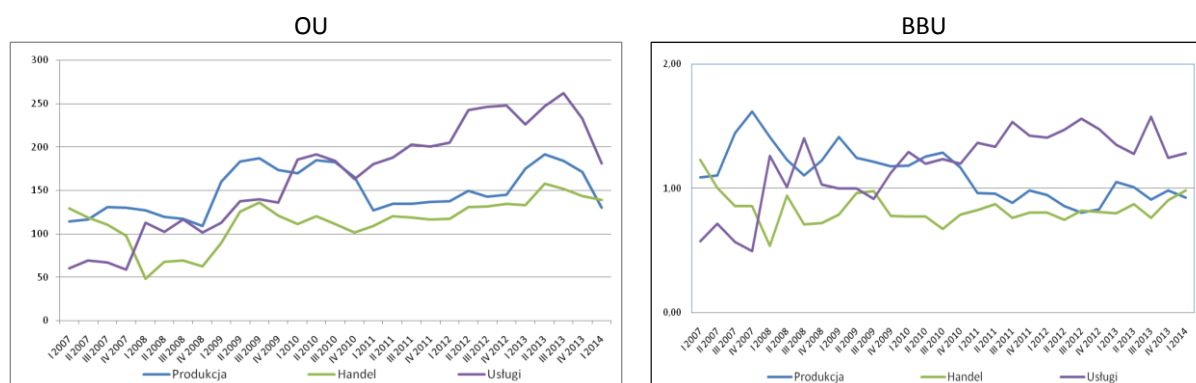

Źródło: opracowanie własne.

Analiza branżowa upadłości wskazuje, że w I kw. 2014 r. **we wszystkich rodzajach działalności z wyjątkiem handlu odnotowano zmniejszenie r/r** liczby postępowań upadłościowych. Pomimo znaczącego zmniejszenia liczby postępowań upadłościowych w kolejnym kwartale w usługach, nadal w tej działalności utrzymuje się ich najwyższy poziom OU. Jest on stale odnotowywany w działalności usługowej od IV kw. 2010 r.

Analiza BBU wskazuje na jego ponadprzeciętną wartość w całym okresie jedynie w usługach, z obserwowalną tendencją spowolnienia wzrostu. W I kw. 2014 r. wystąpił wzrost r/r wartości BBU jedynie w handlu, natomiast w usługach odnotowano nieznaczne zwiększenie wartości BBU kw/kw.

Rysunek 2. Odsetek upadłości (OU) i Branżowy Barometr Upadłości (BBU) w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. według rodzaju działalności

Źródło: opracowanie własne.

1.2. STOPIEŃ ZAGROŻENIA UPADŁOŚCIĄ, CHARAKTERYSTYKA ZBIOROWOŚCI, POTENCJAŁ EKONOMICZNY I WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW

Stożenie zagrożenia

W przedsiębiorstwa średnich występują okresowe wahania (usługi, handel) wartości stopnia zagrożenia, ale dotychczasowa tendencja wzrostowa w przekroju ogółem, a przede wszystkim w produkcji, uległa wyhamowaniu. Stabilizacja do końca 2014 r. oczekiwana jest w przemyśle, informacji i komunikacji oraz w transporcie i gospodarce magazynowej. W odróżnieniu od tych sekcji PKD, w budownictwie uspokojenie w 2014 r. może przejść we wzrost stopnia zagrożenia w I kw. 2015 r. o +22,8%

Prognozowane zmiany (II kw. 2014 r. – I kw. 2015 r.) dają podstawę do sformułowania ocen neutralnych (zmniejszenie średniego poziomu zagrożenia o -7,1%). W produkcji oczekiwane jest w 2014 r. zmniejszenie poziomu zagrożenia, podobnie w handlu i usługach. W tych ostatnich, oczekiwany wzrost zagrożenia w I kw. 2015 r. powodowany może być przez niekorzystne zmiany w budownictwie. Przynieść to może wzrost stopnia zagrożenia ogółem przedsiębiorstw średnich w I kw. 2015 r. o +5,8% r/r.

Sytuacja przedsiębiorstw dużych opisana wynikami I kw. 2014 r. wskazuje na zmniejszenie zagrożenia (-5,8% r/r), przy czym istotny wpływ miała poprawa w usługach i handlu. Prognozy na okres II kw. 2014 r. – I kw. 2015 r. wskazują na możliwą stabilizację poziomu zagrożenia (zmniejszenie wartości średniej o -5,5%). Ostatni kwartał prognozy (I kw. 2015 r.) opiszą jednak niekorzystne zmiany głównie w transporcie i gospodarce magazynowej oraz w budownictwie i handlu (r/r).

W produkcji oczekiwany jest nieznaczny wzrost stanów zagrożenia, a zatem zasadniczo utrzymanie widocznego od II kw. 2012 r. okresu stabilizacji. W handlu (silne wahania sezonowe i z reguły gorsze rezultaty w pierwszych dwóch kwartałach roku) nie dojdzie do znacznego osłabienia widocznej od początku okresu obserwacji stałej tendencji wzrostowej. Na okres II kw. 2014 r. – I kw. 2015 r. oczekiwane jest utrzymanie średniego poziomu zagrożenia. W usługach prognozy przewidują zatrzymanie silnego wzrostu zagrożenia widocznego w ostat-

W przedsiębiorstwach średnich ocena zagrożenia na poziomie neutralnym, z oczekiwanym wzrostem w I kw. 2015 r.

W przedsiębiorstwach dużych zmniejszenie zagrożenia – prognozy wskazują kierunek stabilizacji.

nim okresie, a wartości średnie zmniejszą się prawdopodobnie wobec wartości historycznych z ostatniego okresu rocznego⁷.

Rysunek 3. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw średnich i dużych w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2015 r. (scenariusz neutralny)

Źródło: opracowanie własne.

Na podstawie rozmieszczenia działów PKD na wykresach krzyżowych (przyporządkowania do wzorców) i wartości miary MSO – sporządzono listę działów PKD⁸. Jej analiza według klas wielkości przy uwzględnieniu w I kw. 2014 r. przedsiębiorstw średnich i dużych pod względem wartości syntetycznej miary MSO pozwala na wskazanie działów PKD, na które należy zwrócić szczególną uwagę. Będą to te działy, w których wystąpił ponadprzeciętny stopień zagrożenia upadłością oraz ponadprzeciętna liczba pracujących (wzorzec I).

Dla **podmiotów średnich** są to działy PKD:

- naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń,
- produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych,
- handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi,
- transport lądowy oraz transport rurociągowy,
- roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej,
- roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków,
- roboty budowlane specjalistyczne,
- działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana,
- magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport,

dla **podmiotów dużych**:

- wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego,

⁷ Szczegółowe analizy i wnioskowanie ze sformułowaniem ocen dotyczących poszczególnych klas wielkości przedsiębiorstw według rodzaju działalności oraz wybranych sekcji PKD (działów GN) zawarto w dalszej części opracowania – Raporcie z badań w obszarze mikroekonomicznym. Przedstawiono także podstawowe założenia oceny stopnia zagrożenia, istniejące uwarunkowania jej przeprowadzania oraz zakres możliwych porównań.

⁸ Szczegółowy opis miary MSO oraz zasad kwalifikacji działów PKD w zakresie zagrożenia upadłością przedstawiono w załączniku C.2. zamieszczonym w **Raporcie podstawowym**, półrocznym (Raport 13).

- produkcja urządzeń elektrycznych,
- handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi,
- działalność związana z zatrudnieniem,
- magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport,
- działalność detektywistyczna i ochroniarska,
- roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej,
- telekomunikacja,
- działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem zieleni.

W tabeli poniżej przedstawiono listę działów PKD dla podmiotów średnich i dużych w I kw. 2014 r. przy uwzględnieniu wartości syntetycznej miary MSO obejmującej ocenę dwóch kategorii, tj. relacji stopnia zagrożenia upadłością i liczby pracujących dla danego działu względem wartości średnich dla odpowiednich rodzajów działalności uporządkowanych od najwyższej do najniższej wartości, znajdujących się w I ćwiartce układów współrzędnych (wzorzec I).

Tabela 1. Lista rankingowa działów PKD według stopnia zagrożenia upadłością, liczby pracujących oraz miary MSO w I kw. 2014 r. według klas ich wielkości

DZIAŁ PKD	ŚREDNIE	DUŻE
DZIAŁALNOŚĆ PRODUKCYJNA		
05 WYDOBYWANIE WĘGLA KAMIENNEGO I WĘGLA BRUNATNEGO (LIGNITU)		✓
23 PRODUKCJA WYROBÓW Z POZOSTAŁYCH MINERALNYCH SUROWCÓW NIEMETALICZNYCH	✓	
27 PRODUKCJA URZĄDZEŃ ELEKTRYCZNYCH		✓
33 NAPRAWA, KONSERWACJA I INSTALOWANIE MASZYN I URZĄDZEŃ	✓	
DZIAŁALNOŚĆ HANDLOWA		
47 HANDEL DETALICZNY, Z WYŁĄCZENIEM HANDLU DETALICZNEGO POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI	✓	✓
DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA		
42 ROBOTY ZWIĄZANE Z BUDOWĄ OBIEKTÓW INŻYNIERII LĄDOWEJ I WODNEJ	✓	✓
78 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZATRUDNIENIEM		✓
41 ROBOTY BUDOWLANE ZWIĄZANE ZE WZNOSZENIEM BUDYNKÓW	✓	
52 MAGAZYNOWANIE I DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA WSPOMAGAJĄCA TRANSPORT	✓	✓
43 ROBOTY BUDOWLANE SPECJALISTYCZNE	✓	
62 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OPROGRAMOWANIEM I DORADZTWEW W ZAKRESIE INFORMATYKI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ POWIĄZANA	✓	
61 TELEKOMUNIKACJA		✓
80 DZIAŁALNOŚĆ DETEKTYWISTYCZNA I OCHRONIARSKA		✓
49 TRANSPORT LĄDOWY ORAZ TRANSPORT RUROCIĄGOWY	✓	
81 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z UTRZYMANIEM PORZĄDKU W BUDYNKACH I ZAGOSPODAROWANIEM TERENÓW ZIELENI		✓

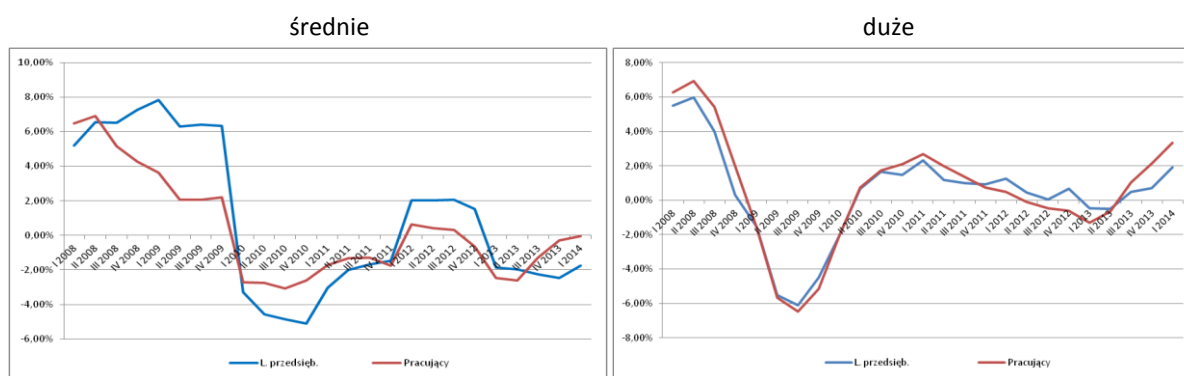
Źródło: opracowanie własne.

Zbiorowość przedsiębiorstw

W I kw. 2014 r. nastąpiło zmniejszenie r/r liczby **średnich** podmiotów ogółem i liczby w nich pracujących. Zmniejszenie to odnotowano we wszystkich rodzajach działalności dla liczby przedsiębiorstw, natomiast w podmiotach handlowych i usługowych dla liczby pracujących. Jedynie w średnich podmiotach produkcyjnych odnotowano wzrost r/r liczby pracujących w I kw. 2014 r.

W przedsiębiorstwach **dużych** w I kw. 2014 r. odnotowano wzrost obu analizowanych miar. W porównaniu do I kw. 2013 r. wzrosła liczba podmiotów prowadzących działalność produkcyjną i usługową, natomiast w przypadku podmiotów handlowych nie uległa ona zmianie. Z kolei wzrost liczby pracujących odnotowano we wszystkich rodzajach działalności podmiotów dużych.

Rysunek 4. Tempo zmian liczby przedsiębiorstw i liczby pracujących w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. według klas wielkości (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

Potencjał ekonomiczny

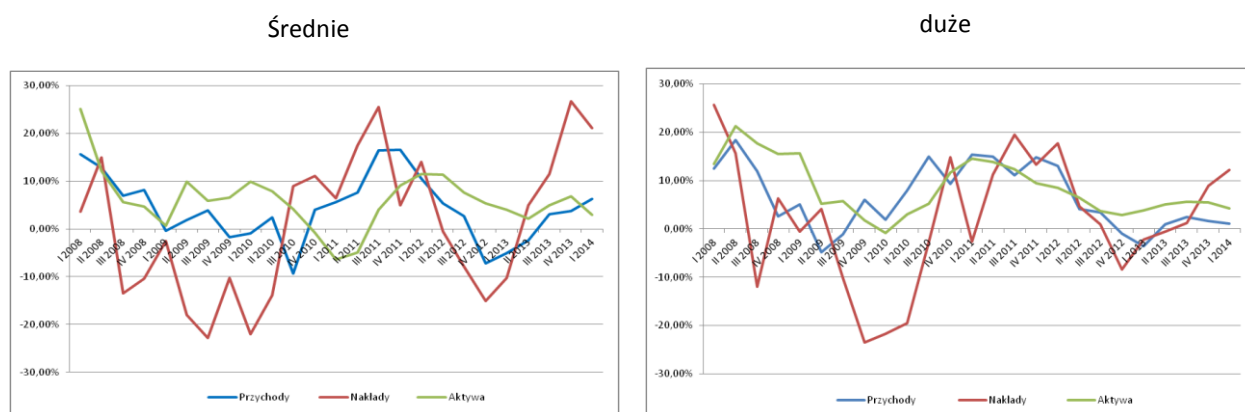
W zakresie przychodów ze sprzedaży, nakładów inwestycyjnych i wartości aktywów największy udział mają przedsiębiorstwa duże, następnie średnie i małe. W przedsiębiorstwach dużych największy udział pod tym względem posiadają przedsiębiorstwa produkcyjne, natomiast w średnich podmioty handlowe.

W przedsiębiorstwach **średnich** w I kw. 2014 r. w porównaniu do I kw. 2013 r. wartość przychodów, nakładów inwestycyjnych i wyniku finansowego netto wzrosła r/r we wszystkich rodzajach działalności. Także we wszystkich rodzajach działalności podmiotów średnich wystąpiła dodatnia wartość wyniku finansowego netto. W przypadku aktywów wzrost ich wartości odnotowały średnie podmioty produkcyjne i handlowe, natomiast zmniejszenie podmioty usługowe. We wszystkich rodzajach działalności przedsiębiorstw średnich odnotowano wzrost r/r zadłużenia krótkoterminowego przy jednoczesnym wzroście wartości należności i roszczeń.

W klasie przedsiębiorstw **dużych** w I kw. 2014 r. w porównaniu do I kw. 2013 r. wartość przychodów ze sprzedaży ogółem wzrosła r/r, biorąc jednak pod uwagę rodzaje prowadzonej działalności wzrost ten odnotowano jedynie w przedsiębiorstwach handlowych (w produkcyjnych i usługowych nieznaczne ich zmniejszenie). W przypadku wartości nakładów inwestycyjnych i aktywów ogółem wzrost ich wartości odnotowano we wszystkich rodzajach

działalności. Również we wszystkich rodzajach działalności wystąpiła dodatnia wartość wyniku finansowego netto, a jego wzrost r/r wystąpił w przedsiębiorstwach produkcyjnych i usługowych (w handlowych zmniejszenie). Zadłużenie krótkoterminowe wzrosło r/r dla podmiotów dużych ogółem, a pod względem rodzaju prowadzonej działalności w podmiotach handlowych (w produkcyjnych i usługowych poziom tego zadłużenia zmalał). Odnotowano natomiast niewielkie zmniejszenie wartości należności i roszczeń dla podmiotów dużych ogółem, a pod względem rodzaju prowadzonej działalności dla przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych (w handlowych wartość należności i roszczeń wzrosła).

Rysunek 5. Tempo zmian przychodów ze sprzedaży, nakładów inwestycyjnych oraz aktywów przedsiębiorstw w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. według klas wielkości (w %, r/r)

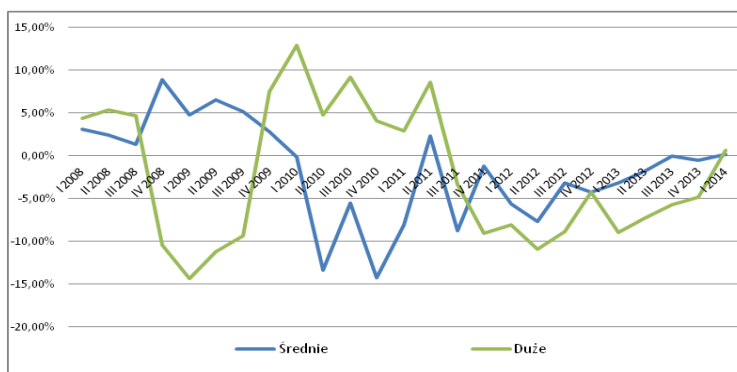
Źródło: opracowanie własne.

Wyniki finansowe

Na podstawie wyników analizy kształtowania się wartości podstawowych grup wskaźników ekonomiczno-finansowych dokonano oceny sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw niefinansowych (I kw. 2014 r. – przedsiębiorstwa średnie i duże) z odniesieniem do wartości okresu poprzedniego.

Zarówno dla przedsiębiorstw średnich, jak i dużych po raz pierwszy od III kw. 2011 r. tempo zmian r/r wartości WOSF było dodatnie, wynosząc w podmiotach średnich +0,18% i dużych +0,69%. Należy jednak wskazać, że wzrost ten był nieznaczny.

Rysunek 6. Tempo zmian wskaźnika ogólnej sytuacji finansowej przedsiębiorstw w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. według klas wielkości (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

Analizując zmiany wartości podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych **przedsiębiorstw średnich** można wskazać, że ich sytuacja ekonomiczna w I kw. 2014 r. w porównaniu do I kw. 2013 r. uległa poprawie (kontynuacja od III kw. 2013 r.), szczególnie pod względem zadłużenia ogółem (WZO) oraz zdolności do obsługi zadłużenia (WZOZ), a także produktywności majątku (PM) oraz rentowności operacyjnej sprzedaży (ROOS) i rentowności aktywów (ROA). Wskazuje na to dodatnie tempo zmian r/r wartości wskaźników: 1/WZO +1,36% (niewielkie zmniejszenie zadłużenia ogółem), WZOZ +26,59% (poprawa zdolności obsługi zadłużenia), PM +3,69% (nieznaczna poprawa produktywności majątku), ROOS +21,41% i ROA +52,95% (znaczny wzrost poziomu rentowności operacyjnej sprzedaży oraz rentowności aktywów). Zmniejszenie wartości odnotowano natomiast w przypadku pozostałych wskaźników (zmiany niekorzystne), które charakteryzowało ujemne tempo zmian, tj. dla wskaźnika płynności bieżącej (WPB) -0,73% i cyklu gotówki w razach (CGOTr) (oznaczało to zmniejszenie liczby cykli gotówki, a więc wydłużenie czasu oczekiwania na gotówkę).

Przedsiębiorstwa duże w I kw. 2014 r. po raz pierwszy od III kw. 2011 r. odnotowały nieznaczną poprawę prawie wszystkich analizowanych grup wskaźników ekonomiczno-finansowych (z wyjątkiem PM i CGOTr) – trudno jednak określić trwałość tej pozytywnej zmiany. W porównaniu do I kw. 2013 r. dodatnie tempo zmian r/r (wzrost wartości wskaźników) wystąpiło w przypadku: 1/WZO +2,10% (zmniejszenie zadłużenia ogółem), WZOZ +3,39% (poprawa zdolności obsługi zadłużenia), WPB +2,64% i WPS +11,20% (zwiększenie poziomu płynności), a także ROOS +4,94% i ROA +4,84% (wzrost rentowności). Należy jednak zaznaczyć, że poprawa sytuacji ekonomicznej w tych obszarach była niewielka. Niekorzystną zmianą było wydłużenie czasu oczekiwania na gotówkę (zmniejszenie liczby cykli gotówki w razach CGOTr), a także niewielkie zmniejszenie produktywności majątku (PM -2,20%).

Rysunek 7. Tempo zmian podstawowych grup wskaźników ekonomiczno-finansowych przedsiębiorstw w Polsce w okresie I kw. 2013 r. – I kw. 2014 r. według klas wielkości (w %, r/r)

Uwagi: w celu ujednoczenia na wykresie kierunków zmian wartości analizowanych wskaźników przyjęto CGOT w razach i odwrotność WZO.

Źródło: opracowanie własne.

II. RAPORT Z BADAŃ W OBSZARZE MIKROEKONOMICZNYM – PRZEDSIĘBIORSTWA ŚREDNIE I DUŻE

1. CEL I PRZEDMIOT BADAŃ W ZAKRESIE SWO W OBSZARZE MIKROEKONOMICZNYM

Podjęte zamierzenie i zrealizowane rozwiązanie projektowe w zakresie *Systemu Wczesnego Ostrzegania* (SWO) w ramach rozwiązania systemowego ISR jest podstawą prowadzenia badań z wykorzystaniem opracowanej metody i narzędzi monitorowania gospodarki w komponente mikroekonomicznym. Ich efektem jest niniejszy Raport w zakresie oceny zmian stopnia zagrożenia przedsiębiorstw upadłością.

Prowadzone badania kondycji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstw (komponent mikroekonomiczny) posiadają zdefiniowany podstawowy cel projektowy, którym jest ujawnianie symptomów pogarszającej się sytuacji ekonomiczno-finansowej podmiotów, wraz ze wskazaniem wielkości i obszarów zagrożenia upadłością.

Na potrzeby identyfikacji stanu przedsiębiorstw zostały przeprowadzone badania projektowe w zakresie wyboru podstawowego modelu predykcyjnego, ukazującego związek między wielowymiarowym stanem wskaźników opisujących kondycję ekonomiczno-finansową przedsiębiorstw a ich stopniem zagrożenia upadłością.

Podlegające analizie w **niniejszym Raporcie** wyniki oszacowania stopnia zagrożenia upadłością zostały obliczone na wielkościach indywidualnych dla zbioru przedsiębiorstw niefinansowych **średnich** (liczba pracujących 50-249 osób) oraz **dużych** (250 i więcej pracujących).

Niniejszy Raport stanowi kontynuację badania stopnia zagrożenia upadłością z periodyzacją kwartalną dla dostępnych informacji w przekroju klas wielkości przedsiębiorstw - **uzupełniający względem Raportu podstawowego**, półrocznego (Raport 13).

Wszelkie ustalenia szczegółowe – co do przedmiotu i podmiotu oraz celu i metody badania, a także źródeł informacji – zawarte w Raporcie podstawowym, **pozostają jako obowiązujące w niniejszym Raporcie** (por. odpowiednie rozdziały i podrozdziały).

2. ANALIZA STANU I ZMIAN STOPNIA ZAGROŻENIA PRZEDSIĘBIORSTW UPADŁOŚCIĄ – POZIOM OGÓLNY

Celem badania kondycji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstw w komponencie mikroekonomicznym jest ujawnianie symptomów pogarszającej się sytuacji ekonomiczno-finansowej podmiotów, wraz ze wskazaniem wielkości i obszarów zagrożenia upadłością, przy wykorzystaniu zdefiniowanych ścieżek badawczych, metod i narzędzi analitycznych, w tym estymowanych modeli predykcji upadłości.⁹

Oszacowanie stopnia zagrożenia upadłością zostało przeprowadzone dla okresu I kw. 2014 r. Okres prognozowania objął II kw. 2014 r. – I kw. 2015 r. Przyjętym układem przekrojowym jest zróżnicowanie przedsiębiorstw względem rodzaju prowadzonej działalności (przedsiębiorstwa produkcyjne, handlowe i usługowe) oraz dodatkowo obliczono wartości stopnia zagrożenia dla wybranych, wiodących sekcji (działów GN) według klasyfikacji PKD. Drugim kryterium zbudowanego układu przekrojowego jest klasa wielkości przedsiębiorstw (średnie i duże). Oszacowania wartości stopnia zagrożenia upadłością dokonano z wykorzystaniem modeli specyficznych, dopasowanych do rodzaju działalności prowadzonej przez przedsiębiorstwa.

Podlegające analizie wyniki oszacowania stopnia zagrożenia upadłością zostały obliczone na wielkościach indywidualnych dla zbioru przedsiębiorstw niefinansowych o liczbie pracujących od 50 osób: 13.559 średnich i 3.150 dużych.

2.1. PRZEDSIĘBIORSTWA ŚREDNIE

Sytuacja przedsiębiorstw średnich opisana wynikami I kw. 2014 r. – tak ogółem (-15,7% r/r), jak i poszczególnych ich rodzajów – potwierdza uprzednio dokonane przejście dla 2014 roku z warstwy oceny niekorzystnej do neutralnej. Stabilizacja do końca 2014 r. oczekiwana jest w przemyśle, informacji i komunikacji oraz w transporcie i gospodarce magazynowej. W odróżnieniu od tych sekcji PKD, w budownictwie uspokojenie w 2014 r. może przejść we wzrost stopnia zagrożenia w I kw. 2015 r.¹⁰

⁹ Podstawowe informacje dotyczące estymowanych modeli predykcji upadłości oraz zasad interpretacji uzyskanych wyników przedstawiono w Załączniku C zamieszczonym w **Raporcie podstawowym**, półrocznym (Raport 13), natomiast szerzej w opracowaniu *Metody i narzędzia monitorowania gospodarki w komponencie mikroekonomicznym*.

¹⁰ Ponieważ prognozowane wartości opisują możliwy stan analizowanego sektora przedsiębiorstw w perspektywie dwóch lat (roczna prognoza wartości czynników określających stopień zagrożenia jako prawdopodobieństwo zagrożenia upadłością w kolejnym rocznym horyzoncie czasu), stąd przy wzroście zmienności ich sytuacji oraz uwzględniając cel projektowy i właściwości Systemu Wczesnego Ostrzegania w ramach ISR (ocena krótkoterminowa, roczna, prognoza ostrzegawcza), prognozy te należy uznać wyłącznie jako wskazujące ogólnie możliwy kierunek dalszych zmian stopnia zagrożenia upadłością.

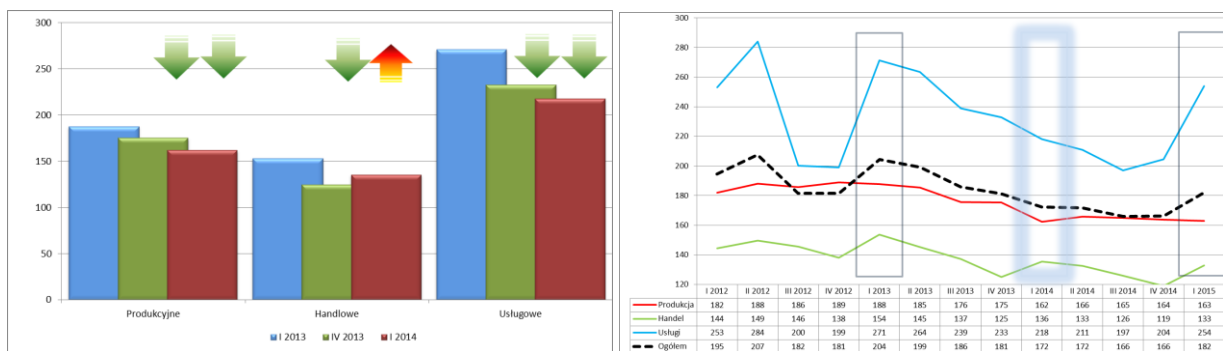
Tabela 2. Oszacowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I kw. 2013 r. – I kw. 2014 r. według rodzaju działalności oraz według wybranych sekcji PKD (działów GN) – przedsiębiorstwa średnie

Rodzaj przedsiębiorstw	I 2013	IV 2013	I 2014
Produkcyjne	188	175	162
Handlowe	154	125	136
Usługowe	271	233	218
Rodzaj działalności	I 2013	IV 2013	I 2014
Przemysł	189	173	159
Budownictwo	424	247	312
Handel	154	125	136
Transport i gosp. mag.	157	123	118
Informacja i komunikacja	169	128	165

Źródło: opracowanie własne.

W przedsiębiorstwach średnich występują okresowe wahania (usługi, handel) wartości stopnia zagrożenia, ale dotychczasowa tendencja wzrostowa w przekroju ogółem, a przede wszystkim w produkcji (od IV kw. 2011 r.), uległa wyhamowaniu. Prognozowane zmiany dają podstawę do sformułowania ocen neutralnych (wysoce prawdopodobne odejście od dotychczasowych znacznych dynamik wzrostowych). W produkcji oczekiwane jest w 2014 r. zmniejszenie poziomu zagrożenia (średnia dla rocznego okresu prognozy 164,3 wobec średnich wartości historycznych z ostatniego okresu rocznego 174,7), podobnie w handlu (średnia odpowiednio: 127,6 wobec 135,8) i usługach (średnia odpowiednio: 216,6 oraz 238,4). W tych ostatnich oczekiwany wzrost zagrożenia w I kw. 2015 r. powodowany może być przez niekorzystne zmiany w budownictwie. Przynieść to może wzrost stopnia zagrożenia ogółem przedsiębiorstw średnich w I kw. 2015 r. o +5,8% r/r.

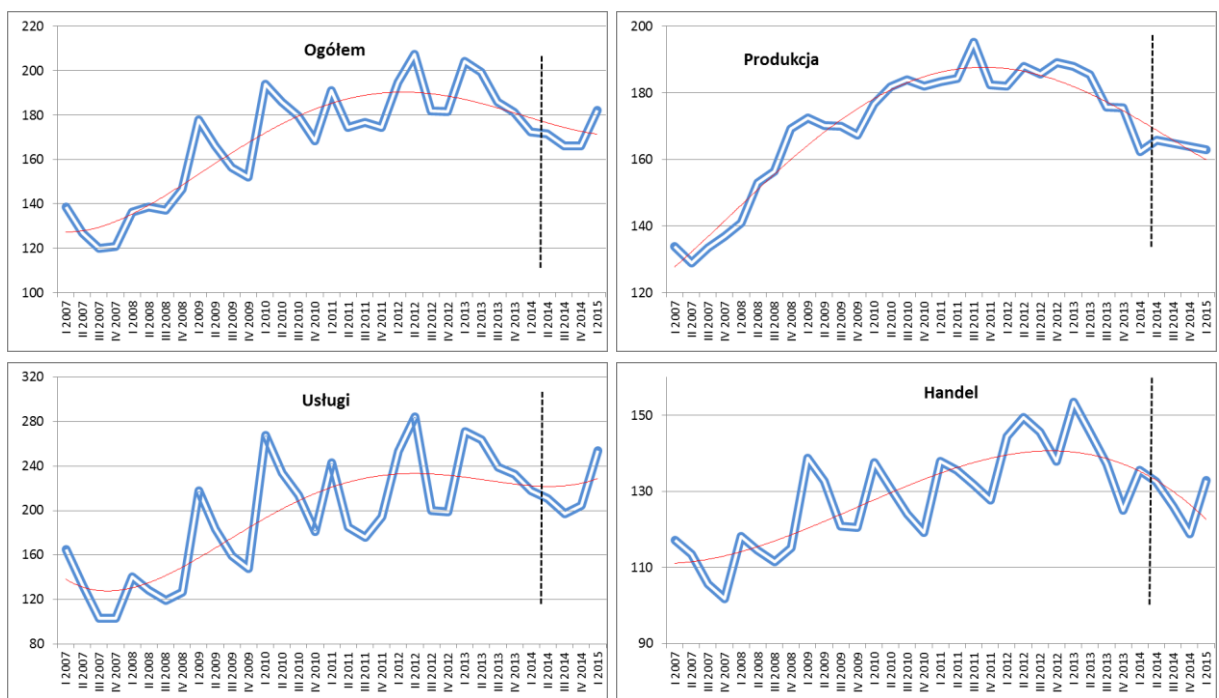
Rysunek 8. Zmiany stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I kw. 2012 r. – I kw. 2015 r. według rodzaju działalności – przedsiębiorstwa średnie (scenariusz neutralny)

Uwagi: wartość „Ogółem” ustalona jako średnia ważona (liczbą pracujących) z wartości obliczonej dla poszczególnych rodzajów działalności. Strzałka prawa – zmiana okres/okres, strzałka lewa – zmiana r/r.

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 9. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2015 r. według rodzaju działalności – przedsiębiorstwa średnie (scenariusz neutralny)

Uwagi: wartość „Ogółem” ustalona jako średnia ważona (liczbą pracujących) z wartości obliczonej dla poszczególnych rodzajów działalności.

Źródło: opracowanie własne.

W ramach wyróżnionych sekcji PKD (działów GN) sytuacja w I kw. 2014 r. wskazuje przeważnie na pozytywne zmiany stopnia zagrożenia w ujęciu r/r – przemysł, budownictwo, informacja i komunikacja oraz transport i gospodarka magazynowa. Ze względu na swoją nadal wysoką pozycję w gospodarce, ocena zmian w przemyśle jest nader istotna. Uwidacznia się w nim od I kw. 2012 r. poprawa, a na okres prognozowany stabilizacja (II kw. 2014 r. – I kw. 2015 r.) – wartości średnie z ostatnich czterech kwartałów (173,1) ulegną zmniejszeniu do 161,8 (tj. o -6,5%).

Bardziej stabilne warunki od dotychczasowych oczekiwane są także w transporcie i gospodarce magazynowej wobec możliwego zmniejszenia wartości średnich rocznych (odpowiednio: z 128,3 do 113,1, tj. o -11,8 %). Ostrożność w ocenie związana jest z możliwymi, historycznie występującymi, znacznymi wahaniami stopnia zagrożenia oraz niekorzystnym wpływem czynników zewnętrznych. W informacji i komunikacji powinna wystąpić stabilizacja stopnia zagrożenia, z pewnym nieznacznym wzrostem o ok. +1,3%, ze średniej wartości rocznej 147,7 do 149,6.

W przypadku budownictwa zarysowana od I kw. 2008 r. tendencja wzrostu (z okresowymi silnymi wahaniami – gorsze wyniki w I kw. i II kw. każdego roku) stopnia zagrożenia upadłością wykazuje na jej zahamowanie do końca 2014 r. Kolejny kwartał (I kw. 2015 r.) może jednak przynieść wzrost zagrożenia. Wartość średnia z okresu rocznego wynosząca 307,9 prawdopodobnie nieznacznie zmaleje do 296,7 dla prognozowanego okresu II kw. 2014 r. – I kw. 2015 r., tj. o -3,6%.

Tabela 3. Porównanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw oraz liczby pracujących w I kw. 2014 r. według rodzaju działalności – przedsiębiorstwa średnie

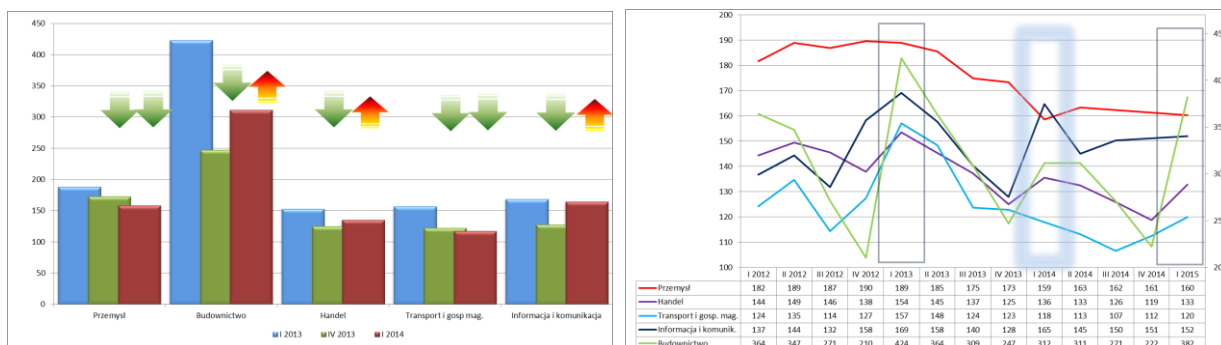
Rodzaj przedsiębiorstw	Stopień zagrożenia	Pracujący (udział)	Pracujący (liczba)
Produkcyjne	162	52,6%	698 578
Handlowe	136	19,8%	262 126
Usługowe	218	27,6%	366 303

Źródło: opracowanie własne.

Mające miejsce obecnie oraz oczekiwane zmiany wyznaczają formułowanie neutralnych ocen w zakresie stopnia zagrożenia upadłością w przedsiębiorstwach średnich. Oczekiwane niekorzystne zmiany w budownictwie przynieść jednak mogą wzrost stopnia zagrożenia ogółem przedsiębiorstw średnich w I kw. 2015 r. o +5,8% r/r.

Największą wagę w opisanju sytuacji przedsiębiorstw średnich mają wielkości charakteryzujące działalność produkcyjną (52,6% udziału w liczbie pracujących – ULP, 698.578 osób), wobec ograniczenia stopnia zagrożenia i wejścia w okres stabilizacji. W działalności handlowej (19,8% ULP) może nastąpić zmniejszenie średnich wartości prognozowanych o -6,0%, natomiast w usługach (27,6% ULP) zmniejszenie zagrożenia o -9,1% – przy znacznym jednak wzroście w I kw. 2015 r. o 16,5% r/r.

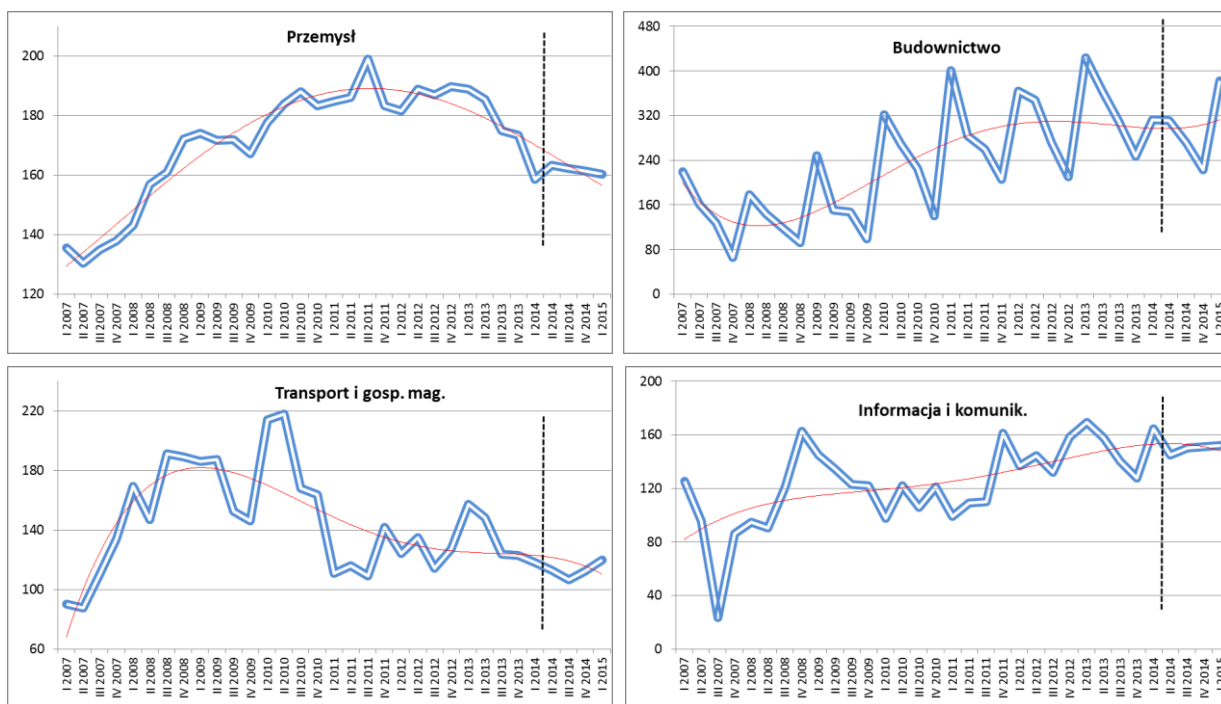
Rysunek 10. Zmiany stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I kw. 2012 r. – I kw. 2015 r. według wybranych sekcji PKD (działów GN) – przedsiębiorstwa średnie (scenariusz neutralny)

Uwagi: strzałka prawa – zmiana okres/okres, strzałka lewa – zmiana r/r. Dla budownictwa skala prawa.

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 11. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2015 r. według wybranych sekcji PKD (działów GN) – przedsiębiorstwa średnie (scenariusz neutralny)

Uwagi: prezentacja wartości dla handlu została ujęta w opisie rodzajów działalności.

Źródło: opracowanie własne.

2.2. PRZEDSIĘBIORSTWA DUŻE

Sytuacja przedsiębiorstw dużych opisana wynikami I kw. 2014 r. wskazuje na zmniejszenie zagrożenia (-5,8% r/r), przy czym istotny wpływ miała poprawa w usługach (-11,6% r/r), a dalej wskazać należy handel (-3,7% r/r). Prognozy na okres II kw. 2014 r. – I kw. 2015 r. wskazują na możliwą stabilizację poziomu zagrożenia (zmniejszenie średniej z rocznego okresu prognozy o -5,5% względem średniej z ostatniego okresu rocznego). Ostatni kwartał prognozy (I kw. 2015 r.) opiszą jednak niekorzystne zmiany głównie w transporcie i gospodarce magazynowej oraz w budownictwie i handlu (r/r).

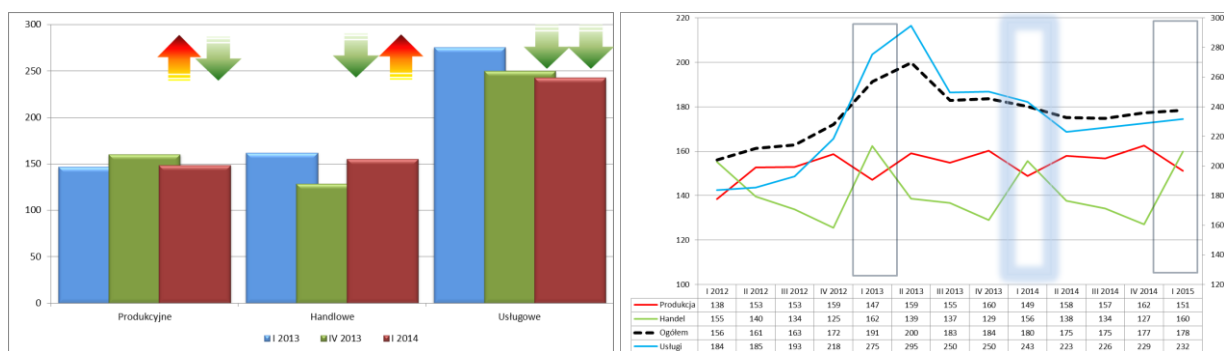
W produkcji oczekiwany jest nieznaczny wzrost stanów zagrożenia (I kw. 2014 r. wartość 149, I kw. 2015 r. wartość 151), a zatem utrzymanie widocznego od II kw. 2012 r. okresu stabilizacji. W handlu (silne wahania sezonowe i z reguły gorsze rezultaty w pierwszych dwóch kwartałach roku) nie dojdzie do znacznego osłabienia widocznej od początku okresu obserwacji stałej tendencji wzrostowej. Na okres II kw. 2014 r. – I kw. 2015 r. oczekiwane jest utrzymanie średniego poziomu zagrożenia. W usługach prognozy przewidują zatrzymanie silnego wzrostu zagrożenia widocznego w ostatnim okresie, a wartości średnie dla rocznego okresu prognozy (227,3) zmniejszą prawdopodobnie wobec wartości historycznych (259,4) z ostatniego okresu rocznego o -12,4%.

Tabela 4. Oszacowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I kw. 2013 r. – I kw. 2014 r. według rodzaju działalności oraz według wybranych sekcji PKD (działów GN) – przedsiębiorstwa duże

Rodzaj przedsiębiorstw	I 2013	IV 2013	I 2014
Produkcyjne	147	160	149
Handlowe	162	129	156
Usługowe	275	250	243
Rodzaj działalności	I 2013	IV 2013	I 2014
Przemysł	146	157	148
Budownictwo	471	363	375
Handel	162	129	156
Transport i gosp. mag.	300	321	234
Informacja i komunikacja	162	187	206

Źródło: opracowanie własne.

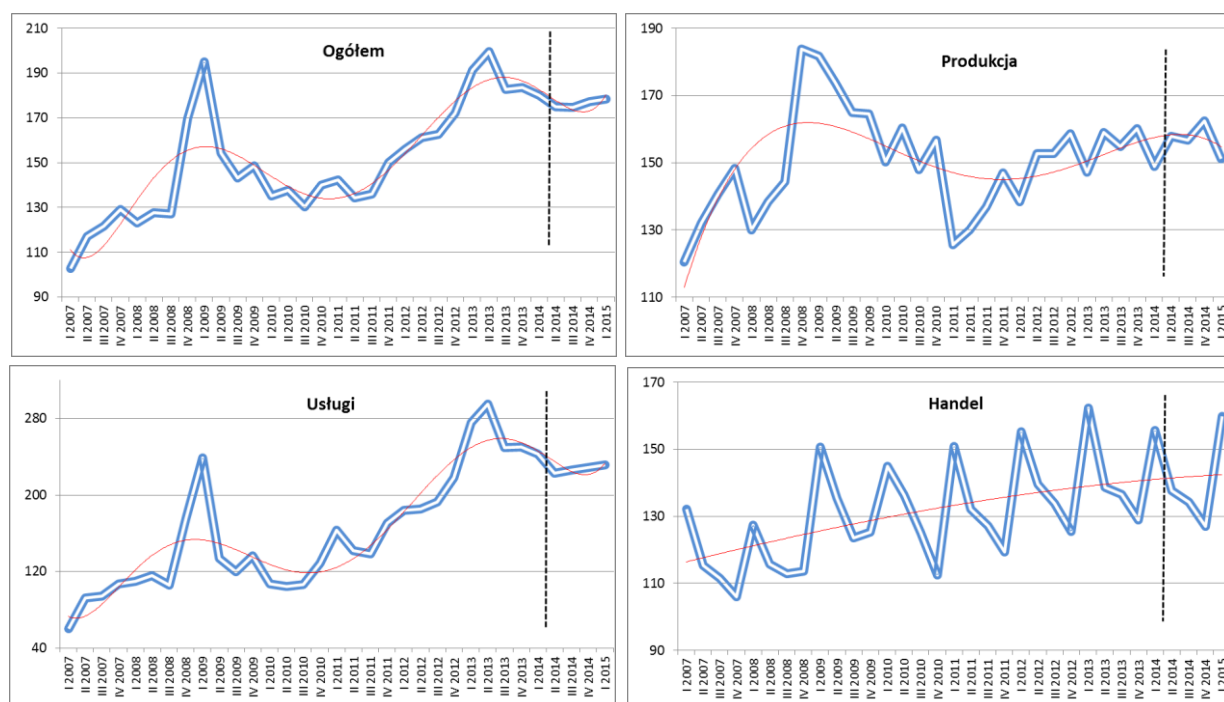
Rysunek 12. Zmiany stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I kw. 2012 r. – I kw. 2015 r. według rodzaju działalności – przedsiębiorstwa duże (scenariusz neutralny)

Uwagi: wartość „Ogółem” ustalona jako średnia ważona (liczbą pracujących) z wartości obliczonej dla poszczególnych rodzajów działalności. Strzałka prawa – zmiana okres/okres, strzałka lewa – zmiana r/r.

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 13. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2015 r. według rodzaju działalności – przedsiębiorstwa duże (scenariusz neutralny)

Źródło: opracowanie własne.

W ramach wyróżnionych sekcji PKD (działów GN) sytuacja w I kw. 2014 r. wskazuje na zróżnicowane co do kierunku zmiany stopnia zagrożenia w ujęciu r/r, natomiast prognoza wskazuje na możliwe obniżenie średniego poziomu zagrożenia ogółem o -3,6% r/r.

Duże przedsiębiorstwa przemysłowe wykazywały zmniejszenie tempa wzrostu stopnia zagrożenia, trwające od II kw. 2011 r. do I kw. 2014 r. Na prognozowany roczny okres (II kw. 2014 r. – I kw. 2015 r.) wartość średniego stopnia zagrożenia (156,0) może nieznacznie wzrosnąć o 1,2% (względem średniej dla okresu poprzedzającego wynoszącej 154,2). W budownictwie I kw. 2014 r. zapisał się obniżeniem stopnia zagrożenia względem wartości szczytowej z I kw. 2013r. o -20,1%. Prognoza zakłada utrzymanie na niezmiennym poziomie średniej wartości kwartalnej, przy wzroście zagrożenia w I kw. 2015 r. o +6,1% r/r. W transporcie i gospodarce magazynowej przewidywane jest zmniejszenie średniego stopnia zagrożenia o -8,7%, co wobec stabilizacji w przemyśle i budownictwie może pozytywnie przełożyć się na zatrzymanie dotychczasowej ścieżki wzrostu, jeżeli nie wystąpi wzmożone oddziaływanie czynników zewnętrznych.

Większą ostrożność w ocenach należy zachować względem sytuacji w informacji i komunikacji, gdzie odnotowano znaczny wzrost zagrożenia w I kw. 2014 r. o +27,2% r/r. Stąd wielkości średnie dla okresu II kw. 2013 r. – I kw. 2014 r. są znacząco wyższe względem poprzedniego okresu rocznego. Prognozy wskazują na możliwe zmniejszenie zagrożenia (-9,1%), niemniej jednak możliwe skokowe zmiany zagrożenia, obserwowane już w przeszłości (piki w I kw. 2009 r., I kw. 2011 r. oraz II kw. 2013 r.), mogą zakłócić ten obraz sytuacji.

Biorąc pod uwagę poziom i zmiany stopnia zagrożenia upadłością oraz udział w liczbie pracujących ogółem, najwięcej uwagi koncentruje sytuacja w działalności produkcyjnej (liczba pracujących 1.284.012 osób, tj. 50,4%). Ma ona także największy wpływ na ocenę zagrożenia w całej analizowanej klasie przedsiębiorstw dużych.

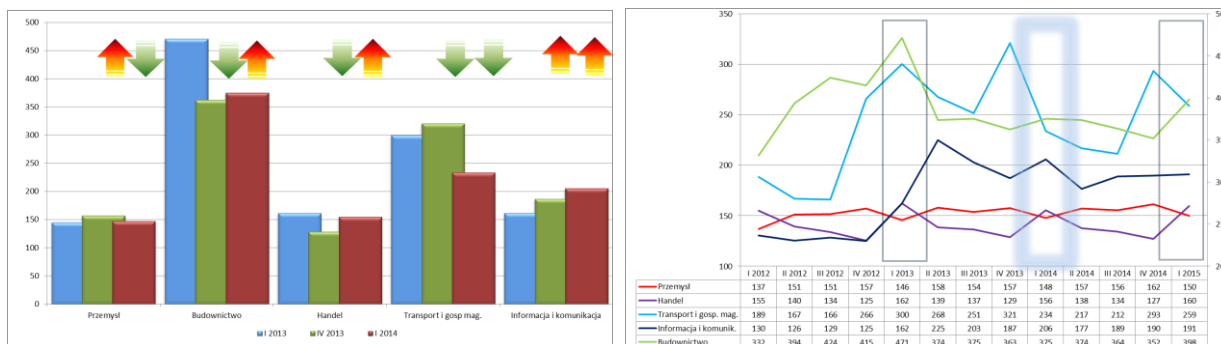
Tabela 5. Porównanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw oraz liczby pracujących w I kw. 2014 r. według rodzaju działalności – przedsiębiorstwa duże

Rodzaj przedsiębiorstw	Stopień zagrożenia	Pracujący (udział)	Pracujący (liczba)
Produkcyjne	149	50,4%	1 284 012
Handlowe	156	17,7%	451 047
Usługowe	243	31,9%	811 508

Źródło: opracowanie własne.

W działalności usługowej największe napięcia wynikają z wysokiego (choć z przewidywanym zatrzymaniem dotychczasowej tendencji wzrostowej) stopnia zagrożenia upadłością oraz wysokiego udziału tego rodzaju działalności w liczbie pracujących ogółem (31,9% ULP). Silnie uwarunkowane jest ponadto zatrzymanie dotychczasowych niekorzystnych tendencji w wyróżnionych, usługowych sekcjach PKD. W działalności handlowej (17,7% ULP) prognozowany stopień zagrożenia wykazuje brak zmian, co nie zapewnia jednoznacznego osłabienia dynamiki wzrostu, jednak przy niskim udziale w liczbie pracujących (okresowy brak istotnych napięć w tym rodzaju działalności).

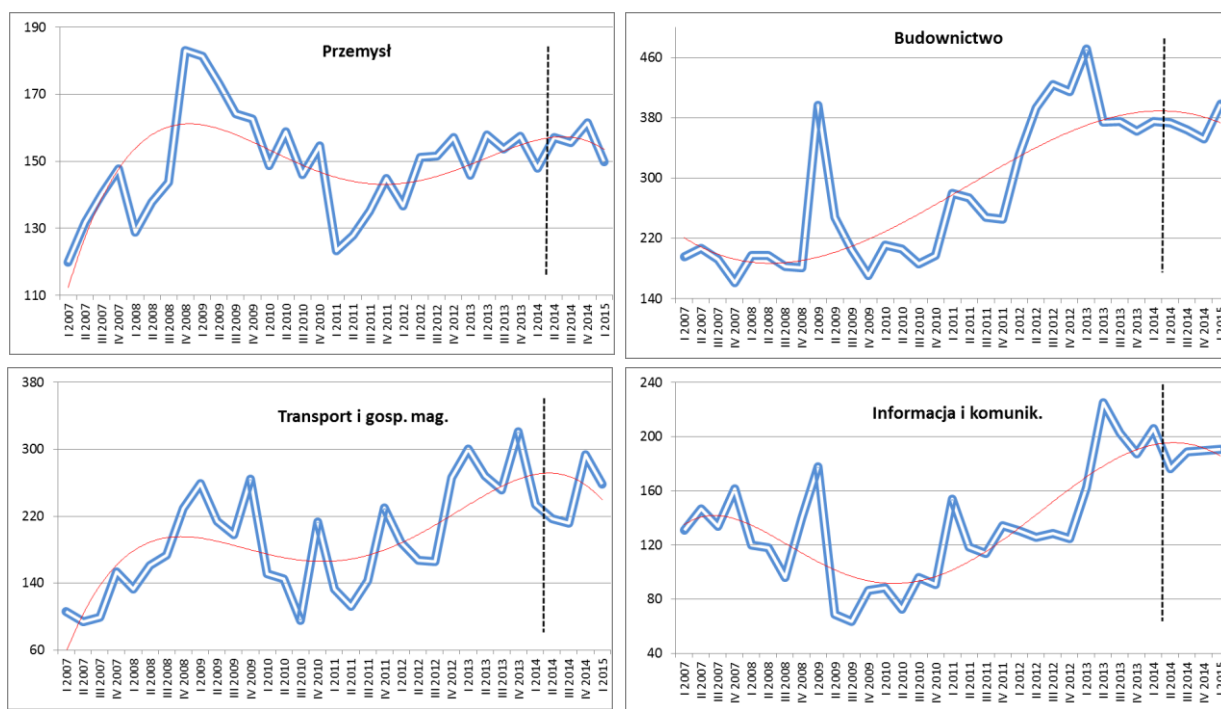
Rysunek 14. Zmiany stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I kw. 2012 r. – I kw. 2015 r. według wybranych sekcji PKD (działów GN) – przedsiębiorstwa duże (scenariusz neutralny)

Uwagi: strzałka prawa – zmiana okres/okres, strzałka lewa – zmiana r/r. Dla budownictwa skala prawa.

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 15. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2015 r. według wybranych sekcji PKD (działów GN) – przedsiębiorstwa duże (scenariusz neutralny)

Uwagi: prezentacja wartości dla handlu została ujęta w opisie rodzajów działalności.

Źródło: opracowanie własne.

Należy podkreślić, że zakres i sposób możliwego wnioskowania musi uwzględniać istotę i cel skonstruowania określonej metody, w tym przypadku – działania modeli predykcji upadłości. Ponadto na wnioskowanie wpływa zdefiniowany sposób cyklicznego, kwartalnego/półrocznego badania kondycji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstw. Prezentowane wartości wskazują – ustalone na warunkach bieżącego okresu badawczego (zgodnego z okresem danego raportu) i stanu kondycji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstw – wartości stopnia zagrożenia upadłością jako prawdopodobieństwo zaistnienia tego zdarzenia w rocznej perspektywie.

Ponieważ roczna prognoza stopnia zagrożenia upadłością (poprzez prognozowanie wartości zmiennych modeli predykcji upadłości) wyznacza prawdopodobieństwo zagrożenia upadłością w kolejnym rocznym horyzoncie czasu (wydłużenie tym samym perspektywy do dwóch lat), stąd przy wzroście zmienności ich sytuacji oraz uwzględniając cel projektowy i właściwości Systemu Wczesnego Ostrzegania w ramach ISR (ocena krótkoterminowa, roczna, prognoza ostrzegawcza), prognozy te należy uznać wyłącznie jako wskazujące ogólnie możliwy kierunek dalszych zmian stopnia zagrożenia upadłością.

3. ANALIZA ZMIAN STANU ZAGROŻENIA UPADŁOŚCIĄ PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG DZIAŁÓW PKD

Analizę zmian stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w ujęciu działów PKD przeprowadzono na podstawie danych jednostkowych pozyskanych ze zbioru GUS, obliczonych na podstawie wskaźników MW dla odpowiednich rodzajów działalności, która została wzbogacona o liczbę i strukturę pracujących w podziale na klasy wielkości oraz rodzaj prowadzonej działalności przedsiębiorstw. Prezentacja taka pozwala na dostrzeżenie skutków ewentualnych upadłości i ich wpływ na rynek pracy danej działalności gospodarczej. Dodatkowo wprowadzono analizę zmian stopnia zagrożenia upadłością w całym analizowanym okresie (I kw. 2007 – I kw. 2014 r.) w podziale na działy prowadzonej działalności gospodarczej, które przedstawione zostały w postaci graficznej, ilustrującej stopień zagrożenia w postaci mapy kolorów. Ze względu na charakter pozyskiwania informacji przez GUS analiza zmian stanu zagrożenia upadłością dla średnich i dużych przedsiębiorstw przeprowadzona została dla okresów kwartalnych. Dodatkowo analizę wzbogacono o miarę MSO¹¹ obejmującą ocenę dwóch kategorii – relacji stopnia zagrożenia upadłością i liczby pracujących w dziale PKD względem średniej dla każdego rodzaju działalności. Na podstawie przyporządkowanych wzorców i wartości miary MSO sporządzono listę rankingową działów PKD, na które należy zwrócić szczególną uwagę. W związku ze specyfiką gromadzenia danych przez GUS w I kw. 2014 r. przeprowadzona została analiza dla podmiotów średnich i dużych.

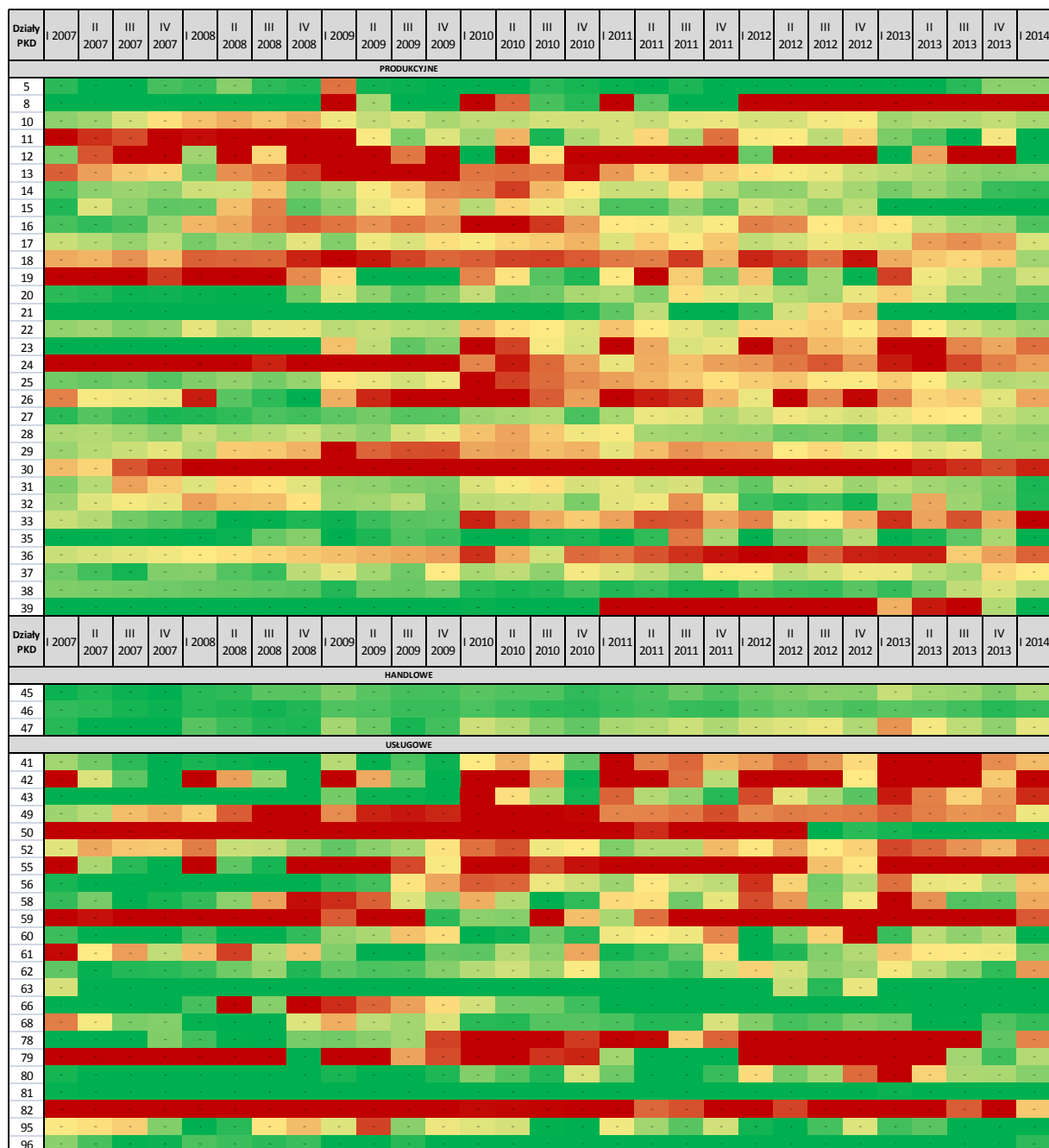
3.1. PRZEDSIĘBIORSTWA ŚREDNIE

Ocena zmian stopnia zagrożenia upadłością **przedsiębiorstw średnich** w okresie od I kw. 2007 r. do I kw. 2014 r. przedstawiona na poniższych mapach ciepła pozwala na sformułowanie następujących wniosków:

¹¹ Szczegółowy opis miary MSO oraz zasad kwalifikacji działów PKD w zakresie zagrożenia upadłością przedstawiono w załączniku C.2. zamieszczonym w **Raporcie podstawowym**, półrocznym (Raport 13).

- w produkcji w całym analizowanym okresie stopień zagrożenia upadłością kształtował się powyżej średniej dla przedsiębiorstw produkcyjnych średniej klasy wielkości w 8 działach PKD, do których należały: produkcja wyrobów tytoniowych, produkcja wyrobów tekstylnych, poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji, produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, produkcja metali, produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, produkcja pozostałego sprzętu transportowego, pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody, dodatkowo odnotowano poprawiającą się sytuację w działalności produkcyjnej średnich podmiotów, z wyjątkiem przedsiębiorstw zajmujących się pozostałym górnictwem i wydobywaniem oraz produkcją wyrobów tytoniowych. Dodatkowo na uwagę zasługuje fakt utrzymywania się na wysokim poziomie stopnia zagrożenia upadłością w dziale zakwalifikowanym do pozostałego górnictwa i wydobywania,
- w handlu, w całym okresie objętym analizą jedynie w przedsiębiorstwach zajmujących się handlem detalicznym, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi, odnotowano stopień zagrożenia upadłością powyżej średniej dla przedsiębiorstw handlowych średniej klasy wielkości, z wyraźną tendencją do poprawy sytuacji. Dodatkowo we wszystkich trzech działach odnotowano wzrost wartości stopnia zagrożenia w I kw. 2014 r., a w dziale 47 do poziomu ostrzegawczego,
- w usługach w całym analizowanym okresie stopień zagrożenia upadłością kształtował się powyżej średniej dla usług w przedsiębiorstwach usługowych średniej wielkości w 4 działach PKD, do których należały: transport lądowy i rurociągowy, transport wodny, działalność związana z zakwaterowaniem, działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostałą działalnością wspomagającą prowadzenie działalności. W budownictwie jedynie w dziale 41 odnotowano poprawę sytuacji, natomiast w pozostałych dwóch działach nastąpiło jej pogorszenie. W transporcie i gospodarce magazynowej obserwowana jest wyraźna tendencja związana z poprawą sytuacji w średnich przedsiębiorstwach usługowych,
- najwyższe poziomy stopnia zagrożenia upadłością w całym analizowanym okresie odnotowano w: produkcji pozostałego sprzętu transportowego, działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych, działalności związanej z administracyjną obsługą biura, działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych, działalności usługowej związanej z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni, wynajmie i dzierżawie,
- najniższe wartości stopnia zagrożenia upadłością w całym analizowanym okresie zaobserwowano w działalności związanej z: produkcją podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych, w działalności produkcyjnej i w działalności usługowej związanej z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni, w działalności usługowej i handlu hurtowym i detalicznym pojazdami samochodowymi, naprawie pojazdów samochodowych.

Tabela 6. Mapa ciepła – zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością średnich przedsiębiorstw według działów PKD w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r.

Źródło: Obliczenia własne.

W ramach rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej (grup przedsiębiorstw) z uwzględnieniem klas wielkości, analiza zmian stopnia zagrożenia upadłością w okresie I kw. 2013 r. i I kw. 2014 r. pozwala na sformułowanie następujących wniosków w klasie **średnich przedsiębiorstw**:

dla **przedsiębiorstw produkcyjnych**:

- w 7 działach PKD działalności produkcyjnej odnotowano wzrost stopnia zagrożenia upadłością, a w 24 działach PKD jego zmniejszenie,

- stopień zagrożenia upadłością powyżej średniej dla produkcji w przedsiębiorstwach średniej wielkości zaobserwowano w 8 działach PKD (działy PKD: 8, 33, 30, 36, 23,24, 26, 37) i ich liczba zwiększyła się w porównaniu do I kw. 2013 r.,
- stopień zagrożenia upadłością powyżej średniej dla produkcji w przedsiębiorstwach średniej wielkości i jego wzrost w I kw. 2014 r. zaobserwowano w 2 działach PKD: naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń (348, +24,22%), odprowadzanie i oczyszczanie ścieków (201, +3,98%),
- stopień zagrożenia upadłością powyżej średniej dla produkcji w przedsiębiorstwach średniej wielkości i jego zmniejszenie w I kw. 2014 r. odnotowano w 6 działach PKD: pozostałe górnictwo i wydobywanie (952, -68,15%), produkcja pozostałego sprzętu transportowego (286, -4,70%), pobór i uzdatnianie wody (259, -10,30%), produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (253, -44,74%), produkcja metali (253, -19,40%), produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (230, -5,49%),

dla przedsiębiorstw handlowych:

- we wszystkich działach PKD odnotowano zmniejszenie stopnia zagrożenia upadłością w porównaniu do I kw. 2013 r.,
- stopień zagrożenia upadłością powyżej średniej dla handlu w przedsiębiorstwach średniej wielkości zaobserwowano w działach PKD: handel detaliczny z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi (190, -19,73%), handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi, naprawa pojazdów samochodowych (166, -6,80%),
- ze względu na wysoki udział w liczbie pracujących, w przedsiębiorstwach zajmujących się działalnością handlową (262.126 osoby, co stanowi 19,88% udziału w ogólnej liczbie pracujących w średnich podmiotach), na te działy PKD należy zwrócić szczególną uwagę w kolejnych okresach analizy,

dla przedsiębiorstw usługowych:

- w 3 działach PKD nastąpił wzrost stopnia zagrożenia upadłością w porównaniu do I kw. 2013 r., a w 20 działach PKD jego zmniejszenie,
- stopień zagrożenia upadłością powyżej średniej dla usług w przedsiębiorstwach średniej wielkości wystąpił w 12 działach PKD (działy PKD: 55, 43, 42, 59, 52, 78, 62, 58, 41, 56, 82, 49), a ich liczba zmniejszyła się o 2 działy PKD w porównaniu do I kw. 2013 r.,
- stopień zagrożenia upadłością powyżej średniej i jego wzrost zaobserwowano jedynie w 1 dziale PKD zajmującym się: działalnością związaną z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalnością powiązaną (235, +20,04%),
- stopień zagrożenia upadłością powyżej średniej dla usług w przedsiębiorstwach średniej wielkości i jego zmniejszenie w I kw. 2014 r. odnotowano w 11 działach PKD: zakwaterowanie (599, -13,28%), roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (454, -22,32%), roboty budowlane specjalistyczne (282, -2,51%), działalność związana z produkcją filmów (263, -67,19%), magazynowanie i działalność wspomagająca transport (261, -3,28%), działalność związana z zatrudnieniem

(78, -26,74%), działalność wydawnicza (228, -31,58%), roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków (-40,32%), działalność usługowa związana z wyżywieniem (218, -13,76%), działalność związana z administracyjną obsługą biura (215, -39,31%), transport lądowy oraz transport rurociągowy (194, -25,63%),

- stopień zagrożenia upadłością poniżej średniej dla usług w przedsiębiorstwach średniej wielkości i jego zmniejszenie zaobserwowano w 9 działach PKD.

Tabela 7. Zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością oraz liczby pracujących w średnich przedsiębiorstwach w Polsce w okresie od I kw. 2013 r. – I kw. 2014 r. według rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej (według działów PKD)

Działy PKD	I 2013	I 2014	Pracujący (liczba)	Pracujący (udział)
PRZEDSIĘBIORSTWA PRODUKCYJNE				
08 POZOSTAŁE GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	2988	952	7521	0,57%
33 NAPRAWA, KONSERWACJA I INSTALOWANIE MASZYN I URZĄDZEŃ	280	348	22509	1,71%
30 PRODUKCJA POZOSTAŁEGO SPRZĘTU TRANSPORTOWEGO	300	286	6519	0,49%
36 POBÓR, UZDATNIANIE I DOSTARCZANIE WODY	288	259	12922	0,98%
23 PRODUKCJA WYROBÓW Z POZOSTAŁYCH MINERALNYCH SUROWCÓW NIEMETALICZNYCH	459	253	28967	2,20%
24 PRODUKCJA METALI	289	233	13743	1,04%
26 PRODUKCJA KOMPUTERÓW, WYROBÓW ELEKTRONICZNYCH I OPTYCZNYCH	243	230	11326	0,86%
37 ODPROWADZANIE I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW	194	201	18789	1,43%
17 PRODUKCJA PAPIERU I WYROBÓW Z PAPIERU	187	186	18878	1,43%
19 WYTWARZANIE I PRZETWARZANIE KOKSU I PRODUKTÓW RAFINACJI ROPY NAFTOWEJ	273	182	1701	0,13%
25 PRODUKCJA METALOWYCH WYROBÓW GOTOWYCH, Z WYŁĄCZENIEM MASZYN I URZĄDZEŃ	213	174	92090	6,98%
38 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA ZE ZBIERANIEM, PRZETWARZANIEM I UNIESZKODLIWIANIEM ODPADÓW; ODZYSK SUROWCÓW	121	171	24513	1,86%
27 PRODUKCJA URZĄDZEŃ ELEKTRYCZNYCH	192	170	21629	1,64%
10 PRODUKCJA ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH	163	167	107992	8,19%
18 POLIGRAFIA I REPRODUKCJA ZAPISANYCH NOŚNIKÓW INFORMACJI	227	164	11252	0,85%
22 PRODUKCJA WYROBÓW Z GUMY I TWORZYW SZTUCZNYCH	228	162	61174	4,64%
29 PRODUKCJA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, PRZYCZEP I NACZEP, Z WYŁĄCZENIEM MOTOCYKLI	199	159	21531	1,63%
05 WYDOBYWANIE WĘGLA KAMIENNEGO I WĘGLA BRUNATNEGO (LIGNITU)	85	155	1019	0,08%
13 PRODUKCJA WYROBÓW TEKSTYLNICH	174	154	15666	1,19%
28 PRODUKCJA MASZYN I URZĄDZEŃ, GDZIE INDEKS INDYKATORA NIESKLASYFIKOWANA	167	154	45981	3,49%
20 PRODUKCJA CHEMIKALIÓW I WYROBÓW CHEMICZNYCH	213	140	18382	1,39%
16 PRODUKCJA WYROBÓW Z DREWNA ORAZ KORKA, Z WYŁĄCZENIEM MEBLI; PRODUKCJA WYROBÓW ZE SŁOMY I MATERIAŁÓW UŻYWANYCH DO	203	131	27229	2,07%
21 PRODUKCJA PODSTAWOWYCH SUBSTANCJI FARMACEUTYCZNYCH ORAZ LEKÓW I POZOSTAŁYCH WYROBÓW FARMACEUTYCZNYCH	87	121	4898	0,37%
14 PRODUKCJA ODZIEŻY	146	119	25369	1,92%
32 POZOSTAŁA PRODUKCJA WYROBÓW	156	112	9863	0,75%
31 PRODUKCJA MEBLI	173	110	31317	2,38%
39 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ I POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z GOSPODARKĄ ODPADAMI	225	103	412	0,03%
35 WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORĄCĄ WODĘ I POWIETRZE DO UKŁADÓW KLIMATYZACYJNYCH	83	90	19593	1,49%
11 PRODUKCJA NAPOJÓW	148	89	4801	0,36%
12 PRODUKCJA WYROBÓW TYTONIOWYCH	96	84	703	0,05%
15 PRODUKCJA SKÓR I WYROBÓW ZE SKÓR WYPRAWIONYCH	89	11	7657	0,58%

Działy PKD	I 2013	I 2014	Pracujący (liczba)	Pracujący (udział)
PRZEDSIĘBIORSTWA HANDLOWE				
47 HANDEL DETALICZNY, Z WYŁĄCZENIEM HANDLU DETALICZNEGO POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI	237	190	98829	7,50%
45 HANDEL HURTOWY I DETALICZNY POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH	179	166	32097	2,43%
46 HANDEL HURTOWY, Z WYŁĄCZENIEM HANDLU POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI	136	121	131200	9,95%
PRZEDSIĘBIORSTWA USŁUGOWE				
55 ZAKWATEROWANIE	690	599	13441	1,02%
42 ROBOTY ZWIĄZANE Z BUDOWĄ OBIEKTÓW INŻYNIERII LĄDOWEJ I WODNEJ	585	454	45882	3,48%
43 ROBOTY BUDOWLANE SPECJALISTYCZNE	289	282	26150	1,98%
59 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z PRODUKCJĄ FILMÓW, NAGRAŃ WIDEO, PROGRAMÓW TELEWIZYJNYCH, NAGRAŃ DŹWIĘKOWYCH I MUZYCZNYCH	800	263	215	0,02%
52 MAGAZYNOWANIE I DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA WSPOMAGAJĄCA TRANSPORT	270	261	16630	1,26%
78 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZATRUDNIENIEM	333	244	12685	0,96%
62 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OPROGRAMOWANIEM I DORADZTWEW W ZAKRESIE INFORMATYKI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ POWIĄZANA	196	235	19364	1,47%
58 DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA	333	228	8718	0,66%
41 ROBOTY BUDOWLANE ZWIĄZANE ZE WZNOSZENIEM BUDYNKÓW	369	220	41658	3,16%
56 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z WYŻYWIENIEM	253	218	11392	0,86%
82 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ADMINISTRACYJNĄ OBSŁUGĄ BIURA I POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	355	215	7645	0,58%
49 TRANSPORT LĄDOWY ORAZ TRANSPORT RUCIĄGOWY	260	194	60190	4,57%
79 DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZATORÓW TURYSTYKI, POŚREDNIKÓW I AGENTÓW TURYSTYCZNYCH ORAZ POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA W ZAKRESIE	336	170	1421	0,11%
80 DZIAŁALNOŚĆ DETEKTYWISTYCZNA I OCHRONIARSKA	344	153	18746	1,42%
61 TELEKOMUNIKACJA	217	148	2795	0,21%
68 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI	144	121	42100	3,19%
96 POZOSTAŁA INDYWIDUALNA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	31	118	3642	0,28%
63 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA W ZAKRESIE INFORMACJI	52	100	4259	0,32%
81 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z UTRZYMANIEM PORZĄDKU W BUDYNKACH I ZAGOSPODAROWANIEM TERENÓW ZIELENI	104	51	11679	0,89%
95 NAPRAWA I KONSERWACJA KOMPUTERÓW I ARTYKUŁÓW UŻYTKU OSOBISTEGO I DOMOWEGO	126	42	1325	0,10%
60 NADAWANIE PROGRAMÓW OGÓLNODOSTĘPNYCH I ABONAMENTOWYCH	122	37	2729	0,21%
50 TRANSPORT WODNY	109	30	819	0,06%
66 DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA USŁUGI FINANSOWE ORAZ UBEZPIECZENIA I FUNDUSZE EMERYTALNE	102	23	6943	0,53%

Źródło: opracowanie własne.

Analiza zmian pozycji działów PKD zaliczonych do działalności **produkcyjnej w klasie przedsiębiorstw średnich** pod względem wartości miary MSO pozwala na sformułowanie wniosków:

- w 2 działach PKD zaobserwowano ponadprzeciętny stopień zagrożenia upadłością i ponadprzeciętną liczbę pracujących (wzorzec I) – 1 dział PKD występował w I kw. 2013 r.,

- w 6 działach PKD zaobserwowano ponadprzeciętny stopień zagrożenia upadłością przy liczbie pracujących kształtującej się poniżej przeciętnej (wzorzec II), a liczba ich wzrosła o 6 w porównaniu do I kw. 2013 r.,
- 28 działów PKD nie zmieniło posiadanego wzorca,
- wzrosła liczba działów PKD, dla których odnotowano ponadprzeciętny stopień zagrożenia upadłością (z 5 działów PKD do 8, wzorzec I i II),
- w 27 działach PKD odnotowano wzrost miary MSO, a w 4 jego zmniejszenie,

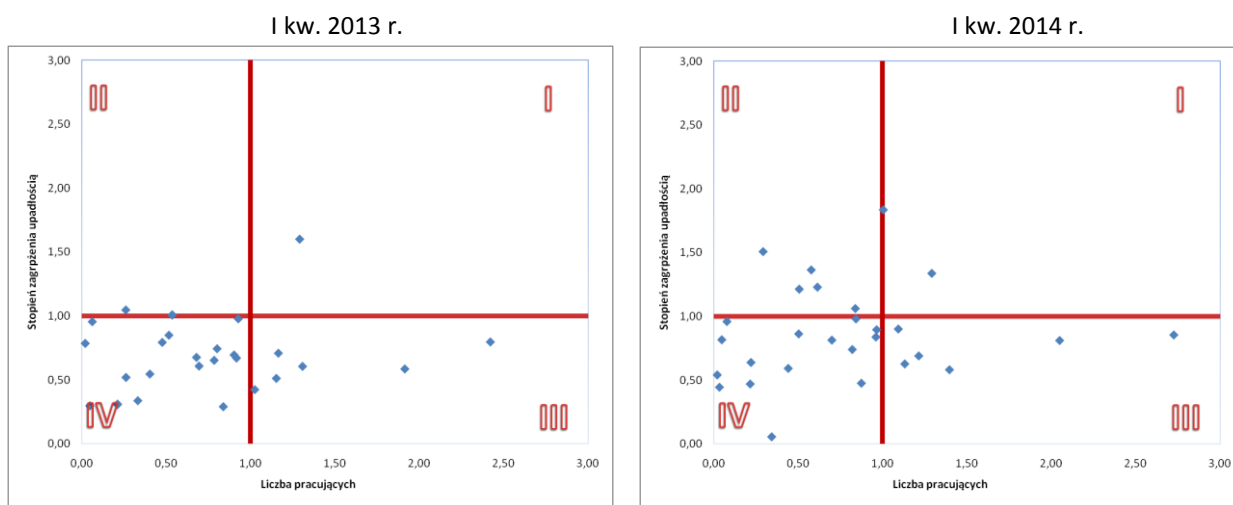
w działalności **handlowej**:

- w 1 dziale PKD zaobserwowano ponadprzeciętną wartość stopnia zagrożenia upadłością i liczby pracujących i odnotowano wzrost miary MSO (dział 47),
- w dwóch działach (45, 46) odnotowano wzrost wartości miary MSO.

Szczególną uwagę należy zwrócić na działy PKD zakwalifikowane do wzorca I, a następnie do wzorca II.

Graficzną ilustrację rozproszenia działów PKD działalności produkcyjnej średnich przedsiębiorstw przedstawiono na poniższych rysunkach obrazujących okresy I kw. 2013 r. i I kw. 2014 r. Rozmieszczenie działów PKD zostało zobrazowane w czterech obszarach (wzorce I-IV), gdzie oś pozioma i pionowa są to wartości średnie dla odpowiadających im miar (stopień zagrożenia upadłością i liczba pracujących).

Rysunek 16. Działy PKD działalności produkcyjnej średnich przedsiębiorstw według stopnia zagrożenia upadłością i liczby pracujących Iw I kw. 2013 r. i I kw. 2014 r.

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 8. Lista rankingowa działów PKD działalności produkcyjnej średnich przedsiębiorstw według stopnia zagrożenia upadłością, liczby pracujących oraz miary MSO w I kw. 2014 r.

Dział PKD	MW	WZORZEC		MSO		Zmiana
	I kw. 2014	I kw. 2013	I kw. 2014	I kw. 2013	I kw. 2014	
33	348	IV	I	1,35	2,09	+
23	253	I	I	2,05	1,86	-
8	952	II	II	10,43	5,04	-
30	286	II	II	1,08	1,54	+
36	259	II	II	1,14	1,48	+
24	233	II	II	1,14	1,37	+
37	201	IV	II	0,96	1,35	+
26	230	IV	II	0,99	1,32	+
10	167	III	III	4,58	4,89	+
25	174	III	III	4,05	4,20	+
22	162	III	III	2,55	2,86	+
28	154	III	III	2,00	2,20	+
31	110	III	III	1,44	1,51	+
38	171	III	III	1,11	1,42	+
16	131	III	III	1,36	1,40	+
14	119	III	III	1,26	1,29	+
27	170	IV	IV	1,13	1,32	+
17	186	IV	IV	1,02	1,29	+
29	159	IV	IV	1,14	1,27	+
20	140	IV	IV	1,09	1,10	+
13	154	IV	IV	0,92	1,07	+
18	164	IV	IV	0,92	1,00	+
35	90	IV	IV	0,89	0,99	+
19	182	IV	IV	0,96	0,96	+
5	155	IV	IV	0,30	0,82	+
32	112	IV	IV	0,68	0,74	+
21	121	IV	IV	0,37	0,68	+
39	103	IV	IV	0,78	0,54	-
11	89	IV	IV	0,58	0,52	-
12	84	IV	IV	0,34	0,45	+
15	11	IV	IV	0,31	0,35	+

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 9. Lista rankingowa działów PKD działalności handlowej średnich przedsiębiorstw według stopnia zagrożenia, liczby pracujących oraz miary MSO w I kw. 2014 r.

Dział PKD	MW	WZORZEC		MSO		Zmiana
	I kw. 2014	I kw. 2013	I kw. 2014	I kw. 2013	I kw. 2014	
47	190	I	I	1,72	1,65	-
45	166	IV	II	1,03	1,11	+
46	121	III	III	1,68	1,68	+

Źródło: opracowanie własne.

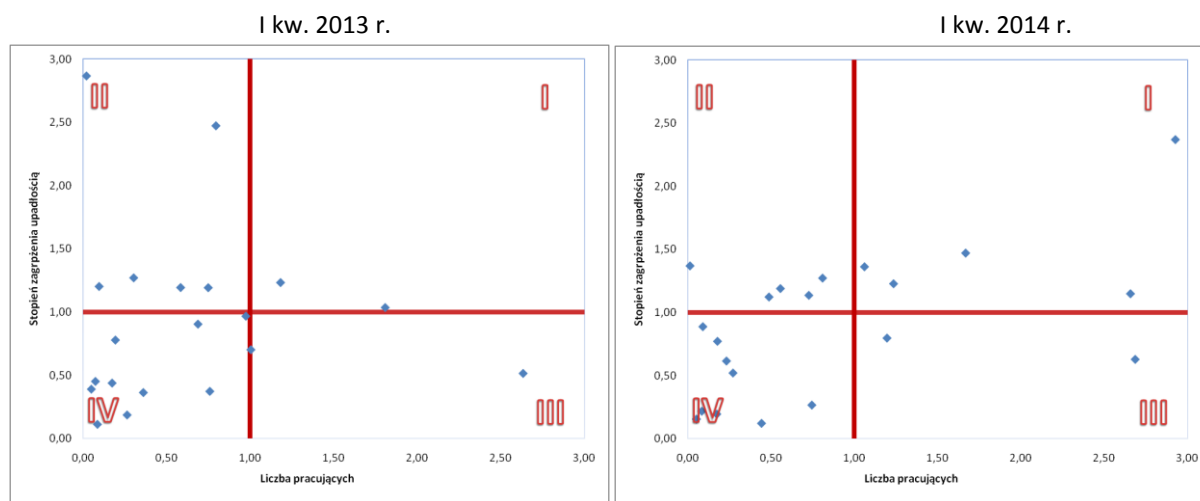
Analiza zmian pozycji działów **działalności usługowej** średnich przedsiębiorstw pod względem wartości miary MSO pozwala na sformułowanie wniosków:

- w 6 działach PKD zaobserwowano ponadprzeciętny stopień zagrożenia upadłością i ponadprzeciętną liczbę pracujących (wzorzec I) – 4 działy PKD występowały w I kw. 2013 r.,
- w 12 działach PKD zaobserwowano ponadprzeciętny stopień zagrożenia upadłością (wzorzec I i II), a liczba ich wzrosła o 2 w porównaniu do I kw. 2013 r.,
- 17 działów PKD nie zmieniło posiadanego wzorca,
- w 10 działach PKD odnotowano wzrost miary MSO, a w 13 jego zmniejszenie.

Szczególną uwagę należy zwrócić na działy PKD zakwalifikowane do wzorca I, następnie do wzorca II.

Graficzną ilustrację rozproszenia działów PKD działalności usługowej średnich przedsiębiorstw przedstawiono na poniższych rysunkach obrazujących okresy I kw. 2013 r. i I kw. 2014 r. Rozmieszczenie działów PKD zostało zobrazowane w czterech obszarach (wzorce I-IV), gdzie oś pozioma i pionowa są to wartości średnie dla odpowiadających im miar (stopień zagrożenia upadłością i liczba pracujących).

Rysunek 17. Działy PKD działalności usługowej średnich przedsiębiorstw według stopnia zagrożenia upadłością i liczby pracujących w I kw. 2013 r. i I kw. 2014 r.

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 10. Lista rankingowa działów PKD działalności usługowej średnich przedsiębiorstw według stopnia zagrożenia upadłością, liczby pracujących oraz miary MSO w I kw. 2014 r.

Dział PKD	MW	WZORZEC		MSO		Zmiana
	I kw. 2014	I kw. 2013	I kw. 2014	I kw. 2013	I kw. 2014	
49	194	III	I	3,76	3,97	+
42	454	I	I	3,92	3,77	-
41	220	I	I	3,50	2,90	-
43	282	I	I	2,08	2,23	+
62	235	III	I	1,23	1,74	+
52	261	IV	I	1,37	1,73	+
55	599	II	II	2,60	3,24	+
78	244	II	II	1,41	1,51	+
59	263	II	II	2,87	1,37	-
56	218	IV	II	1,14	1,35	+
58	228	II	II	1,33	1,31	-
82	215	II	II	1,31	1,23	-
68	121	III	III	2,68	2,76	+
80	153	I	III	1,71	1,44	-
79	170	II	IV	1,21	0,89	-
61	148	IV	IV	0,80	0,79	-
81	51	IV	IV	0,85	0,79	-
96	118	IV	IV	0,14	0,66	+
63	100	IV	IV	0,32	0,59	+
66	23	IV	IV	0,51	0,46	-
60	37	IV	IV	0,47	0,26	-
95	42	IV	IV	0,46	0,23	-
50	30	IV	IV	0,39	0,16	-

Źródło: opracowanie własne.

Na podstawie wyników analizy sytuacji **średnich przedsiębiorstw** w I kw. 2014 r. w ramach działów PKD szczególną uwagę należy zwrócić na podmioty, w których wystąpił ponadprzeciętny stopień zagrożenia upadłością oraz ponadprzeciętna liczba pracujących (wzorzec I). Są to:

- naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń,
- produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych,
- handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi,
- transport lądowy oraz transport rurociągowy,
- roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej,
- roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków,
- roboty budowlane specjalistyczne,
- działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana,
- magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport.

3.2. PRZEDSIĘBIORSTWA DUŻE

Ocena zmian stopnia zagrożenia upadłością **przedsiębiorstw dużych** w okresie od I kw. 2007 r. do I kw. 2014 r. przedstawiona na poniższych mapach ciepła pozwala na sformułowanie następujących wniosków:

- w produkcji w całym analizowanym okresie stopień zagrożenia upadłością kształtował się powyżej średniej dla produkcji w dużych przedsiębiorstwach w 7 działach zajmujących się: produkcją wyrobów tytoniowych, produkcją komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych, produkcją metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń, produkcją maszyn i urządzeń gdzie indziej nie sklasyfikowanych, produkcją pozostałego sprzętu transportowego, naprawą, konserwacją i instalowaniem maszyn i urządzeń, odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków. Dodatkowo w całym 2013 r. oraz w I kw. 2014 r. utrzymuje się wysoki stopień zagrożenia w działalności związanej z górnictwem, produkcją napojów, produkcją metali oraz produkcją pozostałego sprzętu transportowego,
- w handlu jedynie w 1 dziale PKD, zajmującym się handlem hurtowym z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi, odnotowano poziomy zbliżone stopnia zagrożenia upadłością do wartości średniej dla handlu dużych przedsiębiorstw, z wyraźną tendencją do poprawy sytuacji,
- w usługach w całym analizowanym okresie stopień zagrożenia upadłością kształtował się powyżej średniej dla usług w dużych przedsiębiorstwach w 6 działach PKD zajmujących się: robotami budowlanymi związanymi ze wznoszeniem budynków, robotami związanymi z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej, działalnością związaną z zatrudnieniem, działalnością organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych, działalnością detektywistyczną i ochroniarską, działalnością usługową związaną z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem zieleni, odnotowując w dużych podmiotach najgorszą sytuację w usługach, na co wskazuje utrzymująca się zła sytuacja w budownictwie, w działalności związanej z magazynowaniem i transportem, działalności związanej z zatrudnieniem oraz naprawą i konserwacją komputerów, wyraźne pogorszenie sytuacji działalności związanej z gospodarką magazynową i transportem oraz zakwaterowaniem i wyżywieniem,
- najwyższe poziomy stopnia zagrożenia upadłością w całym analizowanym okresie zaobserwowano w działalności związanej z: produkcją pozostałego sprzętu transportowego (dział PKD 30), produkcją komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (26), produkcją wyrobów tytoniowych (12), wydobywaniem węgla kamiennego i brunatnego (05),
- najniższe poziomy stopnia zagrożenia upadłością w całym analizowanym okresie zaobserwowano w działalności związanej z: wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych w działalności produkcyjnej i w działalności wspomagającej usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne w usługach.

- stopień zagrożenia upadłością powyżej średniej dla produkcji w dużych przedsiębiorstwach zaobserwowano w 10 działach PKD (działy PKD: 08, 05, 30, 24, 33, 11, 38, 26, 19, 27) i ich liczba wzrosła o 1 w porównaniu do I kw. 2013 r.,
- stopień zagrożenia upadłością powyżej średniej dla produkcji w dużych przedsiębiorstwach i jego wzrost wystąpił w 5 działach PKD zajmujących się: pozostałym górnictwem i wydobywaniem (792, +0,45%), wydobywaniem węgla kamiennego i węgla brunatnego (420, +60,57%), działalnością związaną za zbieraniem i unieszkodliwianiem odpadów (228, +35,07%), produkcją komputerów wyrobów elektronicznych i optycznych (198, +29,80%), wytwarzaniem i przetwarzaniem koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (193, +2,15%),
- stopień zagrożenia upadłością powyżej średniej dla produkcji w dużych przedsiębiorstwach i jego zmniejszenie w I kw. 2014 r. odnotowano w 5 działach PKD: produkcja pozostałego sprzętu transportowego (296, -11,78%), produkcja metali (258, -12,80%), naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń (254, -10,47%), produkcja napojów (251, -39,71%), produkcja urządzeń elektrycznych (187, -20,58%),
- poziom stopnia zagrożenia poniżej średniej dla produkcji w dużych przedsiębiorstwach i jego zmniejszenie odnotowano w 14 działach,

dla przedsiębiorstw handlowych:

- w 1 dziale PKD odnotowano wzrost stopnia zagrożenia upadłością, a w 2 działach PKD jego zmniejszenie,
- stopień zagrożenia upadłością powyżej średniej dla handlu w dużych przedsiębiorstwach i jego wzrost zaobserwowano w działach: handel detaliczny z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi (160, -8,53%), handel hurtowy z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi (156, +7,44%),
- stopień zagrożenia upadłością poniżej średniej dla handlu w dużych przedsiębiorstwach i jego zmniejszenie odnotowano w dziale PKD zajmującym się handlem hurtowym i detalicznym pojazdami samochodowymi (113, -50,34%),
- ze względu na wysoki udział w liczbie pracujących, w przedsiębiorstwach zajmujących się działalnością handlową (451.047 osoby, co stanowi 18,81% udziału w ogólnej liczbie pracujących w średnich podmiotach), na te działy PKD należy zwrócić szczególną uwagę w kolejnych okresach analizy,

dla przedsiębiorstw usługowych:

- w 8 działach PKD działalności usługowej nastąpił wzrost stopnia zagrożenia upadłością, a w 14 działach PKD odnotowano jego zmniejszenie,
- stopień zagrożenia upadłością powyżej średniej dla usług w dużych przedsiębiorstwach zaobserwowano w 11 działach PKD (działy PKD: 95, 79, 42, 78, 52, 55, 41, 56, 80, 61, 81) i ich liczba wzrosła o 1 w porównaniu do I kw. 2013 r.,
- stopień zagrożenia upadłością powyżej średniej dla usług w dużych przedsiębiorstwach i jego wzrost wystąpił w 3 działach PKD zajmujących się: naprawą i konserwacją komputerów i artykułów użytku osobistego (725, +39,85%), robotami budowlanymi związanymi ze wznoszeniem budynków (343, +35,56%), telekomunikacją (281, 43,50%),

- stopień zagrożenia upadłością powyżej średniej dla usług w dużych przedsiębiorstwach i jego zmniejszenie w I kw. 2014 r. odnotowano w 8 działach PKD: działalność organizatorów turystyki (562, -23,18%), roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (531, -26,69%), działalność związana z zatrudnieniem (410, -31,72%), magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport (376, -29,75%), zakwaterowanie (358, -8,79%), działalność usługowa związana z wyżywieniem (288, -44,74%), działalność detektywistyczna i ochroniarska (287, -7,12%), działalność związana z utrzymaniem porządku (273, -31,79%),
- poziom stopnia zagrożenia poniżej średniej dla usług w dużych przedsiębiorstwach i jego zmniejszenie odnotowano w 6 działach.

Tabela 12. Zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością oraz liczby pracujących w dużych przedsiębiorstwach w Polsce w okresie od I kw. 2013 r. – I kw. 2014 r. według rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej (według działów PKD)

Działy PKD	I 2013	I 2014	Pracujący (liczba)	Pracujący (udział)
PRZEDSIĘBIORSTWA PRODUKCYJNE				
08 POZOSTAŁE GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	788	792	5383	0,22%
05 WYDOBYWANIE WĘGLA KAMIENNEGO I WĘGLA BRUNATNEGO (LIGNITU)	262	420	110786	4,62%
30 PRODUKCJA POZOSTAŁEGO SPRZĘTU TRANSPORTOWEGO	335	296	30702	1,28%
24 PRODUKCJA METALI	296	258	39501	1,65%
33 NAPRAWA, KONSERWACJA I INSTALOWANIE MASZYN I URZĄDZEŃ	284	254	34351	1,43%
11 PRODUKCJA NAPOJÓW	416	251	15694	0,65%
38 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA ZE ZBIERANIEM, PRZETWARZANIEM I UNIESZKODLIWIANIEM ODPADÓW; ODZYSK SUROWCÓW	169	228	11276	0,47%
26 PRODUKCJA KOMPUTERÓW, WYROBÓW ELEKTRONICZNYCH I OPTYCZNYCH	153	198	32970	1,38%
19 WYTWARZANIE I PRZETWARZANIE KOKSU I PRODUKTÓW RAFINACJI ROPY NAFTOWEJ	189	193	10433	0,44%
27 PRODUKCJA URZĄDZEŃ ELEKTRYCZNYCH	235	187	62187	2,59%
23 PRODUKCJA WYROBÓW Z POZOSTAŁYCH MINERALNYCH SUROWCÓW NIEMETALICZNYCH	284	157	55875	2,33%
36 POBÓR, UZDATNIANIE I DOSTARCZANIE WODY	163	157	12009	0,50%
25 PRODUKCJA METALOWYCH WYROBÓW GOTOWYCH, Z WYŁĄCZENIEM MASZYN I URZĄDZEŃ	229	157	73137	3,05%
32 POZOSTAŁA PRODUKCJA WYROBÓW	141	139	12065	0,50%
12 PRODUKCJA WYROBÓW TYTONIOWYCH	154	138	4395	0,18%
28 PRODUKCJA MASZYN I URZĄDZEŃ, GDZIE INDZIEJ NIESKLASYFIKOWANA	140	135	44048	1,84%
29 PRODUKCJA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, PRZYCZEP I NACZEP, Z WYŁĄCZENIEM MOTOCYKLI	166	132	138741	5,79%
14 PRODUKCJA ODZIEŻY	127	127	9382	0,39%
16 PRODUKCJA WYROBÓW Z DREWNA ORAZ KORKA, Z WYŁĄCZENIEM MEBLI; PRODUKCJA WYROBÓW ZE SŁOMY I MATERIAŁÓW UŻYWANYCH DO	205	122	27058	1,13%
13 PRODUKCJA WYROBÓW TEKSTYLNYCH	134	115	13504	0,56%
10 PRODUKCJA ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH	105	113	162181	6,76%
22 PRODUKCJA WYROBÓW Z GUMY I TWORZYW SZTUCZNYCH	117	100	66658	2,78%
31 PRODUKCJA MEBLI	113	89	73323	3,06%
20 PRODUKCJA CHEMIKALIÓW I WYROBÓW CHEMICZNYCH	55	86	41836	1,75%
18 POLIGRAFIA I REPRODUKCJA ZAPISANYCH NOŚNIKÓW INFORMACJI	116	76	10319	0,43%
37 ODPROWADZANIE I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW	83	68	9716	0,41%
15 PRODUKCJA SKÓR I WYROBÓW ZE SKÓR WYPRAWIONYCH	89	63	4919	0,21%
35 WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORĄCĄ WODĘ I POWIETRZE DO UKŁADÓW KLIMATYZACYJNYCH	46	61	107413	4,48%
21 PRODUKCJA PODSTAWOWYCH SUBSTANCJI FARMACEUTYCZNYCH ORAZ LEKÓW I POZOSTAŁYCH WYROBÓW FARMACEUTYCZNYCH	23	30	14127	0,59%
17 PRODUKCJA PAPIERU I WYROBÓW Z PAPIERU	35	24	20693	0,86%

Działy PKD	I 2013	I 2014	Pracujący (liczba)	Pracujący (udział)
PRZEDSIĘBIORSTWA HANDLOWE				
47 HANDEL DETALICZNY, Z WYŁĄCZENIEM HANDLU DETALICZNEGO POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI	175	160	339588	14,17%
46 HANDEL HURTOWY, Z WYŁĄCZENIEM HANDLU POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI	145	156	101608	4,24%
45 HANDEL HURTOWY I DETALICZNY POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH	227	113	9851	0,41%
PRZEDSIĘBIORSTWA USŁUGOWE				
95 NAPRAWA I KONSERWACJA KOMPUTERÓW I ARTYKUŁÓW UŻYTKU OSOBISTEGO I DOMOWEGO	519	725	3566	0,15%
79 DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZATORÓW TURYSTYKI, POŚREDNIKÓW I AGENTÓW TURYSTYCZNYCH ORAZ POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA W ZAKRESIE	732	562	1243	0,05%
42 ROBOTY ZWIĄZANE Z BUDOWĄ OBIEKTÓW INŻYNIERII LĄDOWEJ I WODNEJ	724	531	36369	1,52%
78 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZATRUDNIENIEM	601	410	94066	3,92%
52 MAGAZYNOWANIE I DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA WSPOMAGAJĄCA TRANSPORT	535	376	80218	3,35%
55 ZAKWATEROWANIE	393	358	7814	0,33%
41 ROBOTY BUDOWLANE ZWIĄZANE ZE WZNOSENIEM BUDYNKÓW	253	343	28291	1,18%
56 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z WYŻYWIENIEM	521	288	24821	1,04%
80 DZIAŁALNOŚĆ DETEKTYWISTYCZNA I OCHRONIARSKA	309	287	81744	3,41%
61 TELEKOMUNIKACJA	196	281	34033	1,42%
81 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z UTRZYMANIEM PORZĄDKU W BUDYNKACH I ZAGOSPODAROWANIEM TERENÓW ZIELENI	400	273	32065	1,34%
60 NADAWANIE PROGRAMÓW OGÓLNODOSTĘPNYCH I ABONAMENTOWYCH	221	238	10706	0,45%
66 DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA USŁUGI FINANSOWE ORAZ UBEZPIECZENIA I FUNDUSZE EMERYTALNE	134	197	9383	0,39%
43 ROBOTY BUDOWLANE SPECJALISTYCZNE	529	186	24690	1,03%
49 TRANSPORT LĄDOWY ORAZ TRANSPORT RUROCIĄGOWY	236	178	129523	5,40%
58 DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA	151	162	12062	0,50%
63 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA W ZAKRESIE INFORMACJI	166	137	12684	0,53%
68 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI	113	90	13710	0,57%
59 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z PRODUKCJĄ FILMÓW, NAGRAŃ WIDEO, PROGRAMÓW TELEWIZYJNYCH, NAGRAŃ DŹWIĘKOWYCH I MUZYCZNYCH	122	88	2234	0,09%
82 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ADMINISTRACYJNĄ OBSŁUGĄ BIURA I POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	406	78	19003	0,79%
96 POZOSTAŁA INDYWIDUALNA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	28	63	2689	0,11%
62 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OPROGRAMOWANIEM I DORADZTWEW W ZAKRESIE INFORMATYKI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ POWIĄZANA	21	56	30722	1,28%

Źródło: opracowanie własne.

Analiza zmian pozycji działów PKD w I kw. 2014 r. zaliczonych do działalności **produkcyjnej dużych przedsiębiorstw** pod względem wartości miary MSO pozwala na sformułowanie wniosków:

- w 2 działach PKD zaobserwowano ponadprzeciętny stopień zagrożenia upadłością i ponadprzeciętną liczbę pracujących (wzorzec I) – 4 działy występowały w I kw. 2013 r.,

- w 8 działach PKD zaobserwowano ponadprzeciętny stopień zagrożenia upadłością przy liczbie pracujących kształtującej się poniżej przeciętnej (wzorzec II), a ich liczba wzrosła o 1 w porównaniu do I kw. 2013 r.,
- 25 działów PKD nie zmieniło posiadanego wzorca,
- zmniejszyła się liczba działów PKD, dla których odnotowano ponadprzeciętny stopień zagrożenia upadłością (z 11 działów PKD do 10, wzorzec I i II),
- w 12 działach PKD odnotowano wzrost miary MSO, a w 18 jego zmniejszenie,

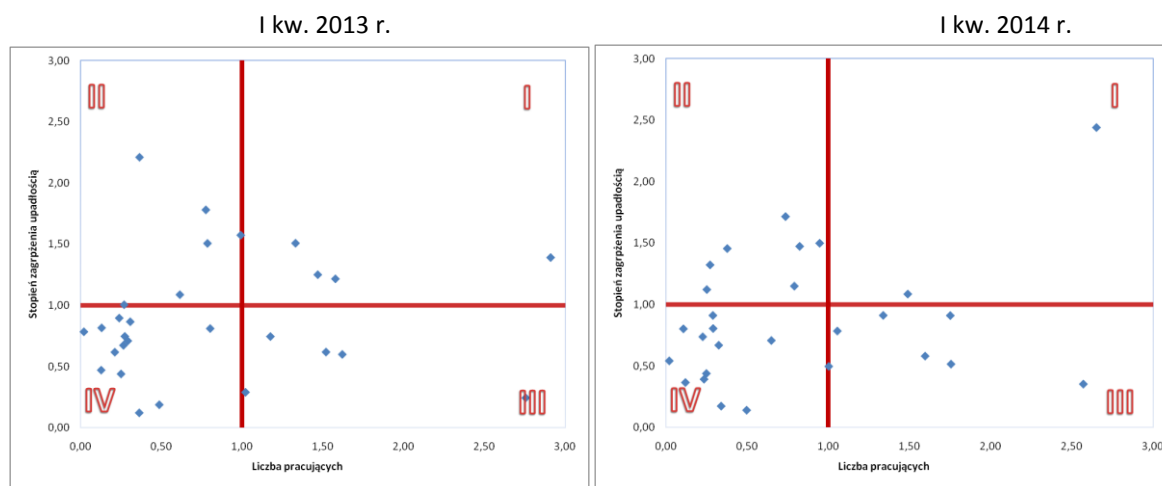
w działalności **handlowej**:

- w 1 dziale PKD przedsiębiorstw dużych zaobserwowano ponadprzeciętną wartość stopnia zagrożenia upadłością i liczby pracujących (dział 47),
- w 2 działach PKD odnotowano wzrost wartości miary MSO,
- we wszystkich trzech działach odnotowano zmianę wzorca, przy czym jedynie w dziale 45 była to zmiana korzystna (z II na IV).

Szczególną uwagę należy zwrócić na działy PKD zakwalifikowane do wzorca I, następnie do wzorca II.

Graficzną ilustrację rozproszenia działów PKD działalności produkcyjnej dużych przedsiębiorstw przedstawiono na poniższych rysunkach obrazujących okresy I kw. 2013 r. i I kw. 2014 r. Rozmieszczenie działów PKD zostało zobrazowane w czterech obszarach (wzorce I-IV), gdzie oś pozioma i pionowa określają wartości średnie odpowiadających im miar (stopień zagrożenia upadłością i liczba pracujących).

Rysunek 18. Działy PKD działalności produkcyjnej dużych przedsiębiorstw według stopnia zagrożenia upadłością i liczby pracujących w I kw. 2013 r. i I kw. 2014 r.

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 13. Lista rankingowa działów PKD działalności produkcyjnej dużych przedsiębiorstw według stopnia zagrożenia upadłością, liczby pracujących oraz miary MSO w I kw. 2014 r.

Dział PKD	MW	WZORZEC		MSO		Zmiana
	I kw. 2014	I kw. 2013	I kw. 2014	I kw. 2013	I kw. 2014	
5	420	I	I	3,22	3,60	+
27	187	I	I	1,93	1,84	-
8	792	II	II	4,19	4,60	+
30	296	II	II	1,94	1,87	-
24	258	II	II	1,86	1,77	-
33	254	II	II	1,70	1,69	-
11	251	II	II	2,24	1,50	-
26	198	IV	II	1,14	1,39	+
38	228	IV	II	0,93	1,35	+
19	193	II	II	1,04	1,15	+
10	113	III	III	3,95	3,93	-
29	132	III	III	3,19	3,41	+
35	61	III	III	2,77	2,59	-
25	157	I	III	1,99	1,97	-
31	89	III	III	1,73	1,83	+
22	100	III	III	1,64	1,70	+
23	157	I	III	2,01	1,62	-
28	135	III	III	1,39	1,31	-
20	86	III	III	1,06	1,12	+
16	122	II	IV	1,25	0,96	-
36	157	IV	IV	0,92	0,96	+
32	139	IV	IV	0,79	0,86	+
12	138	IV	IV	0,83	0,81	-
14	127	IV	IV	0,72	0,77	+
13	115	IV	IV	0,77	0,74	-
39	103	IV	IV	0,78	0,54	-
17	24	IV	IV	0,52	0,51	-
18	76	IV	IV	0,65	0,50	-
37	68	IV	IV	0,51	0,46	-
15	63	IV	IV	0,49	0,38	-

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 14. Lista rankingowa działów PKD działalności handlowej dużych przedsiębiorstw według stopnia zagrożenia upadłością, liczby pracujących oraz miary MSO w I kw. 2014 r.

Dział PKD	MW	WZORZEC		MSO		Zmiana
	I kw. 2014	I kw. 2013	I kw. 2014	I kw. 2013	I kw. 2014	
47	160	III	I	2,43	2,52	+
46	156	IV	II	1,04	1,28	+
45	113	II	IV	1,25	0,79	-

Źródło: opracowanie własne.

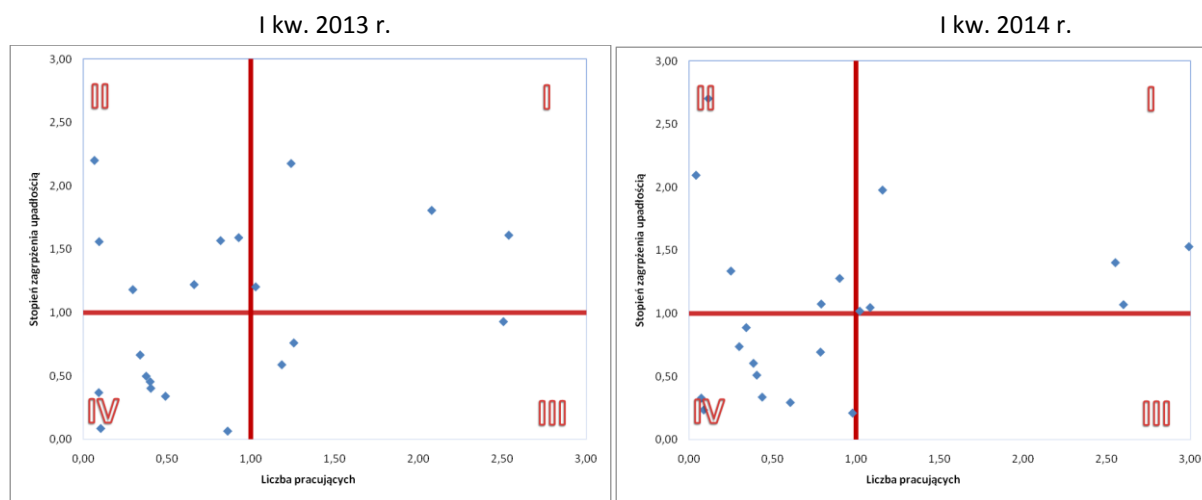
Analiza zmian pozycji działów PKD w I kw. 2014 roku zaliczonych do działalności **usługowej dużych przedsiębiorstw** pod względem wartości miary MSO pozwala na sformułowanie wniosków:

- w 6 działach PKD zaobserwowano ponadprzeciętny stopień zagrożenia upadłością i ponadprzeciętną liczbę pracujących (wzorzec I) – 4 działy występowały w I kw. 2013 r. i w 3 odnotowano zmniejszenie wartości MSO,
- w 11 działach PKD zaobserwowano ponadprzeciętny stopień zagrożenia upadłością (wzorzec I i II), a liczba ich zmniejszyła się w porównaniu do I kw. 2013 r. o 1,
- 17 działów PKD nie zmieniło posiadanego wzorca,
- w 12 działach PKD odnotowano wzrost miary MSO, a w 10 jego zmniejszenie.

Szczególną uwagę należy zwrócić na działy PKD zakwalifikowane do wzorca I, następnie do wzorca II.

Graficzną ilustrację rozproszenia działów PKD działalności usługowej dużych przedsiębiorstw przedstawiono na poniższych rysunkach obrazujących okresy I kw. 2013 r. i I kw. 2014 r. Rozmieszczenie działów PKD zostało zobrazowane w czterech obszarach (wzorce I-IV), gdzie oś pozioma i pionowa określają wartości średnie odpowiadających im miar (stopień zagrożenia upadłością i liczba pracujących).

Rysunek 19. Działy PKD działalności usługowej dużych przedsiębiorstw według stopnia zagrożenia upadłością i liczby pracujących w I kw. 2013 r. i I kw. 2014 r.

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 15. Lista rankingowa działów PKD działalności usługowej dużych przedsiębiorstw według stopnia zagrożenia upadłością, liczby pracujących oraz miary MSO w I kw. 2014 r.

Dział PKD	MW	WZORZEC		MSO		Zmiana
	I kw. 2014	I kw. 2013	I kw. 2014	I kw. 2013	I kw. 2014	
78	410	I	I	2,75	3,36	+
52	376	I	I	3,01	2,91	-
80	287	III	I	2,67	2,81	+
42	531	I	I	2,51	2,29	-
61	281	III	I	1,32	1,50	+
81	273	I	I	1,58	1,44	-
95	725	II	II	1,56	2,70	+
79	562	II	II	2,20	2,10	-
41	343	III	II	1,47	1,56	+
55	358	II	II	1,22	1,36	+
56	288	II	II	1,77	1,33	-
v49	178	III	III	4,33	4,17	-
43	186	II	IV	1,84	1,05	-
62	56	IV	IV	0,86	1,00	+
60	238	IV	IV	0,75	0,95	+
66	197	IV	IV	0,57	0,79	+
58	162	IV	IV	0,60	0,71	+
82	78	II	IV	1,39	0,67	-
63	137	IV	IV	0,62	0,65	+
68	90	IV	IV	0,60	0,55	-
59	88	IV	IV	0,38	0,33	-
96	63	IV	IV	0,13	0,25	+

Źródło: opracowanie własne.

Na podstawie wyników analizy sytuacji **przedsiębiorstw dużych** w I kw. 2014 r. w ramach działów PKD szczególną uwagę należy zwrócić na podmioty, w których wystąpił ponadprzeciętny stopień zagrożenia upadłością oraz ponadprzeciętna liczba pracujących (wzorzec I). Są to:

- wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego,
- produkcja urządzeń elektrycznych,
- handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi,
- działalność związana z zatrudnieniem,
- magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport,
- działalność detektywistyczna i ochroniarska,
- roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej,
- telekomunikacja,
- działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem zieleni.

4. ANALIZA ZJAWISKA UPADŁOŚCI PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W POLSCE

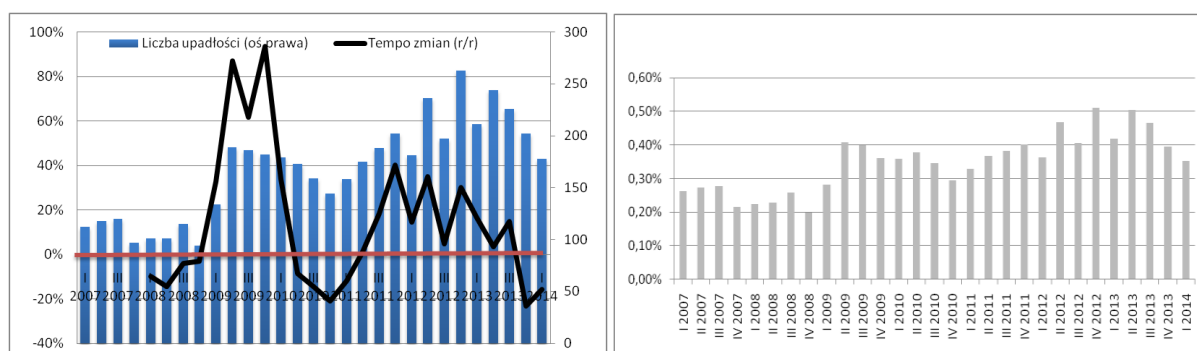
W ramach podstawowej osi badawczej wyróżnionej w Raporcie, odnoszącej się do analizy zjawiska upadłości i zagrożenia nią – tak w ujęciu retrospektywnym, jak i zasadniczym, prospektywnym – przedstawiona została charakterystyka procesu upadłości przedsiębiorstw w Polsce, prowadzonego z wykorzystaniem właściwych mu unormowań formalno-prawnych. Stąd też przedstawiono analizę przebiegu i struktury postępowań upadłościowych, wyróżniając w nich postępowania w celu likwidacji majątku (zakończenie działalności) oraz postępowania z możliwością zawarcia układu (utrzymanie samodzielności bytu ekonomicznego przez przedsiębiorstwo). Ostatnią warstwą prowadzonej analizy jest branżowa analiza upadłości (według sekcji PKD), z wykorzystaniem miar w postaci odsetka upadłości oraz branżowego barometru upadłości.

Upadłości przedsiębiorstw w Polsce

W I kw. 2014 r. odnotowano zmniejszenie liczby postępowań upadłościowych w celu likwidacji majątku i z możliwością zawarcia układu. W 2013 r. ogłoszono najwięcej postępowań upadłościowych od 2004 r. Wartość OU w II i III kw. 2013 r. kształtowała się na najwyższym poziomie od początku okresu analizy, a w I kw. 2014 r. znacząco spadła. Analiza zmian wartości OU wskazuje na jego silną tendencję spadkową od IV kw. 2013 r. W I kw. 2014 r. odnotowano znaczące zmniejszenie liczby postępowań upadłościowych w celu likwidacji majątku kw/kw i r/r.

Analiza zmian wartości odsetka upadłości (OU) wskazuje na jego wzrost od 2008 r., z krótkimi okresami spadków (przełom 2010 r. i 2011 r.). Następnie odnotowano ponowny jego wzrost do poziomu najwyższego w całym badanym okresie w II kw. 2013 r. W I kw. 2014 r. wartość OU znacząco zmniejszyła się w porównaniu do III kw. 2013 r. i w porównaniu do I kw. 2013 r. Od IV kw. 2008 r. wartość OU sukcesywnie wzrastała, z poziomu 86,7 do poziomu 188 w II i III kw. 2013 r., następnie odnotowując nieznaczne zmniejszenie w IV kw. 2013 r. oraz I kw. 2014 r., przyjmując w tym ostatnim okresie poziom 141. Liczba postępowań upadłościowych również cechowała się wzrostem od IV kw. 2010 r., osiągając w IV kw. 2012 r. najwyższy kwartalny poziom liczby postępowań upadłościowych (263) w całym okresie objętym analizą, następnie odnotowując sukcesywne zmniejszanie liczby postępowań upadłościowych. W I kw. 2014 r. odnotowano zmniejszenie liczby postępowań upadłościowych do poziomu 178. W I kw. 2013 r. odnotowano zmniejszenie liczby postępowań upadłościowych, jak również po raz pierwszy od 2011 r. odnotowano ujemną wartość tempa r/r analizowanej miary.

Rysunek 20. Liczba i tempo zmian oraz OU postępowań upadłościowych w Polsce w okresie I kw. 2007 – I kw. 2014 r.

Źródło: opracowanie własne.

W I kw. 2014 r. nastąpiło zmniejszenie liczby upadłości przedsiębiorstw (o 24 w porównaniu do IV kw. 2013 r. i o 33 w porównaniu do I kw. 2013 r. Począwszy od IV kw. 2010 r. obserwowany jest sukcesywny wzrost liczby postępowań upadłościowych, który osiągnął maksymalny poziom w IV kw. 2012 r. (263). W I kw. 2014 r. po raz kolejny z rzędu odnotowano zmniejszenie r/r liczby postępowań upadłościowych w celu likwidacji majątku o 15 i liczby upadłości z możliwością zawarcia układu o 18. W relacji kw/kw również odnotowano zmniejszenie liczby postępowań upadłościowych w obu przypadkach. I kw. 2014 r. jest już drugim kwartałem z rzędu, w którym wartość tempa r/r przyjmowała wartości ujemne.

Rysunek 21. Liczba upadłości ze względu na rodzaj postępowania w Polsce (panel lewy) oraz tempo ich zmian r/r (panel prawy) w okresie I kw. 2007 – I kw. 2014 r.

Źródło: opracowanie własne.

W okresie od I kw. 2007 r. zaobserwować można regularny wzrost liczby upadłości w celu likwidacji majątku i z możliwością zawarcia układu. W IV kw. 2012 r. ogłoszono najwięcej upadłości (213) w celu likwidacji majątku w całym okresie objętym analizą, a w całym 2012 r. ogłoszono ich aż 711. W I kw. 2014 r. odnotowano 155 postępowań upadłościowych w celu likwidacji majątku, obserwując ich znaczący spadek r/r. Analizując liczbę upadłości w całym 2013 r. stwierdzić można, że w okresie tym ogłoszono najwięcej postępowań upadłościowych w celu likwidacji majątku (718) i z możliwością zawarcia układu (165) w porównaniu do analogicz-

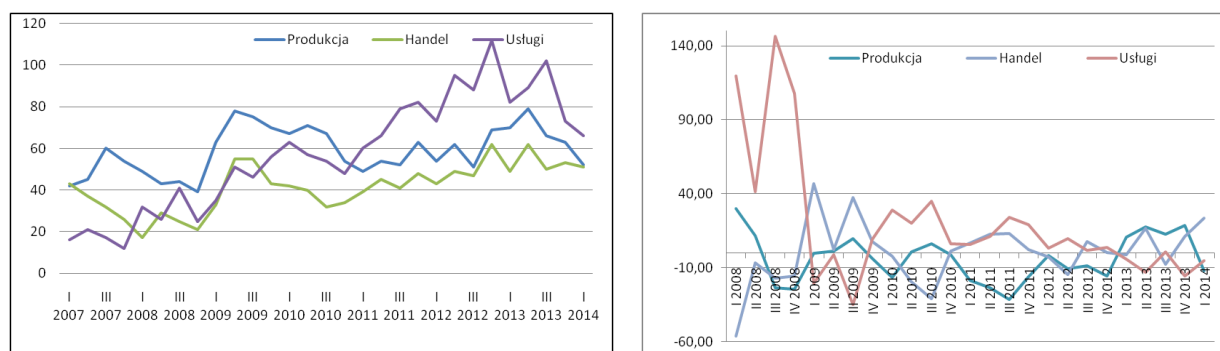
nych okresów lat poprzednich. W 2013 r. ogłoszono najwięcej postępowań upadłościowych od 2004 r., z kolei w I kw. 2014 r. odnotowano najmniej postępowań upadłościowych od 2011 r.

Branżowa analiza upadłości

W I kw. 2014 r. najwięcej postępowań upadłościowych odnotowano w przedsiębiorstwach prowadzących działalność usługową. Po raz pierwszy od II kw. 2007 r. wartość OU w handlu jest wyższa niż w produkcji. W I kw. 2014 r. odnotowano zmniejszenie r/r liczby upadłości we wszystkich rodzajach działalności z wyjątkiem handlu (wzrost r/r wartości OU wystąpił jedynie w handlu). Najwyższą (ponadprzeciętną) wartość BBU w I kw. 2014 r. odnotowano jedynie w usługach i jego wartość także wzrosła kw/kw. Wzrost r/r wartości BBU odnotowano jedynie w handlu.

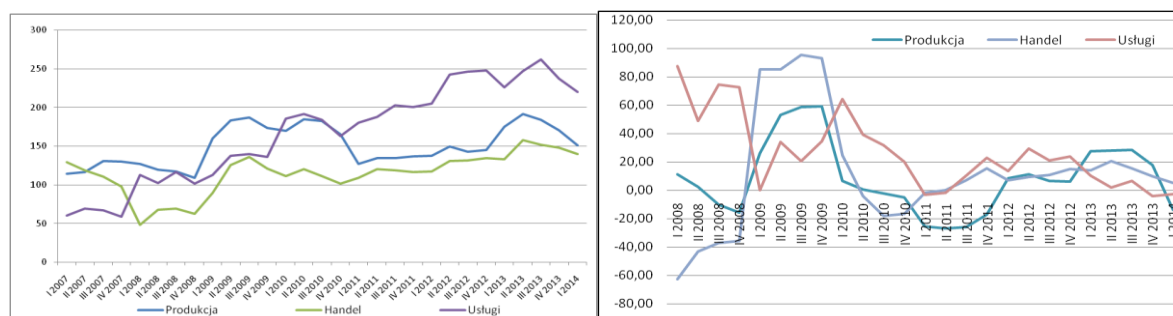
Najwięcej postępowań upadłościowych w I kw. 2014 r. odnotowano w działalności usługowej (66), następnie w produkcyjnej (52) i handlowej (51). W I kw. 2014 r. zaobserwowano zmniejszenie r/r liczby postępowań upadłościowych we wszystkich rodzajach działalności z wyjątkiem handlu (+2). Analiza tempa r/r liczby postępowań upadłościowych wskazuje na sukcesywny ich wzrost w usługach i handlu od II kw. 2011 r. aż do III kw. 2013 r., od którego odnotowywane jest znaczące zmniejszanie się wartości tempa, aż do wartości ujemnych w produkcji i usługach. Od I kw. 2012 r. obserwowane jest spowolnienie tempa wzrostu liczby postępowań upadłościowych. W całym analizowanym okresie ogłoszono 4.847 postępowań upadłościowych przedsiębiorstw, w tym 1.705 dotyczyło przedsiębiorstw produkcyjnych, 1.667 usługowych i 1.203 przedsiębiorstw handlowych.

Rysunek 22. Liczba i tempo postępowań upadłościowych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 – I kw. 2014 r.

Źródło: opracowanie własne.

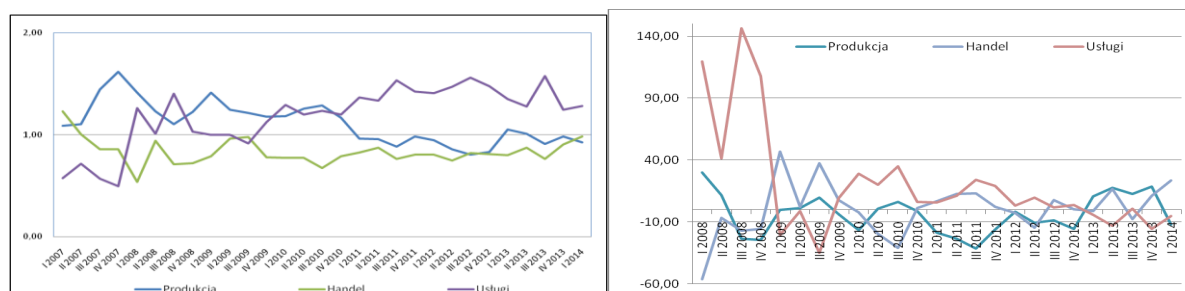
Rysunek 23. Odsetek upadłości (OU) i tempo jego zmian według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 – I kw. 2014 r. (w %)

Źródło: opracowanie własne.

Analiza zmiany wskaźnika OU według wybranych sekcji PKD wskazuje na jego wzrost r/r w I kw. 2013 r. jedynie w handlu. Największą wartość OU w I kw. 2014 r. zaobserwowano w działalności usługowej (180; zmniejszenie o 19,95%) i handlowej (138; wzrost o 5,6%). Po raz pierwszy od II kw. 2007 r. wartość OU w handlu jest wyższa niż produkcji. W działalności handlowej wystąpiły najniższe wartości OU i wyraźny trend wzrostowy w całym okresie objętym analizą. W produkcji i usługach w I kw. 2014 r. wystąpiło zmniejszenie wartości OU również kw/kw.

Rysunek 24. Branżowy barometr upadłości (BBU) i tempo jego zmian według rodzaju działalności w Polsce od I kw. 2007 do I kw. 2014 r.

Źródło: opracowanie własne.

Dla potrzeb realizowanych w niniejszym Raporcie badań określono, iż współczynnik BBU stanowi relatywną ocenę koncentracji przedsiębiorstw upadłych w określonej grupie podmiotów, względem liczby przedsiębiorstw ogółem, należących do analizowanej zbiorowości, w stosunku do wszystkich podmiotów funkcjonujących w gospodarce narodowej. Przyjmuje się, iż BBU przekraczający wartość 1 oznacza ponadprzeciętną koncentrację analizowanego zjawiska w analizowanej grupie. Można zatem uznać, że ponadprzeciętna koncentracja postępowań upadłościowych wystąpiła w podmiotach usługowych, cechując się tendencją wzrostową oraz pierwszy raz od IV kw. 2010 r. – w działalności produkcyjnej. W działalności usługowej wartość BBU kształtowała się powyżej 1, lecz od IV kw. 2012 r. odnotowano nieznaczne jej zmniejszenie. W I kw. 2014 r. wartość BBU kształtowała się powyżej 1 jedynie w usługach i zaobserwowano jego nieznaczny wzrost kw/kw i zmniejszenie r/r. W działalności produkcyjnej i usługowej odnotowano zmniejszenie r/r wartości BBU w I kw. 2014 r. i wzrost wartości BBU w działalności handlowej.

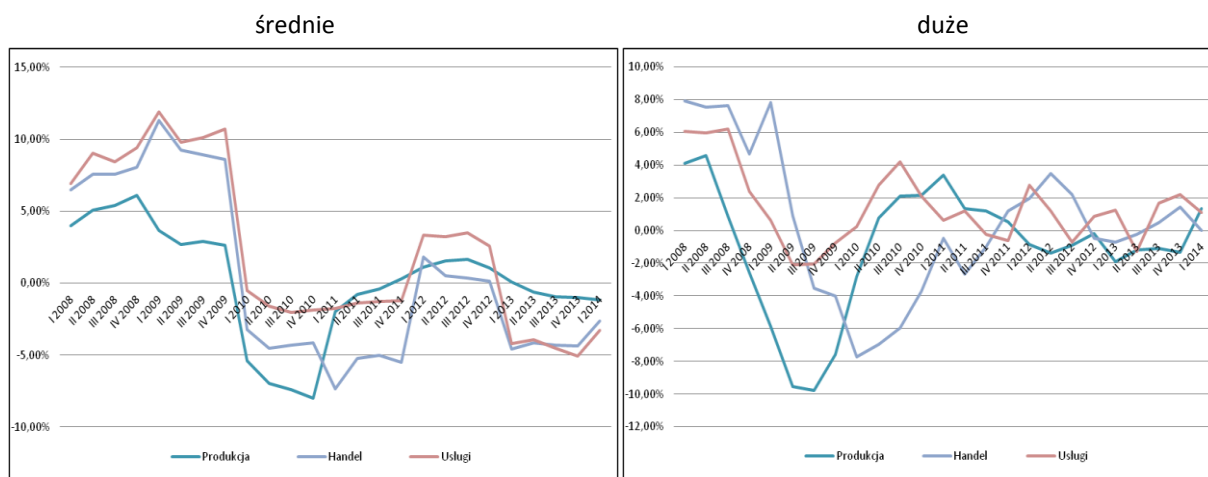
Liczba przedsiębiorstw

W I kw. 2014 r. liczba podmiotów średniej wielkości zmalała r/r zarówno ogółem, jak i we wszystkich rodzajach działalności. W przypadku podmiotów dużych odnotowano wzrost r/r ich liczby ogółem. Uwzględniając rodzaje prowadzonej działalności wzrost r/r liczby podmiotów dużych odnotowano w produkcji i usługach (w handlu bez zmian r/r).

Liczba **przedsiębiorstw średnich** w I kw. 2014 r. wynosiła 13.559, z których najwięcej prowadziło działalność produkcyjną (45,98%), następnie usługową (26,81%) i handlową (19,93%). W I kw. 2014 r. w porównaniu do I kw. 2013 r. liczba średnich przedsiębiorstw zmniejszyła się o -1,75% (-242 podmioty). Tendencja taka zauważalna jest od I kw. 2013 r. Zmniejszenie r/r liczby średnich przedsiębiorstw odnotowano we wszystkich rodzajach działalności, a najbardziej w podmiotach usługowych (-3,27%), następnie handlowych (-2,63%) i produkcyjnych (-1,16%).

W I kw. 2014 r. funkcjonowało 3.150 **podmiotów dużych**, z czego największy udział posiadały podmioty zajmujące się działalnością produkcyjną (52,41%), następnie usługową (26,60%) i handlową (13,02%). W porównaniu do I kw. 2013 r. nastąpił wzrost liczby dużych przedsiębiorstw o +1,91% (59 podmioty). Wzrost r/r ich liczby odnotowano w podmiotach produkcyjnych i usługowych (+1,35% i 1,09%), natomiast w przypadku handlowych ich liczba nie uległa zmianie.

Rysunek A.1. Tempo zmian liczby przedsiębiorstw według klas wielkości w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

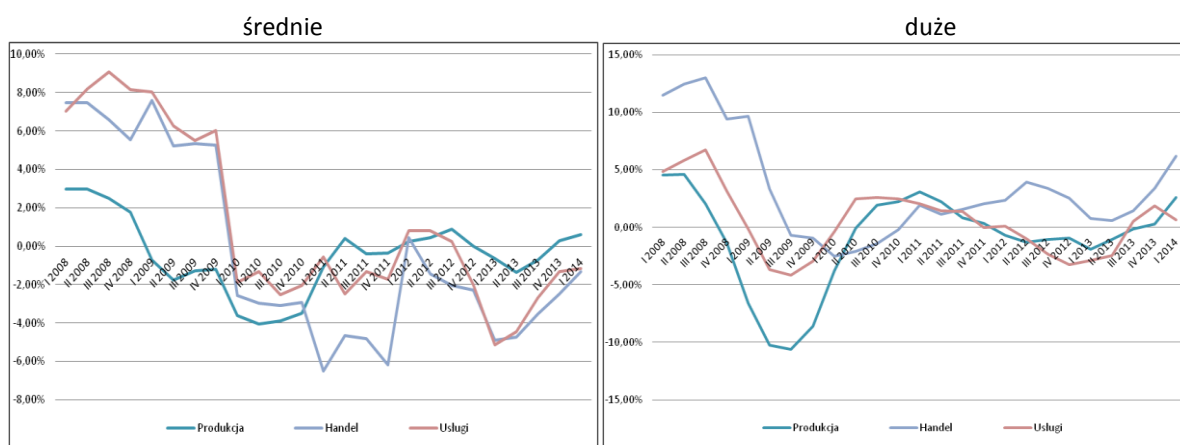
Liczba pracujących

W średnich przedsiębiorstwach w I kw. 2014 r. odnotowano nieznaczne zmniejszenie r/r liczby pracujących ogółem, w tym w podmiotach handlowych i usługowych (w produkcyjnych nieznaczny wzrost). W przedsiębiorstwach dużych w I kw. 2014 r. odnotowano wzrost r/r liczby pracujących zarówno ogółem, jak i we wszystkich rodzajach działalności (tendencja wzrostu w handlowych utrzymuje się od I kw. 2011 r.).

Liczba pracujących ogółem w **podmiotach średnich** w I kw. 2014 r. wynosiła 1.425.493, z czego 49,01% pracowało w przedsiębiorstwach produkcyjnych, 25,70% w usługowych, a 18,39% w handlowych. W porównaniu do I kw. 2013 r. odnotowano nieznaczne zmniejszenie r/r liczby pracujących ogółem w podmiotach tej klasy wielkości, tj. -641 (-0,04%). Biorąc pod uwagę rodzaj prowadzonej działalności, zmniejszenie liczby pracujących wystąpiło w podmiotach handlowych (-1,32%) i usługowych (-1,17%) – natomiast w produkcyjnych nieznaczny ich wzrost (+0,60%). W handlowych tendencja zmniejszania liczby pracujących obserwowana jest od II kw. 2012 r., a w usługowych od IV kw. 2012 r.

W **dużych przedsiębiorstwach** w I kw. 2014 r. największa liczba pracujących skoncentrowana była w produkcji (47,17%), następnie w usługach (29,81%) i handlu (16,57%). W porównaniu do I kw. 2013 r. liczba pracujących ogółem w podmiotach tej klasy wielkości wzrosła r/r o +3,35% (88.183 pracujących). Wzrost liczby pracujących odnotowano we wszystkich rodzajach działalności podmiotów dużych, przy czym największy w podmiotach handlowych (+6,18%), następnie produkcyjnych (+2,58%) i usługowych (+0,63%). W podmiotach produkcyjnych w IV kw. 2013 r. przełamana została tendencja zmniejszania liczby pracujących obserwowana od I kw. 2012 r. Z kolei w handlowych obserwowany jest regularny wzrost liczby pracujących od I kw. 2011 r.

Rysunek A.2. Tempo zmian liczby pracujących w przedsiębiorstwach według klas wielkości i rodzajów działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

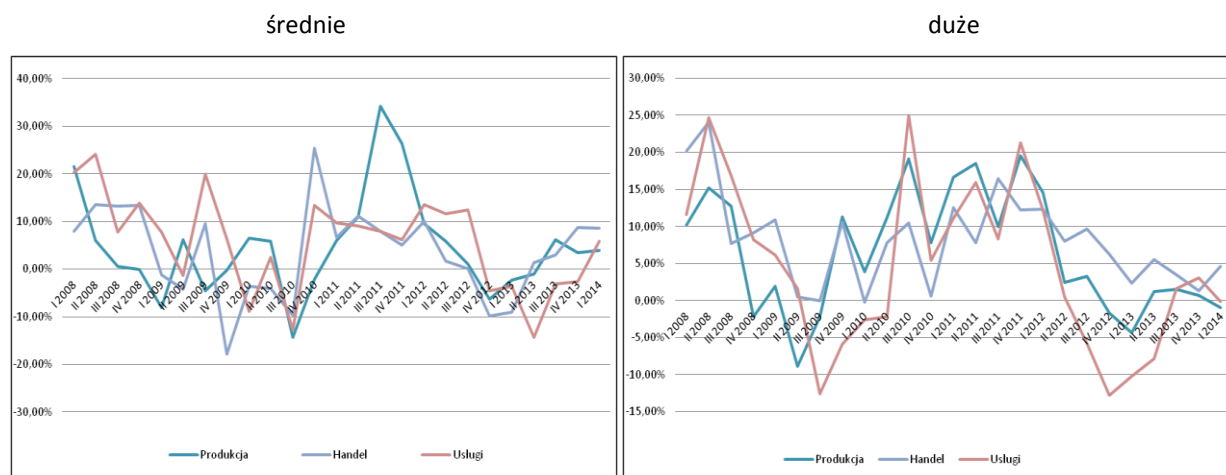
Przychody ze sprzedaży (netto)

W I kw. 2014 r. odnotowano wzrost r/r wartości przychodów ze sprzedaży zarówno ogółem, jak i we wszystkich rodzajach działalności przedsiębiorstw średniej wielkości (najbardziej w handlu). W podmiotach dużych w I kw. 2014 r. jedynie w przedsiębiorstwach handlowych odnotowano wzrost r/r wartości przychodów ze sprzedaży, natomiast w produkcyjnych i usługowych nieznaczne jej zmniejszenie.

Wartość przychodów ze sprzedaży **przedsiębiorstw średnich** w I kw. 2014 r. wynosiła 176.289,92 mln zł, z czego największy udział posiadały podmioty handlowe (40,03%), następnie produkcyjne (38,23%) i usługowe (17,19%). W porównaniu do I kw. 2013 r. nastąpił wzrost r/r wartości przychodów ze sprzedaży dla podmiotów tej klasy wielkości zarówno ogółem, tj. o +10.415,85 mln zł (+6,28%), jak i we wszystkich rodzajach działalności (najbardziej w handlowych +8,60%, następnie usługowych +5,81% i w produkcyjnych +4,02%). W podmiotach usługowych w I kw. 2014 r. nastąpiło przełamanie tendencji zmniejszenia się wartości przychodów ze sprzedaży obserwowanej od IV kw. 2012 r.

W I kw. 2014 r. w **przedsiębiorstwach dużych** największy udział w wartości przychodów ze sprzedaży ogółem podmiotów tej klasy wielkości posiadały przedsiębiorstwa produkcyjne (60,01%), następnie handlowe (24,33%) i usługowe (12,32%). Wartość ogółem przychodów przedsiębiorstw średnich wyniosła 409.504,79 mln zł. W porównaniu do I kw. 2013 r. odnotowano wzrost r/r wartości ogółem przychodów dla podmiotów dużych, tj. o +1,03% (4.169,56 mln zł). Jednak wzrost r/r wartości przychodów ze sprzedaży wystąpił jedynie w podmiotach handlowych (+4,58%), bowiem w produkcyjnych i usługowych odnotowano ich nieznaczne zmniejszenie (-0,90% i -0,16%).

Rysunek A.3. Tempo zmian przychodów ze sprzedaży dla przedsiębiorstw według klas wielkości i rodzajów działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r)

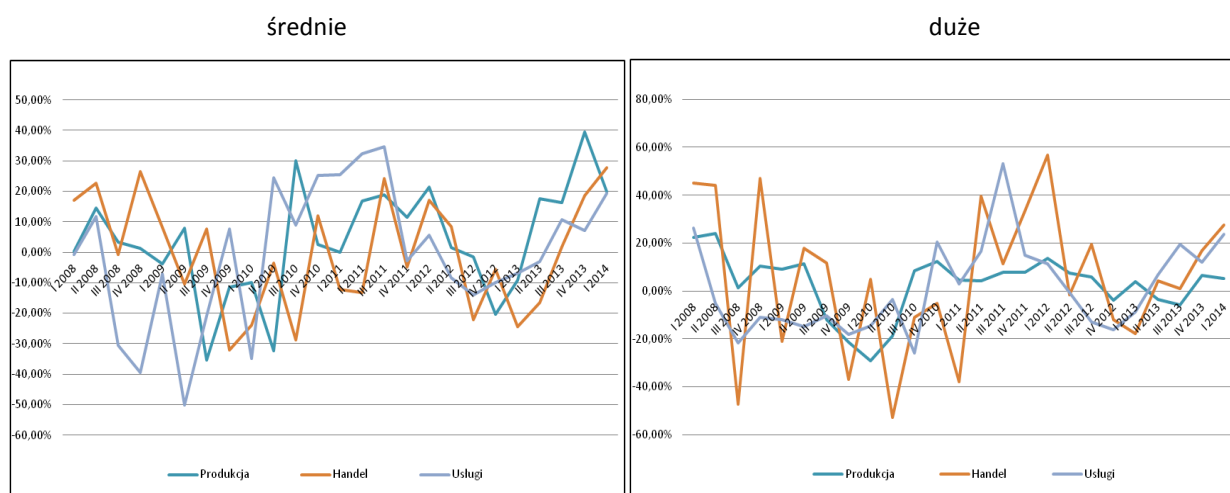
Źródło: opracowanie własne.

W I kw. 2014 r. zarówno w podmiotach średnich jak i dużych zaobserwowano wzrost r/r wartości nakładów inwestycyjnych tak ogółem, jak i we wszystkich rodzajach działalności przedsiębiorstw analizowanych klas wielkości.

W **średnich przedsiębiorstwach** w I kw. 2014 r. wartość nakładów inwestycyjnych ogółem wyniosła 5.494,75 mln zł. Największy udział w wartości ogółem ponoszonych nakładów inwestycyjnych podmiotów średnich miały przedsiębiorstwa produkcyjne (48,21%), następnie usługowe (33,74%) i handlowe (13,24%). W porównaniu do I kw. 2013 r. wystąpił wzrost r/r wartości nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw średnich o +21,08% r/r (+956,74 mln zł). We wszystkich rodzajach działalności podmiotów średnich odnotowano wzrost r/r wartości nakładów inwestycyjnych, a największy jej wzrost w handlu (+27,66%), następnie w produkcji (+19,88%) i usługach (+19,44%).

W **przedsiębiorstwach dużych** największy udział w wartości ogółem ponoszonych nakładów inwestycyjnych podmiotów tej klasy wielkości posiadały przedsiębiorstwa zajmujące się działalnością produkcyjną (59,24%), następnie usługową (26,85%) i handlową (11,68%). Wartość tych nakładów ogółem w I kw. 2014 r. wyniosła 15.738,94 mln zł. W porównaniu do I kw. 2013 r. wzrost r/r nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw dużych wyniósł +1.710,38 mln zł (+12,19%). We wszystkich rodzajach działalności podmiotów dużych odnotowano wzrost r/r wartości nakładów inwestycyjnych, przy czym największy w podmiotach handlowych (+27,47%), następnie usługowych (23,77%) i produkcyjnych (+5,25%).

Rysunek A.4. Tempo zmian nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw według klas wielkości i rodzajów działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

Aktywa ogółem

W I kw. 2014 r. odnotowano wzrost r/r wartości aktywów dla podmiotów średnich ogółem (w działalności produkcyjnej i handlowej wzrost – w usługowej zmniejszenie). W przedsiębiorstwach dużych w I kw. 2014 r. wartość aktywów zarówno dla podmiotów ogółem tej klasy wielkości, jak i we wszystkich rodzajach działalności wzrosła r/r.

Wartość aktywów **przedsiębiorstw średnich** w I kw. 2014 r. wynosiła 577.028,97 mln zł i w porównaniu do I kw. 2013 r. odnotowano jej wzrost o +2,94% (+16.464,64 mln zł). Największy udział w strukturze aktywów ogółem przedsiębiorstw średnich miały przedsiębiorstwa produkcyjne (39,68%), następnie usługowe (34,21%) i handlowe (20,69%). Biorąc pod uwagę rodzaje działalności należy wskazać, że wzrost r/r wartości aktywów przedsiębiorstw tej klasy wielkości odnotowano w podmiotach produkcyjnych i handlowych (w usługowych zmniejszenie), a tempo zmian ich wartości wynosiło w podmiotach produkcyjnych +5,82% (+12.584,88 mln zł), handlowych +10,00% (+10.857,77 mln zł) i usługowych -3,64% (-7.452,13 mln zł).

W I kw. 2014 r. wartość aktywów **podmiotów dużych** wynosiła 1.515.808,54 mln zł i była większa o +4,27% (+62.023,27 mln zł) w porównaniu do I kw. 2013 r. Największy udział w ogólnej wartości aktywów podmiotów dużych miały przedsiębiorstwa produkcyjne (62,42%), następnie usługowe (21,64%) i handlowe (11,07%). We wszystkich rodzajach działalności podmiotów tej klasy wielkości nastąpił wzrost r/r wartości aktywów, a tempo zmian r/r ich wartości wynosiło w podmiotach produkcyjnych +4,59% (+41.519,10 mln zł), handlowych +5,24% (+8.346,20 mln zł) i usługowych +1,35% (+4.364,19 mln zł).

Rysunek A.5. Tempo zmian aktywów ogółem przedsiębiorstw według klas wielkości i rodzajów działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

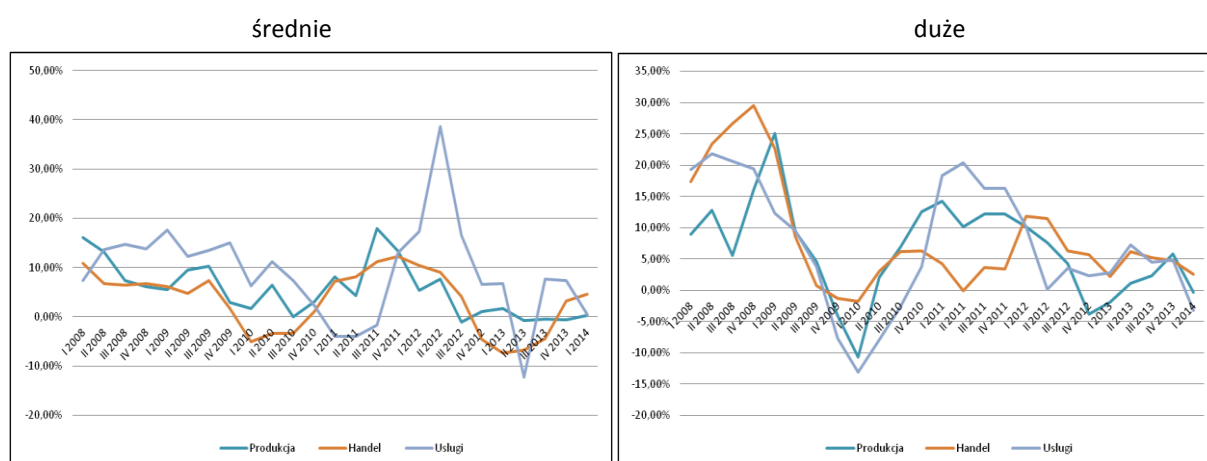
Zobowiązania krótkoterminowe

W I kw. 2014 r. w podmiotach średnich i dużych odnotowano wzrost r/r poziomu zadłużenia krótkoterminowego. W przedsiębiorstwach średniej klasy wielkości we wszystkich rodzajach działalności (najbardziej w handlowej), natomiast w przedsiębiorstwach dużych jedynie w działalności handlowej (w produkcyjnej i usługowej zmniejszenie zadłużenia krótkoterminowego).

Wartość zobowiązań krótkoterminowych w I kw. 2014 r. w **przedsiębiorstwach średnich** w I kw. 2014 r. wynosiła 167.651,88 mln zł. W strukturze zadłużenia krótkoterminowego podmiotów średniej wielkości największy udział miały podmioty zajmujące się działalnością produkcyjną (35,62%), następnie handlową (33,01%) i usługową (27,53%). W porównaniu do I kw. 2013 r. wartość tych zobowiązań dla podmiotów średnich była większa r/r o +1,58% (+2.608,01 mln zł), a wzrost zadłużenia krótkoterminowego zaobserwowano we wszystkich rodzajach działalności podmiotów tej klasy wielkości (w produkcji +0,33%, w handlu +4,64% i w usługach +0,39%).

Największe zadłużenie krótkoterminowe w **dużych przedsiębiorstwach** w I kw. 2014 r. odnotowano w produkcji (56,40%), następnie w handlu (21,19%) i usługach (19,15%), a wartość tego zadłużenia wynosiła 346.222,94 mln zł. W porównaniu do I kw. 2013 r. nastąpiło nieznaczne zwiększenie r/r poziomu zadłużenia krótkoterminowego ogółem podmiotów dużych o +0,15% (+523,36 mln zł). Wzrost poziomu zadłużenia krótkoterminowego wystąpił jedynie w podmiotach handlowych (+2,56%), natomiast jego zmniejszenie w produkcyjnych (-0,38%) i po raz pierwszy od IV kw. 2010 r. w podmiotach usługowych (-3,24%).

Rysunek A.6. Tempo zmian zobowiązań krótkoterminowych przedsiębiorstw według klas wielkości i rodzajów działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

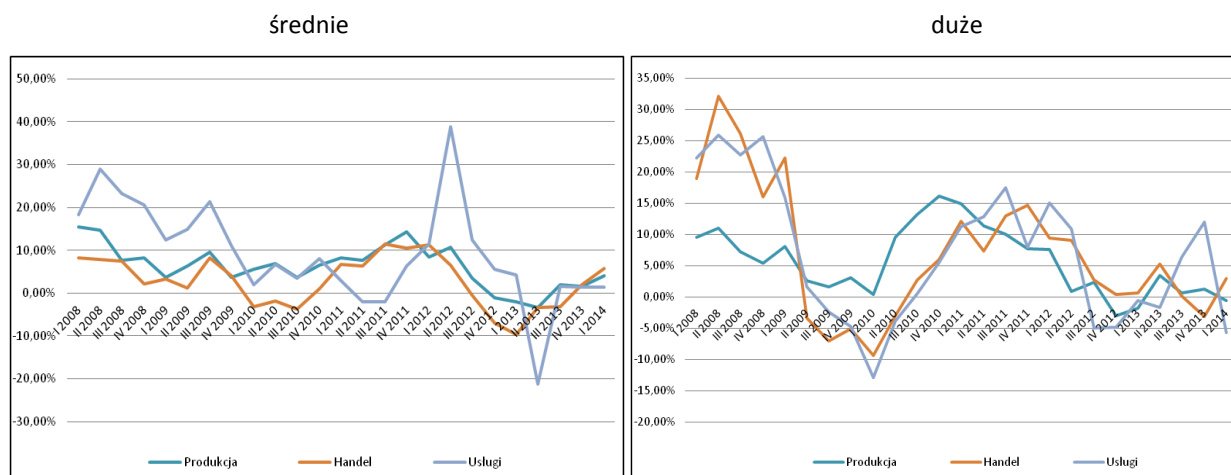
Należności i roszczenia

W podmiotach średnich w I kw. 2014 r. wzrost r/r wartości należności i roszczeń odnotowano we wszystkich rodzajach działalności (najbardziej w handlowej, a następnie produkcyjnej). Zmniejszenie wartości należności i roszczeń w I kw. 2014 r. wystąpiło natomiast w podmiotach dużych ogółem, a pod względem rodzaju prowadzonej działalności w dużych produkcyjnych i usługowych (w handlowych odnotowano wzrost wartości należności).

W przedsiębiorstwach średnich wartość należności w I kw. 2014 r. wynosiła 119.911,73 mln zł i w porównaniu do I kw. 2013 r. wartość ta była większa o +4.895,23 mln zł (+4,26%). W strukturze należności i roszczeń podmiotów średnich największy udział posiadały przedsiębiorstwa produkcyjne (37,93%), następnie handlowe (31,01%) i usługowe (25,49%). W I kw. 2014 r. w porównaniu do I kw. 2013 r. wzrost r/r wartości należności odnotowano we wszystkich rodzajach działalności podmiotów tej klasy wielkości, tj. w produkcyjnych +1.812,92 mln zł (+4,15%), w handlowych +2.037,18 mln zł (+5,80%) i usługowych +428,16 mln zł (+1,42%).

W strukturze należności i roszczeń dużych przedsiębiorstw największy udział miały podmioty zajmujące się działalnością produkcyjną (60,71%), następnie usługową (18,94%) i handlową (15,05%). Wartość ogółem należności podmiotów dużych w I kw. 2014 r. wyniosła 223.577,23 mln zł. W porównaniu do I kw. 2013 r. odnotowano nieznaczne zmniejszenie r/r wartości należności i roszczeń ogółem dla podmiotów dużych, tj. o -395,64 mln zł (-0,18%). Sytuacja taka wystąpiła w przedsiębiorstwach prowadzących działalność produkcyjną (-0,60%) i usługową (-5,71%), a jedynie w podmiotach handlowych odnotowano wzrost r/r należności i roszczeń (+2,94%).

Rysunek A.7. Tempo zmian należności i roszczeń przedsiębiorstw według klas wielkości i rodzajów działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

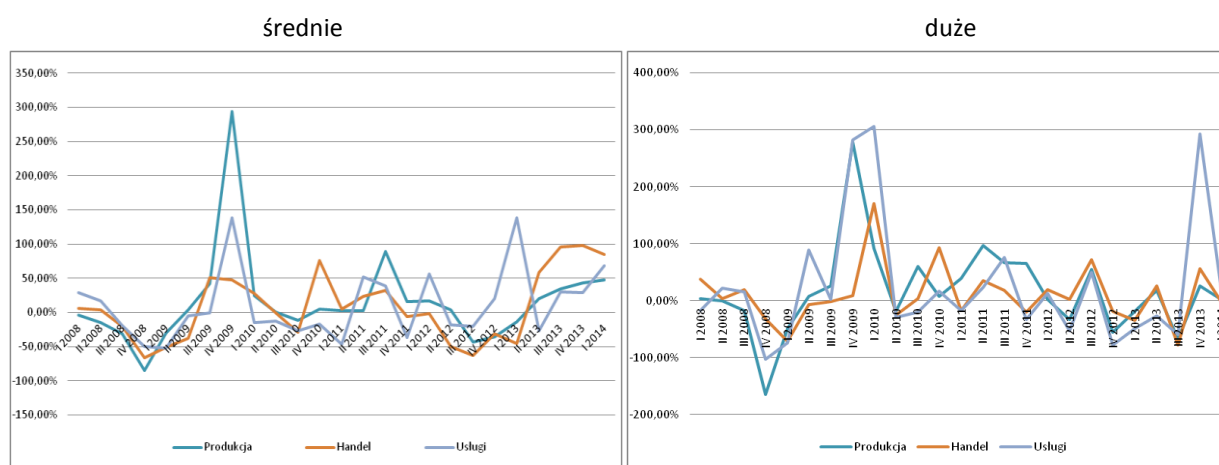
Wynik finansowy netto

Zarówno w podmiotach średnich, jak i dużych w I kw. 2014 r. wystąpiła dodatnia wartość wyniku finansowego netto, a w porównaniu do I p. 2013 r. wzrost r/r jego wartości. W klasie podmiotów średnich wzrost r/r wartości wyniku finansowego netto odnotowano w przedsiębiorstwach wszystkich rodzajów działalności, natomiast w przedsiębiorstwach dużych w działalności produkcyjnej i usługowej (w handlowej zmniejszenie tej wartości).

Wśród **średnich przedsiębiorstw** w I kw. 2014 r. największą wartość wyniku finansowego netto odnotowano w przedsiębiorstwach produkcyjnych (3.357,18 mln zł), następnie w usługowych (1.470,42 mln zł) i w handlowych (879,76 mln zł). Wartość ogółem wyniku finansowego netto dla średnich przedsiębiorstw w I kw. 2014 r. wyniosła 6.918,49 mln zł i w porównaniu do I kw. 2013 r. była większa o +3.207,87 mln (+86,45%). Analiza zmian r/r wartości wyniku finansowego netto podmiotów tej klasy wielkości w I kw. 2014 r. wskazuje na jej wzrost we wszystkich rodzajach działalności (w działalności produkcyjnej +47,65%, handlowej +84,72% i usługowej +67,81%). W żadnym rodzaju działalności gospodarczej średnich przedsiębiorstw nie odnotowano ujemnej wartości wyniku finansowego netto.

W **dużych przedsiębiorstwach** największą wartość wyniku finansowego netto w I kw. 2014 r. odnotowano w przedsiębiorstwach produkcyjnych (13.042,31 mln zł), co stanowiło 79,56% udziału w wartości ogółem wyniku finansowego netto dla podmiotów dużych. W żadnym rodzaju działalności podmiotów dużych nie odnotowano ujemnej wartości wyniku finansowego netto. Wartość wyniku finansowego netto podmiotów tej klasy wielkości w I kw. 2014 r. wyniosła 16.393,87 mln zł i była ona większa w porównaniu do wartości z I kw. 2013 r. o +833,58 mln zł (+5,36%). Największy wzrost r/r tej wartości wystąpił w podmiotach usługowych (+20,55%), następnie w produkcyjnych (+2,46%). Jedynie w podmiotach handlowych odnotowano zmniejszenie r/r wartości wyniku finansowego netto o -11,78 mln zł (-1,87%).

Rysunek A.8. Tempo zmian wyniku finansowego netto przedsiębiorstw według klas wielkości i rodzajów działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

ZAŁĄCZNIK B. ZMIANY WIELKOŚCI PODSTAWOWYCH WSKAŹNIKÓW EKONOMICZNO-FINANSOWYCH PRZEDSIĘBIORSTW W POLSCE

Płynność finansowa

W obszarze płynności bieżącej przedsiębiorstw średnich w I kw 2014 r. wzrost r/r wartości WPB odnotowano tylko w podmiotach produkcyjnych (w handlowych i usługowych jej zmniejszenie). W podmiotach dużych, w I kw. 2014 r., w porównaniu do I kw. 2013 r. odnotowano zwiększenie r/r wartości WPB w działalności produkcyjnej i handlowej, natomiast zmniejszenie w usługowej – przełamanie negatywnych zmian zmniejszania poziomu płynności dla podmiotów produkcyjnych i handlowych trwających od I kw. 2012 r.

W I kw. 2014 r. dla wszystkich rodzajów działalności **podmiotów średnich** poziom wskaźnika płynności bieżącej (WPB) przyjmował wartości większe od 1,3. W porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego, tj. do I kw. 2013 r., wzrost r/r wartości WPB odnotowano tylko w podmiotach produkcyjnych (w handlowych i usługowych zmniejszenie WPB). Tempo zmian wartości WPB wynosiło dla podmiotów produkcyjnych +3,19%, handlowych -0,28% i usługowych -5,52%.

Wśród **przedsiębiorstw dużych** w I kw. 2014 r. poziom wskaźnika WPB przyjmował wartości wyższe od 1,15 (najwyższy w przedsiębiorstwach produkcyjnych 1,52). Porównując wartości WPB do I kw. 2013 r., odnotowano wzrost poziomu płynności bieżącej w dużych podmiotach produkcyjnych i handlowych (tempo zmian wartości WPB w produkcyjnych wynosiło +3,05%, a w handlowych +4,92%), natomiast jego nieznaczne zmniejszenie w usługowych (-0,08%). Dla dużych przedsiębiorstw produkcyjnych i handlowych w I kw. 2014 r. przełamana została niekorzystna tendencja zmniejszania wartości WPB utrzymująca się od I kw. 2012 r. (w usługowych od I p. 2011 r.).

Rysunek B.1. Tempo zmian wartości wskaźnika płynności bieżącej przedsiębiorstw według klas wielkości i rodzajów działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

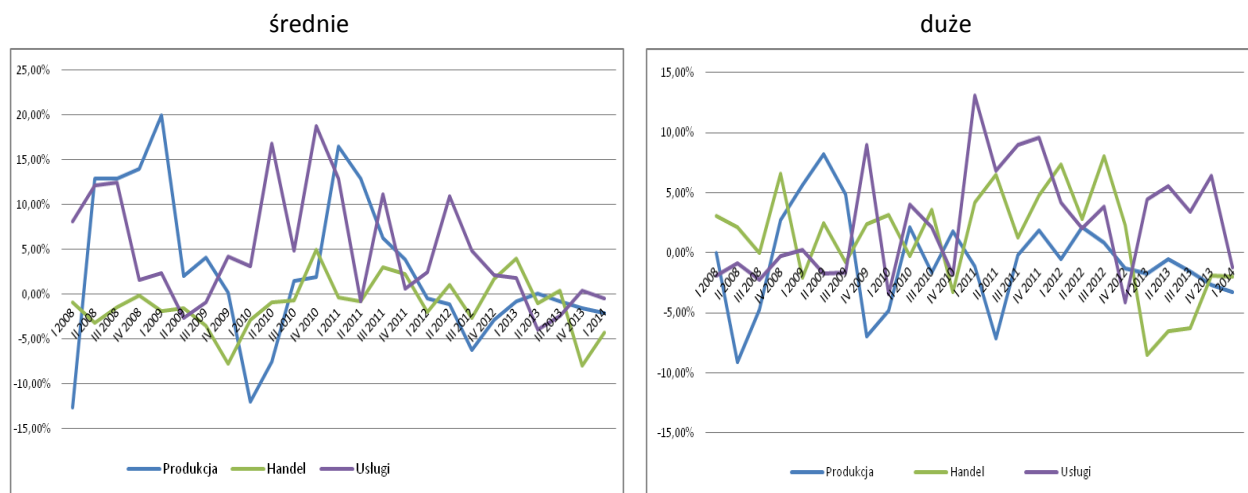
Zadłużenie

W I kw. 2014 r. zarówno w podmiotach średnich, jak i dużych odnotowano zmniejszenie poziomu zadłużenia ogółem we wszystkich rodzajach działalności. W przedsiębiorstwach średnich najbardziej w działalności handlowej, natomiast w dużych w produkcyjnej.

W **podmiotach średnich** w I kw. 2014 r. wartość WZO nie przekroczyła poziomu 0,5 jedynie w przedsiębiorstwach produkcyjnych (w handlowych i usługowych oscylowała w przedziale 0,50-0,60). W porównaniu do I kw. 2013 r. we wszystkich rodzajach działalności odnotowano zmniejszenie wartości WZO (najbardziej w handlowych, natomiast najmniej w usługowych). Tempo zmian wartości WZO w podmiotach produkcyjnych wynosiło -2,11%, w handlowych -4,32%, a w usługowych -0,46%.

W **podmiotach dużych** w I kw. 2014 r. wartość wskaźnika zadłużenia ogółem (WZO) nie przekroczyła poziomu 0,5 jedynie w przedsiębiorstwach produkcyjnych. W porównaniu do I kw. 2013 r. poziom zadłużenia ogółem zmalał r/r we wszystkich rodzajach działalności przedsiębiorstw dużych (najbardziej w działalności produkcyjnej). Tempo zmian wartości WZO wynosiło w podmiotach produkcyjnych -3,31%, handlowych -2,02%, natomiast w usługowych -1,25%.

Rysunek B.2. Tempo zmian wartości wskaźnika zadłużenia ogółem przedsiębiorstw według klas wielkości i rodzajów działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

Sprawność działania

W przedsiębiorstwach średnich w I kw. 2014 r., w porównaniu do I kw. 2013 r., czas oczekiwania na gotówkę wydłużył się r/r (najbardziej w podmiotach usługowych) – sytuacja niekorzystna. W przedsiębiorstwach dużych w I kw. 2014 r., podobnie jak w średnich, czas oczekiwania na gotówkę również uległ wydłużeniu r/r dla podmiotów wszystkich rodzajów działalności (najbardziej w usługowych, a następnie handlowych) – sytuacja niekorzystna.

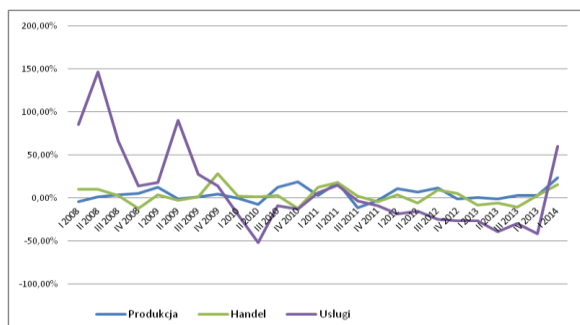
W I kw. 2014 r., w porównaniu do I kw. 2013 r., w **przedsiębiorstwach średnich** cykl gotówki w dniach (CGOT) wydłużył się dla podmiotów wszystkich rodzajów działalności, a w tym po raz pierwszy od III kw. 2013 r. i w największym stopniu w podmiotach usługowych. Tempo zmian wartości CGOT w dniach wynosiło dla przedsiębiorstw produkcyjnych +23,20%, handlowych +15,60% i usługowych +60,23% - sytuacja niekorzystna.

W średnich podmiotach produkcyjnych wydłużenie r/r czasu oczekiwania na gotówkę (CGOT w dniach) w I kw. 2014 r. wynikało przede wszystkim z wydłużenia terminów spływu należności (CN) oraz nieznacznie ze skrócenia terminów płatności zobowiązań krótkoterminowych (CZKR), czego nie skompensowało niewielkie skrócenie cyklu zapasów (CZ). Tempo zmian r/r wartości w/w wskaźników wynosiło: CZ -3,23%, CN +11,85%, CZKR -3,64%, CGOT +23,20%.

W średnich podmiotach handlowych czas oczekiwania na gotówkę uległ wydłużeniu (r/r) przede wszystkim na skutek wydłużenia terminów spływu należności (CN) i skrócenia terminów płatności zobowiązań krótkoterminowych (CZKR), co tylko częściowo skompensowało skrócenie cyklu zapasów (CZ). Tempo zmian r/r wartości w/w wskaźników wynosiło: CZ -8,19%, CN +11,41%, CZKR -3,90%, CGOT +15,28%.

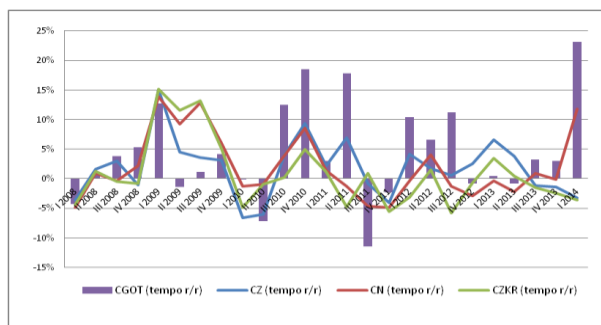
W średnich podmiotach usługowych po raz pierwszy od III kw. 2011 r. odnotowano dwukrotne wydłużenie czasu oczekiwania na gotówkę, tj. o ok. 12 dni. Zostało to spowodowane wydłużeniem cyklu należności (CN) przy jednoczesnym skróceniu terminów płatności zobowiązań krótkoterminowych (CZKR), co i tak zostało skompensowane skróceniem cyklu zapasów (CZ). Tempo zmian r/r wartości w/w wskaźników wynosiło: CZ -14,94%, CN +9,01%, CZKR -6,89%, CGOT +60,23%.

Rysunek B.3. Tempo zmian wskaźnika cyklu gotówki przedsiębiorstw średnich według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r)

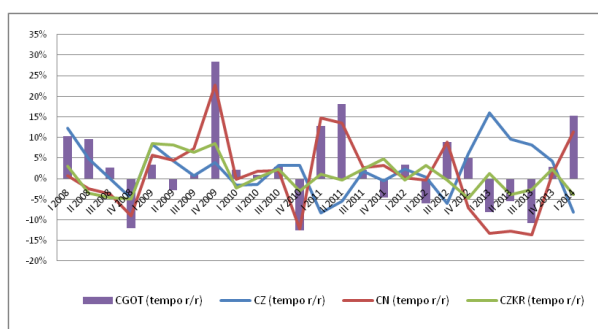
Źródło: opracowanie własne.

Rysunek B.4. Tempo zmian wskaźników sprawności działania średnich przedsiębiorstw produkcyjnych w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r)

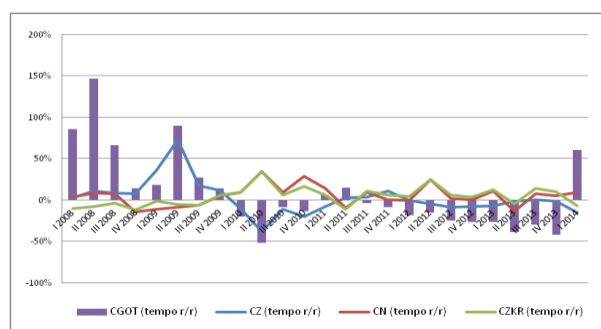
Źródło: opracowanie własne.

Rysunek B.5. Tempo zmian wskaźników sprawności działania średnich przedsiębiorstw handlowych w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek B.6. Tempo zmian wskaźników sprawności działania średnich przedsiębiorstw usługowych w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

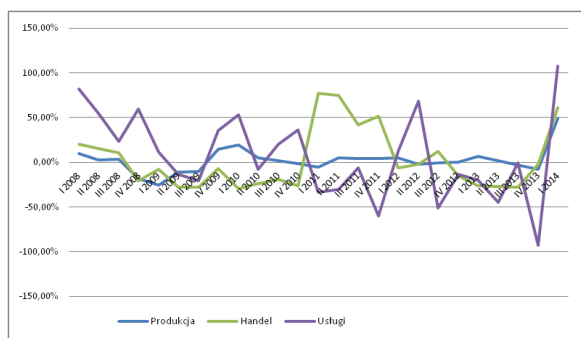
W I kw. 2014 r. w klasie **przedsiębiorstw dużych** w zakresie zmian r/r wartości wskaźnika cyklu gotówki w dniach (CGOT) we wszystkich grupach podmiotów według rodzajów działalności odnotowano znaczne wydłużenie czasu oczekiwania na gotówkę (najbardziej w podmiotach usługowych, a następnie handlowych). Tempo zmian r/r wartości wskaźnika cyklu gotówki w dniach (CGOT) wynosiło kolejno +48,74%, +60,91% i +107,73% – sytuacja niekorzystna.

W dużych podmiotach produkcyjnych wydłużenie r/r czasu oczekiwania na gotówkę w I kw. 2014 r., w porównaniu do I kw. 2013 r., wynikało głównie ze znacznego wydłużenia terminów spływu należności (CN) i nieznacznego wydłużenie cyklu zapasów (CZ), a także niewielkiego skrócenia terminów płatności zobowiązań krótkoterminowych (CZKR). Tempo zmian r/r wartości w/w wskaźników wynosiło: CZ +2,29%, CN +35,61%, CZKR -0,54%, CGOT +48,74%.

Na wydłużenie czasu oczekiwania na gotówkę w dużych podmiotach handlowych wpłynęło przede wszystkim znaczne wydłużenie cyklu należności (CN), a także nieznaczne wydłużenie cyklu zapasów (CN) oraz skrócenie terminów spłaty zobowiązań krótkoterminowych (CZKR). Tempo r/r zmian wartości w/w wskaźników wynosiło: CZ +6,63%, CN +23,95%, CZKR -2,79%, CGOT +60,91%.

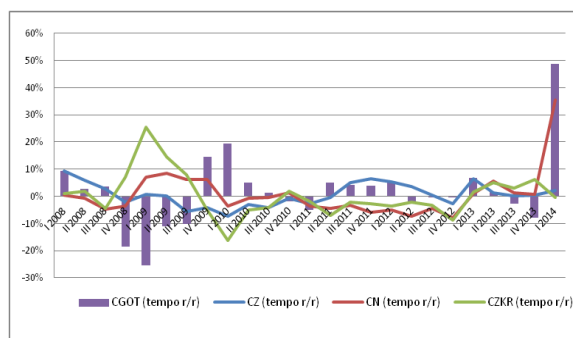
W dużych podmiotach usługowych czas oczekiwania na gotówkę także uległ wydłużeniu (w największym stopniu w porównaniu do pozostałych grup podmiotów dużych pod względem rodzaju prowadzonej działalności). Sytuacja ta pojawiła się po trwającym od III kw. 2012 r. okresie skracania czasu oczekiwania na gotówkę. Wpłynęło na to przede wszystkim wydłużenie terminów spływu należności (CN) przy jednoczesnym skróceniu terminów płatności zobowiązań krótkoterminowych (CZKR), co i tak w pewnym stopniu osłabione zostało skróceniem cyklu zapasów (CZ). Tempo r/r zmian wartości w/w wskaźników wynosiło: CZ -16,16%, CN +13,94%, CZKR -6,18%, CGOT +107,73%.

Rysunek B.7. Tempo zmian wskaźnika cyklu gotówki przedsiębiorstw dużych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r)

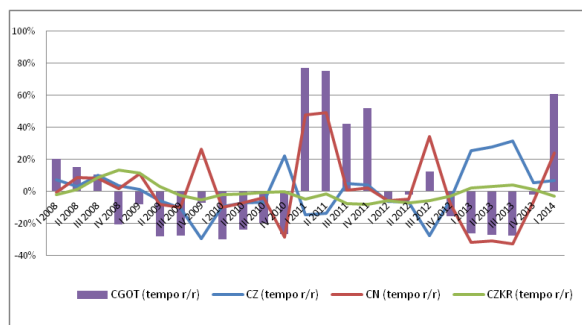
Źródło: opracowanie własne.

Rysunek B.8. Tempo zmian wskaźników sprawności działania dużych przedsiębiorstw produkcyjnych w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r)

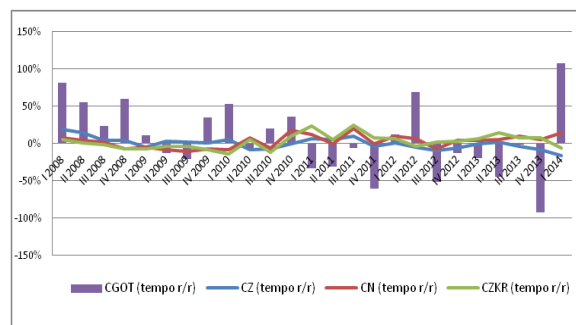
Źródło: opracowanie własne.

Rysunek B.9. Tempo zmian wskaźników sprawności działania dużych przedsiębiorstw handlowych w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – kw. 2014 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek B.10. Tempo zmian wskaźników sprawności działania dużych przedsiębiorstw usługowych w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – kw. 2014 r. (w %, r/r)

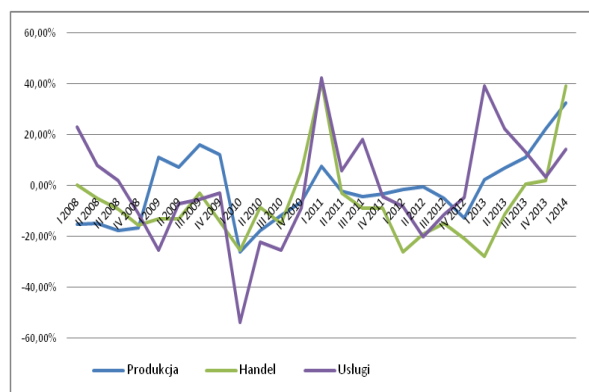
Źródło: opracowanie własne.

W grupie przedsiębiorstw średnich w I kw. 2014 r. zarówno rentowność operacyjna sprzedaży (ROOS) jak i rentowność aktywów (ROA) wzrosły we wszystkich rodzajach działalności – zmiany korzystne. W przedsiębiorstwach dużych w I kw. 2014 r. odnotowano zmniejszenie r/r zarówno wartości ROOS, jak i ROA w podmiotach produkcyjnych i handlowych (w usługowych wzrost wartości obu wskaźników) – zmiany niekorzystne.

W przypadku **podmiotów średnich** w I kw. 2014 r., w porównaniu do I kw. 2013 r., tempo zmian r/r wartości ROOS było dodatnie dla wszystkich grup rodzajów działalności (wzrost wartości ROOS), wynosząc dla podmiotów produkcyjnych +32,42%, handlowych +39,06% i usługowych +14,20% – zmiany korzystne.

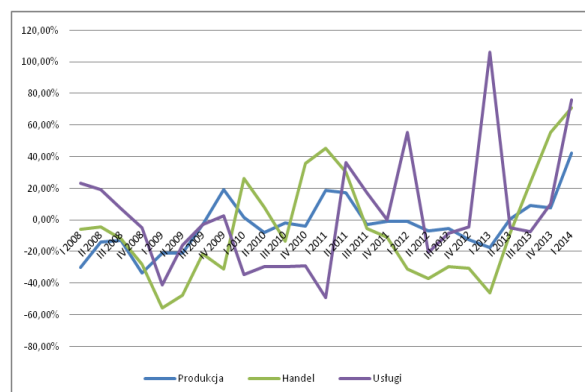
Rentowność aktywów (ROA) przedsiębiorstw średnich w I kw. 2014 r., w porównaniu do I kw. 2013 r., także wzrosła r/r we wszystkich grupach podmiotów pod względem rodzaju prowadzonej działalności (najbardziej w podmiotach usługowych i handlowych) – zmiany korzystne. Tempo zmian r/r wartości wskaźnika ROA wynosiło dla średnich przedsiębiorstw produkcyjnych +42,47%, handlowych +70,90% i usługowych +76,13%.

Rysunek B.11. Tempo zmian wskaźnika rentowności operacyjnej sprzedaży przedsiębiorstw średnich według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – kw. 2014 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek B.12. Tempo zmian wskaźnika rentowności aktywów przedsiębiorstw średnich według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r)

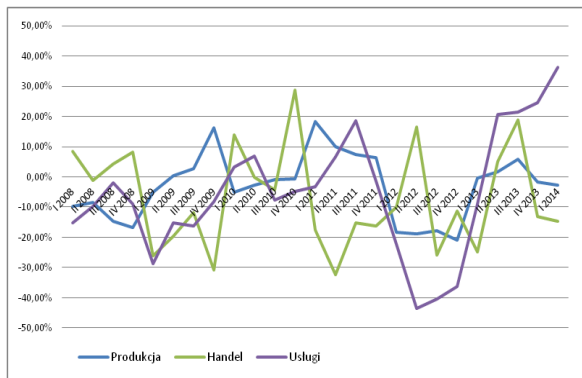

Źródło: opracowanie własne.

W przypadku **podmiotów dużych** w I kw. 2014 r., w porównaniu do I kw. 2013 r., odnotowano zmniejszenie rentowności operacyjnej sprzedaży w odniesieniu dla przedsiębiorstw produkcyjnych i handlowych, natomiast jej wzrost dla usługowych. Tempo zmian r/r wartości ROOS wynosiło -2,80% (produkcyjne), -14,71% (handlowe) i +36,39% (usługowe).

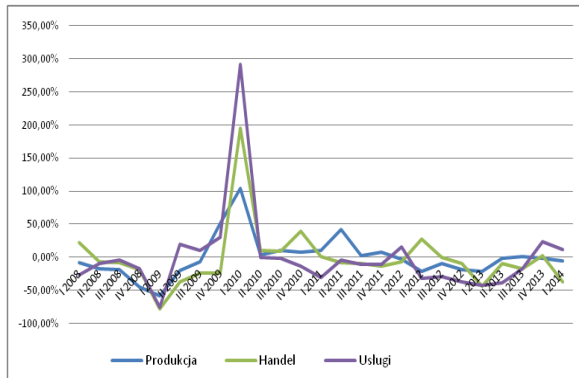
Rentowność aktywów (ROA) przedsiębiorstw dużych w I kw. 2014 r., w porównaniu do I kw. 2013 r., również zmalała r/r w podmiotach produkcyjnych i handlowych, natomiast wzrosła w usługowych. Tempo zmian r/r wartości wskaźnika ROA wynosiło dla dużych przedsiębiorstw produkcyjnych -5,52%, handlowych -36,86% i usługowych +11,06%.

Rysunek B.13. Tempo zmian wskaźnika rentowności operacyjnej sprzedaży przedsiębiorstw dużych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – kw. 2014 r.

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek B.14. Tempo zmian wskaźnika rentowności aktywów przedsiębiorstw dużych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

ZAKRES PODSTAWOWY

Grupa przedsiębiorstw – zbiór przedsiębiorstw wyróżniony z punktu widzenia kryterium rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej. W opracowaniu wyróżnione zostały cztery grupy przedsiębiorstw: produkcyjne, przemysłowe, handlowe i usługowe.

Klasa przedsiębiorstw – zbiór przedsiębiorstw wyróżniony z punktu widzenia kryterium wielkości podmiotu, mierzonej liczbą pracujących w nim osób. W opracowaniu wyróżnione zostały trzy klasy przedsiębiorstw: małe (liczba pracujących 10-49), średnie (50-249) i duże (250 i więcej).

Odsetek upadłości (OU, rozumienie upadłości *sensu stricto*) – stanowi relację liczby przedsiębiorstw, wobec których ogłoszono postępowania upadłościowe, do liczby przedsiębiorstw ogółem. Przyjmuje on wartości z przedziału $<0, 1>$, wskazując na pogłębiający się kryzys lub poprawienie sytuacji przedsiębiorstw.

Postępowanie upadłościowe (rozumienie upadłości *sensu stricto*) – w prawie polskim upadłość to postępowanie przewidziane w ustawie z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze, prowadzone w stosunku do dłużnika (zwanego „upadłym”), który stał się niewypłacalny. Wszczęcie postępowania upadłościowego następuje wskutek ogłoszenia upadłości przez sąd. Postępowanie upadłościowe prowadzi się w trybie upadłości likwidacyjnej albo upadłości układowej.

Przedsiębiorstwa handlowe – zbiór przedsiębiorstw niefinansowych zaliczonych do sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności: G handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle.

Przedsiębiorstwa produkcyjne – zbiór przedsiębiorstw niefinansowych zaliczonych do sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności: B górnictwo i wydobywanie, C przetwórstwo przemysłowe, D wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, E dostawa wody; gospodarowanie ściekami odpadami oraz działalność związana z rekultywacją.

Przedsiębiorstwa usługowe – zbiór przedsiębiorstw niefinansowych zaliczonych do sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności: F budownictwo, H transport i gospodarka magazynowa, I działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, J informacja i komunikacja, K działalność finansowa i ubezpieczeniowa, L działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, N działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca, S pozostała działalność usługowa.

System wczesnego ostrzegania – jest jednym z elementów oceny kondycji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstwa. Umożliwia wczesne rozpoznanie zagrożenia i uruchomienie odpowiednich procesów naprawczych. Wyróżnia się jedno- i wielowymiarowe systemy wczesnego ostrzegania.

Upadłość – w ujęciu prawnym procedura wszczynana w razie niewypłacalności dłużnika, polegająca głównie na wspólnym dochodzeniu roszczeń przez wszystkich jego wierzycieli (rozumienie upadłości *sensu stricto*). W ujęciu ekonomicznym za upadłego uznaje się przedsiębiorcę, który bez zewnętrznej pomocy (np. zawarcie układu o umorzeniu części długów) nie jest w stanie sam kontynuować działalności. Upadłość w tym ujęciu charakteryzowana jest ryzykiem zagrożenia kontynuacji działalności, grożącym zakończeniem funkcjonowania przedsiębiorstwa jako samodzielnej bytu ekonomicznego i opisana jest miarą stopnia zagrożenia upadłością (rozumienie upadłości *sensu largo*).

ZAKRES ROZSZERZONY

Branżowy barometr upadłości (BBU, rozumienie upadłości *sensu stricto*) – stanowi relatywną ocenę koncentracji przedsiębiorstw upadłych w określonej grupie podmiotów względem łącznej liczby przedsiębiorstw, przynależących do analizowanej zbiorowości w gospodarce, w stosunku do wszystkich podmiotów funkcjonujących w gospodarce narodowej. Przyjmuje się, że BBU przekraczający wartość 1 oznacza ponadprzeciętną koncentrację analizowanego zjawiska w danej grupie.

Dyskryminacyjny model predykcji upadłości – bazujący na statystycznej analizie dyskryminacyjnej model wczesnego ostrzegania przed zagrożeniami w działalności gospodarczej. Analiza ta jest metodą statystyczną stosowaną do rozwiązywania problemów klasyfikacyjnych, a wynikiem jej zastosowania jest funkcja dyskryminacyjna. Wartość tej funkcji to ważona suma wskaźników charakteryzujących kondycję przedsiębiorstwa, stanowi ona główne kryterium klasyfikacji badanych obiektów.

Estymacja – dział wnioskowania statystycznego będący zbiorem metod pozwalających na uogólnianie wyników badania próby losowej na nieznaną postać i parametry rozkładu zmiennej losowej całej populacji oraz szacowanie błędów wynikających z tego uogólnienia.

Model ETS – model wygładzania wykładniczego (*exponential smoothing*), klasa modeli służących do prognozowania wartości zmiennych określających stopień zagrożenia upadłością. Modele te w automatyczny sposób wykrywają w szeregu czasowym obecność (niekoniecznie liniowego) trendu oraz ewentualnych wahań sezonowych (addytywnych lub multiplikatywnych). Przedziały predykcji są konstruowane za pomocą metod symulacyjnych, co pozwala odejść od założenia normalności rozkładu reszty modelu.

Model SARIMA – sezonowy autoregresyjny zintegrowany proces średniej ruchomej (*seasonal autoregressive integrated moving average*), klasa modeli służących do prognozowania wartości zmiennych określających stopień zagrożenia upadłością. Struktura modelu SARIMA jest definiowana poprzez stopień niesezonowego oraz sezonowego zintegrowania, liczbę niesezonowych oraz sezonowych opóźnień prognozowanej zmiennej i liczbę opóźnień w niesezonowym oraz sezonowym komponencie średniej ruchomej.

Pracujący - osoby wykonujące pracę przynoszącą im zarobek (w formie wynagrodzenia za pracę) lub dochód, bez względu na czas i miejsce trwania tej pracy, na podstawie stosunku pracy bądź innego stosunku prawnego lub czynności prawnej, na podstawie której jest świadczona pra-

ca, bez osób pracujących na umowę zlecenie lub umowę o dzieło, a także osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Regionalny barometr upadłości (RBU, rozumienie upadłości *sensu stricto*) – stanowi relatywną ocenę koncentracji procesów upadłości w województwach względem ich intensywności w skali kraju. Dokonywana jest ona poprzez odniesienie wskaźnika udziału liczby przedsiębiorstw upadłych w danym regionie w liczbie funkcjonujących przedsiębiorstw ogółem w tym regionie, względem wskaźnika udziału liczby przedsiębiorstw upadłych ogółem w liczbie funkcjonujących przedsiębiorstw ogółem. Przyjmuje się, że RBU przekraczający wartość 1 oznacza ponadprzeciętną koncentrację analizowanego zjawiska w danym regionie.

Regresja logistyczna – jedna z metod używanych w przypadku, gdy zmienna objaśniana jest na skali dychotomicznej (przyjmuje tylko dwie wartości). Zwykle wartości zmiennej objaśnianej wskazują na wystąpienie lub brak wystąpienia pewnego zdarzenia, które podlega prognozowaniu. Regresja logistyczna pozwala wówczas na obliczanie prawdopodobieństwa tego zdarzenia. W przypadku estymacji takiego modelu na próbach nielosowych, uzyskiwane prawdopodobieństwa należy interpretować w kategoriach stopnia zagrożenia wystąpienia zdarzenia (np. upadłości). Ponadto umożliwia ona określenie wpływu zmian zmiennych objaśniających na prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia.

Stopień zagrożenia upadłością (rozumienie upadłości *sensu largo*) – miara pozwalająca w sposób ilościowy opisywać skalę zagrożenia zjawiskiem upadłości, umożliwia porównywanie zagrożenia zjawiskiem upadłości w przekrojach względem grup i klas przedsiębiorstw (również w ujęciu dynamicznym). Ustalona wartość miary jest oszacowaniem, jakie jest obecne prawdopodobieństwo wystąpienia stanu zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w perspektywie jednego roku od danego okresu ujętego w analizie (zgodnego z okresem danego raportu).

Wskaźnik cyklu gotówki (wskaźnik cyklu konwersji gotówki w dniach) – określa czas zamrożenia gotówki w jednym (pełnym) cyklu operacyjnym, a więc czas, jaki upływa od momentu wydatkowania środków pieniężnych na odtworzenie zapasów i zapłatę zobowiązań bieżących poprzez realizację działalności operacyjnej i sprzedaży, do momentu wpływu środków pieniężnych z tytułu sprzedaży.

Wskaźnik inwestochłonności – mierzy efektywność nakładów inwestycyjnych i stanowi relację nakładów inwestycyjnych do przychodów ze sprzedaży.

Wskaźnik ogólnej sytuacji finansowej – stanowi relację wskaźnika struktury kapitału (kapitał własny odniesiony do kapitału obcego) i wskaźnika struktury majątku (majątek trwały odniesiony do majątku obrotowego) lub wskaźnika zastosowania kapitału własnego (kapitał własny odniesiony do majątku trwałego) i wskaźnika zastosowania kapitału obcego (kapitał obcy odniesiony do aktywów obrotowych).

Wskaźnik płynności bieżącej – informuje o zdolności przedsiębiorstwa do terminowego regulowania zobowiązań bieżących na podstawie stopnia ich pokrycia przez aktywa bieżące.

Wskaźnik płynności szybkiej – określa stopień pokrycia zobowiązań krótkoterminowych aktywami obrotowymi o większym stopniu płynności (aktywa obrotowe pomniejszone o zapasy).

Wskaźnik pokrycia aktywów trwałych kapitałem stałym – ujmuje istotę złotej reguły bilansowej, która wskazuje na konieczność pokrycia aktywów trwałych kapitałem trwale związanym z działalnością przedsiębiorstwa (kapitałem własnym i obcym długoterminowym), zapewniając dodatkowo dodatni kapitał obrotowy netto.

Wskaźnik produktywności – stanowi relację przychodów do wartości aktywów posiadanych przez przedsiębiorstwo, służy do pomiaru prędkości krążenia kapitału w przedsiębiorstwie.

Wskaźnik rentowności operacyjnej sprzedaży – obliczany z uwzględnieniem wyniku na działalności operacyjnej. Wskaźnik ten określa stopę zwrotu ze sprzedaży na poziomie operacyjnym, a więc bez obciążenia podatkowego i bez uwzględniania kosztów finansowych związanych z zadłużeniem.

Wskaźnik zadłużenia ogółem – stanowi relację kapitałów obcych do aktywów i informuje o stopniu samofinansowania (niezależności finansowej) przedsiębiorstwa.

Wskaźnik zdolności obsługi zadłużenia – określa, w jakim stopniu przedsiębiorstwo jest w stanie obsłużyć zadłużenie, tj. w jakiej części może je pokryć zyskiem netto i amortyzacją.

Współczynnik podobieństwa struktur – mierzy stopień zmiany, czyli inaczej stopień niepodobieństwa danej struktury w dwóch różnych momentach czasu lub też stopień niepodobieństwa dwóch różnych struktur w danym czasie. Przyjmuje wartości z przedziału $<0, 1>$, przy czym brak jakichkolwiek zmian strukturalnych daje wartość 0, a w przypadku całkowitej zmiany struktury – wartość 1. Obliczenie wartości współczynnika zmienności (niepodobieństwa) struktur stanowi punkt wyjścia specjalnej procedury taksonomicznej, która stanowi w pewnym sensie alternatywny sposób mierzenia zmienności. Jego wykorzystanie pozwala na dokładniejszy pomiar i ocenę intensywności przekształceń strukturalnych.

WYKAZ DZIAŁÓW PKD OBJĘTYCH ANALIZĄ W RAPORCIE

DZIAŁY PKD	
05 WYDOBYWANIE WĘGLA KAMIENNEGO I WĘGLA BRUNATNEGO (LIGNITU)	39 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ I POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z GOSPODARKĄ ODPADAMI
08 POZOSTAŁE GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	45 HANDEL HURTOWY I DETALICZNY POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH
09 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA WSPOMAGAJĄCA GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	46 HANDEL HURTOWY, Z WYŁĄCZENIEM HANDLU POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI
10 PRODUKCJA ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH	47 HANDEL DETALICZNY, Z WYŁĄCZENIEM HANDLU DETALICZNEGO POJAZDAMI SAMOCHODOWYMI
11 PRODUKCJA NAPOJÓW	41 ROBOTY BUDOWLANE ZWIĄZANE ZE WZNOSENIEM BUDYNKÓW
12 PRODUKCJA WYROBÓW TYTONIOWYCH	42 ROBOTY ZWIĄZANE Z BUDOWĄ OBIEKTÓW INŻYNIERII LĄDOWEJ I WODNEJ

13 PRODUKCJA WYROBÓW TEKSTYLNYCH	43 ROBOTY BUDOWLANE SPECJALISTYCZNE
14 PRODUKCJA ODZIEŻY	49 TRANSPORT LĄDOWY ORAZ TRANSPORT RUROCIĄGOWY
15 PRODUKCJA SKÓR I WYROBÓW ZE SKÓR WYPRAWIONYCH	50 TRANSPORT WODNY
16 PRODUKCJA WYROBÓW Z DREWNA ORAZ KORKA, Z WYŁĄCZENIEM MEBLI; PRODUKCJA WYROBÓW ZE SŁOMY I MATERIAŁÓW UŻYWANYCH DO WYPLATANIA	51 TRANSPORT LOTNICZY
17 PRODUKCJA PAPIERU I WYROBÓW Z PAPIERU	52 MAGAZYNOWANIE I DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA WSPOMAGAJĄCA TRANSPORT
18 POLIGRAFIA I REPRODUKCJA ZAPISANYCH NOŚNIKÓW INFORMACJI	55 ZAKWATEROWANIE
19 WYTWARZANIE I PRZETWARZANIE KOKSU I PRODUKTÓW RAFINACJI ROPY NAFTOWEJ	56 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z WYŻYWIENIEM
20 PRODUKCJA CHEMIKALIÓW I WYROBÓW CHEMICZNYCH	58 DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA
21 PRODUKCJA PODSTAWOWYCH SUBSTANCJI FARMACEUTYCZNYCH ORAZ LEKÓW I POZOSTAŁYCH WYROBÓW FARMACEUTYCZNYCH	59 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z PRODUKCJĄ FILMÓW, NAGRAŃ WIDEO, PROGRAMÓW TELEWIZYJNYCH, NAGRAŃ DŹWIĘKOWYCH I MUZYCZNYCH
22 PRODUKCJA WYROBÓW Z GUMY I TWORZYW SZTUCZNYCH	60 NADAWANIE PROGRAMÓW OGÓLNODOSTĘPNYCH I ABONAMENTOWYCH
23 PRODUKCJA WYROBÓW Z POZOSTAŁYCH MINERALNYCH SUROWCÓW NIEMETALICZNYCH	61 TELEKOMUNIKACJA
24 PRODUKCJA METALI	62 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OPROGRAMOWANIEM I DORADZTWEW W ZAKRESIE INFORMATYKI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ POWIĄZANA
25 PRODUKCJA METALOWYCH WYROBÓW GOTOWYCH, Z WYŁĄCZENIEM MASZYN I URZĄDZEŃ	63 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA W ZAKRESIE INFORMACJI
26 PRODUKCJA KOMPUTERÓW, WYROBÓW ELEKTRONICZNYCH I OPTYCZNYCH	64 FINANSOWA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA, Z WYŁĄCZENIEM UBEZPIECZEŃ I FUNDUSZÓW EMERYTALNYCH
27 PRODUKCJA URZĄDZEŃ ELEKTRYCZNYCH	66 DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA USŁUGI FINANSOWE ORAZ UBEZPIECZENIA I FUNDUSZE EMERYTALNE
28 PRODUKCJA MASZYN I URZĄDZEŃ, GDZIE INDZIEJ NIE SKLASYFIKOWANA	68 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI
29 PRODUKCJA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, PRZYCZEP I NACZEP, Z WYŁĄCZENIEM MOTOCYKLI	77 WYNAJEM I DZIERŻAWA
30 PRODUKCJA POZOSTAŁEGO SPRZĘTU TRANSPORTOWEGO	78 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZATRUDNIENIEM

31 PRODUKCJA MEBLI	79 DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZATORÓW TURYSTYKI, POŚREDNIKÓW I AGENTÓW TURYSTYCZNYCH ORAZ POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA W ZAKRESIE REZERWACJI I DZIAŁALNOŚCI Z NIĄ ZWIĄZANE
32 POZOSTAŁA PRODUKCJA WYROBÓW	80 DZIAŁALNOŚĆ DETEKTYWISTYCZNA I OCHRONIARSKA
33 NAPRAWA, KONSERWACJA I INSTALOWANIE MASZYN I URZĄDZEŃ	81 DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z UTRZYMANIEM PORZĄDKU W BUDYNKACH I ZAGOSPODAROWANIEM TERENÓW ZIELENI
35 WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORĄCĄ WODĘ I POWIETRZE DO UKŁADÓW KLIMATYZACYJNYCH	82 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ADMINISTRACYJNĄ OBSŁUGĄ BIURA I POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ
36 POBÓR, UZDATNIANIE I DOSTARCZANIE WODY	94 DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI CZŁONKOWSKICH
37 ODPROWADZANIE I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW	95 NAPRAWA I KONSERWACJA KOMPUTERÓW I ARTYKUŁÓW UŻYTKU OSOBISTEGO I DOMOWEGO
38 DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA ZE ZBIERANIEM, PRZETWARZANIEM I UNIESZKODLIWIANIEM ODPADÓW; ODZYSK SUROWCÓW	96 POZOSTAŁA INDYWIDUALNA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA

Tabela 1. Lista rankingowa działów PKD według stopnia zagrożenia upadłością, liczby pracujących oraz miary MSO w I kw. 2014 r. według klas ich wielkości	9
Tabela 2. Oszacowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I kw. 2013 r. – I kw. 2014 r. według rodzaju działalności oraz według wybranych sekcji PKD (działów GN) – przedsiębiorstwa średnie	16
Tabela 3. Porównanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw oraz liczby pracujących w I kw. 2014 r. według rodzaju działalności – przedsiębiorstwa średnie	18
Tabela 4. Oszacowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I kw. 2013 r. – I kw. 2014 r. według rodzaju działalności oraz według wybranych sekcji PKD (działów GN) – przedsiębiorstwa duże	20
Tabela 5. Porównanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw oraz liczby pracujących w I kw. 2014 r. według rodzaju działalności – przedsiębiorstwa duże.....	22
Tabela 6. Mapa ciepła – zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością średnich przedsiębiorstw według działów PKD w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r.	26
Tabela 7. Zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością oraz liczby pracujących w średnich przedsiębiorstwach w Polsce w okresie od I kw. 2013 r. – I kw. 2014 r. według rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej (według działów PKD).....	28
Tabela 8. Lista rankingowa działów PKD działalności produkcyjnej średnich przedsiębiorstw według stopnia zagrożenia upadłością, liczby pracujących oraz miary MSO w I kw. 2014 r.	31
Tabela 9. Lista rankingowa działów PKD działalności handlowej średnich przedsiębiorstw według stopnia zagrożenia, liczby pracujących oraz miary MSO w I kw. 2014 r.	31
Tabela 10. Lista rankingowa działów PKD działalności usługowej średnich przedsiębiorstw według stopnia zagrożenia upadłością, liczby pracujących oraz miary MSO w I kw. 2014 r.	33
Tabela 11. Mapa ciepła – zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością dużych przedsiębiorstw według działów PKD w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r.	35
Tabela 12. Zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością oraz liczby pracujących w dużych przedsiębiorstwach w Polsce w okresie od I kw. 2013 r. – I kw. 2014 r. według rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej (według działów PKD).....	38
Tabela 13. Lista rankingowa działów PKD działalności produkcyjnej dużych przedsiębiorstw według stopnia zagrożenia upadłością, liczby pracujących oraz miary MSO w I kw. 2014 r.	41
Tabela 14. Lista rankingowa działów PKD działalności handlowej dużych przedsiębiorstw według stopnia zagrożenia upadłością, liczby pracujących oraz miary MSO w I kw. 2014 r.	41
Tabela 15. Lista rankingowa działów PKD działalności usługowej dużych przedsiębiorstw według stopnia zagrożenia upadłością, liczby pracujących oraz miary MSO w I kw. 2014 r.	43

Rysunek 1. Odsetek upadłości (OU) przedsiębiorstw oraz liczba upadłości ze względu na rodzaj postępowania w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r.	6
Rysunek 2. Odsetek upadłości (OU) i Branżowy Barometr Upadłości (BBU) w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. według rodzaju działalności	7
Rysunek 3. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw średnich i dużych w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2015 r. (scenariusz neutralny)	8
Rysunek 4. Tempo zmian liczby przedsiębiorstw i liczby pracujących w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. według klas wielkości (w %, r/r)	10
Rysunek 5. Tempo zmian przychodów ze sprzedaży, nakładów inwestycyjnych oraz aktywów przedsiębiorstw w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. według klas wielkości (w %, r/r)	11
Rysunek 6. Tempo zmian wskaźnika ogólnej sytuacji finansowej przedsiębiorstw w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. według klas wielkości (w %, r/r)	12
Rysunek 7. Tempo zmian podstawowych grup wskaźników ekonomiczno-finansowych przedsiębiorstw w Polsce w okresie I kw. 2013 r. – I kw. 2014 r. według klas wielkości (w %, r/r).....	13
Rysunek 8. Zmiany stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I kw. 2012 r. – I kw. 2015 r. według rodzaju działalności – przedsiębiorstwa średnie (scenariusz neutralny)	17
Rysunek 9. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2015 r. według rodzaju działalności – przedsiębiorstwa średnie (scenariusz neutralny)	17
Rysunek 10. Zmiany stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I kw. 2012 r. – I kw. 2015 r. według wybranych sekcji PKD (działów GN) – przedsiębiorstwa średnie (scenariusz neutralny)	19
Rysunek 11. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2015 r. według wybranych sekcji PKD (działów GN) – przedsiębiorstwa średnie (scenariusz neutralny)	19
Rysunek 12. Zmiany stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I kw. 2012 r. – I kw. 2015 r. według rodzaju działalności – przedsiębiorstwa duże (scenariusz neutralny)	21
Rysunek 13. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2015 r. według rodzaju działalności – przedsiębiorstwa duże (scenariusz neutralny).....	21
Rysunek 14. Zmiany stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I kw. 2012 r. – I kw. 2015 r. według wybranych sekcji PKD (działów GN) – przedsiębiorstwa duże (scenariusz neutralny).....	23
Rysunek 15. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2015 r. według wybranych sekcji PKD (działów GN) – przedsiębiorstwa duże (scenariusz neutralny)	23
Rysunek 16. Działy PKD działalności produkcyjnej średnich przedsiębiorstw według stopnia zagrożenia upadłością i liczby pracujących w I kw. 2013 r. i I kw. 2014 r.	30
Rysunek 17. Działy PKD działalności usługowej średnich przedsiębiorstw według stopnia zagrożenia upadłością i liczby pracujących w I kw. 2013 r. i I kw. 2014 r.	32
Rysunek 18. Działy PKD działalności produkcyjnej dużych przedsiębiorstw według stopnia zagrożenia upadłością i liczby pracujących w I kw. 2013 r. i I kw. 2014 r.	40
Rysunek 19. Działy PKD działalności usługowej dużych przedsiębiorstw według stopnia zagrożenia upadłością i liczby pracujących w I kw. 2013 r. i I kw. 2014 r.	42
Rysunek 20. Liczba i tempo zmian oraz OU postępowań upadłościowych w Polsce w okresie I kw. 2007 – I kw. 2014 r.	45

Rysunek 21. Liczba upadłości ze względu na rodzaj postępowania w Polsce (panel lewy) oraz tempo ich zmian r/r (panel prawy) w okresie I kw. 2007 – I kw. 2014 r.	45
Rysunek 22. Liczba i tempo postępowań upadłościowych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 – I kw. 2014 r.	46
Rysunek 23. Odsetek upadłości (OU) i tempo jego zmian według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 – I kw. 2014 r. (w %)	47
Rysunek 24. Branżowy barometr upadłości (BBU) i tempo jego zmian według rodzaju działalności w Polsce od I kw. 2007 do I kw. 2014 r.	47
Rysunek A.2. Tempo zmian liczby pracujących w przedsiębiorstwach według klas wielkości i rodzajów działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r)	49
Rysunek A.3. Tempo zmian przychodów ze sprzedaży dla przedsiębiorstw według klas wielkości i rodzajów działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r).....	50
Rysunek A.4. Tempo zmian nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw według klas wielkości i rodzajów działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r)	51
Rysunek A.5. Tempo zmian aktywów ogółem przedsiębiorstw według klas wielkości i rodzajów działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r)	52
Rysunek A.6. Tempo zmian zobowiązań krótkoterminowych przedsiębiorstw według klas wielkości i rodzajów działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r).....	53
Rysunek A.7. Tempo zmian należności i roszczeń przedsiębiorstw według klas wielkości i rodzajów działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r)	54
Rysunek A.8. Tempo zmian wyniku finansowego netto przedsiębiorstw według klas wielkości i rodzajów działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r)	55
Rysunek B.1. Tempo zmian wartości wskaźnika płynności bieżącej przedsiębiorstw według klas wielkości i rodzajów działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r).....	56
Rysunek B.2. Tempo zmian wartości wskaźnika zadłużenia ogółem przedsiębiorstw według klas wielkości i rodzajów działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r).....	57
Rysunek B.3. Tempo zmian wskaźnika cyklu gotówki przedsiębiorstw średnich według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r)	59
Rysunek B.4. Tempo zmian wskaźników sprawności działania średnich przedsiębiorstw produkcyjnych w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r).....	59
Rysunek B.5. Tempo zmian wskaźników sprawności działania średnich przedsiębiorstw handlowych w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r).....	59
Rysunek B.6. Tempo zmian wskaźników sprawności działania średnich przedsiębiorstw usługowych w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r).....	59
Rysunek B.7. Tempo zmian wskaźnika cyklu gotówki przedsiębiorstw dużych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r).....	60
Rysunek B.8. Tempo zmian wskaźników sprawności działania dużych przedsiębiorstw produkcyjnych w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r).....	60
Rysunek B.9. Tempo zmian wskaźników sprawności działania dużych przedsiębiorstw handlowych w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r).....	60
Rysunek B.10. Tempo zmian wskaźników sprawności działania dużych przedsiębiorstw usługowych w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r).....	60
Rysunek B.11. Tempo zmian wskaźnika rentowności operacyjnej sprzedaży przedsiębiorstw średnich według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r).....	61

Rysunek B.12. Tempo zmian wskaźnika rentowności aktywów przedsiębiorstw średnich według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r)	61
Rysunek B.13. Tempo zmian wskaźnika rentowności operacyjnej sprzedaży przedsiębiorstw dużych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r.	62
Rysunek B.14. Tempo zmian wskaźnika rentowności aktywów przedsiębiorstw dużych według rodzaju działalności w Polsce w okresie I kw. 2007 r. – I kw. 2014 r. (w %, r/r)	62